

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH

Rynek pracy w województwie śląskim w 2008 roku

KATOWICE, MARZEC 2009 R.

Przedruk w całości lub w części
oraz wykorzystanie danych statystycznych
w druku dozwolone wyłącznie z podaniem źródła

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
Obserwatorium Rynku Pracy
ul. Kościuszki 30 KATOWICE

	Główne tendencje bezrobocia w województwie śląskim w latach 2007-2008	4
1.	Pracujący w gospodarce narodowej	9
2.	Tendencje zmian stanu i natężenia bezrobocia	15
	2.1. Zmiany w poziomie bezrobocia i ich terytorialne zróżnicowanie	15
	2.2. Natężenie bezrobocia	17
	2.3. Napływ i odpływ bezrobotnych w 2008 r. Podjęcia pracy.....	19
3.	Struktura bezrobocia rejestrowanego	24
	3.1. Bezrobotne kobiety	24
	3.2. Bezrobotni zamieszkali na wsi.....	28
	3.3. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy.....	36
	3.4. Bezrobotni według wieku	40
	3.5. Bezrobotni według poziomu wykształcenia.....	42
	3.6. Bezrobotni według stażu pracy	46
	3.7. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	47
	3.8. Bezrobotni według grup zawodów i specjalności	50
	3.9. Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności	54
	3.10. Bezrobotni absolwenci.....	57
4.	Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	58
	4.1. Bezrobotni do 25 roku życia	59
	4.2. Długotrwale bezrobotni.....	61
	4.3. Bezrobotni powyżej 50. roku życia.....	64
	4.4. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	66
	4.5. Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do lat 18	68
	4.6. Bezrobotni niepełnosprawni	70
	4.7. Pozostałe kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	76
5.	Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu	77
	5.1. Aktywne działania urzędów pracy	77
	5.1.1. Oferty pracy	77
	5.1.2. Popyt na pracę w świetle monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.....	82
	5.1.3. Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy	84
	5.1.4. Zatrudnienie subsydiowane.....	90
	5.1.5. Staże oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	93
	5.1.6. Dodatki aktywizacyjne.....	94
	5.1.7. Poradnictwo zawodowe i kluby pracy.....	94
	5.2. Pasywne działania urzędów pracy	98
	5.2.1. Bezrobotni z prawem do zasiłku	98
6.	Wydatki z Funduszu Pracy	103
	Załączniki.....	107

Główne tendencje bezrobocia w województwie śląskim w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia		Opis zmian
	2007 r.	2008 r.	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	9,2%	6,9%	Na koniec grudnia 2008 r. wysokość stopy bezrobocia na Śląsku przyjęła wartość 6,9% (kraj 9,5%). W ciągu roku stopa bezrobocia spadła o 2,3 pkt proc. (31.12.2007 r. Śląsk 9,2%, kraj 11,2%). Bez względu na rok sprawozdawczy stopa bezrobocia w województwie śląskim jest znacznie niższa od ogólnopolskiej. Utrzymuje się ogromnie zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. Najlepiej jest w Katowicach, gdzie w końcu grudnia 2008 r. wysokość stopy bezrobocia wynosiła 1,9%. Na przeciwległej pozycji lokuje się powiat myszkowski, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 15,3%. Jak widać, powiat o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w końcu ub. roku różnica 13,4 pkt proc. Jeżeli chodzi o podregiony, to w końcu 2008 r. najlepiej było w tyskim (3,9%) i katowickim (4,2%); potem kolejno w podregionie: rybnickim (6,3%), gliwickim (6,4%), częstochowskim i sosnowieckim (po 9,7%). Najwyższą stopę zanotowano w podregionie bytomskim (9,8%).
Liczba bezrobotnych ogółem	165 960 osób	122 748 osób	W ciągu roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w śląskich urzędach pracy spadła o 43,2 tys. osób (tj. o 26 %). Wzrost liczby zarejestrowanych obserwowano jedynie w styczniu, listopadzie i grudniu; w pozostałych miesiącach nastąpił spadek rejestracji. Według stanu na 31.12.2008 r. najwyższą liczbę zarejestrowanych notowano w miastach o dużym potencjale ludności - w Częstochowie (8 682 osób), Sosnowcu (7 400) i Bytomiu (6 791 osób) oraz w powiecie zawierciańskim (5 909 osób). Najmniej osób zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (754 osoby), rybnickim (1 114 osób) oraz w Świętochłowicach (1 249 osób). Zauważalną tendencją bezrobocia jest jego sezonowość - miesiące wiosenne są okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast wyższy poziom tego zjawiska przypada na miesiące kończące i rozpoczynające rok kalendarzowy.
Bezrobotne kobiety	101 539 osób	73 071 osób	W końcu 2008 r. wśród zarejestrowanych 59,5% stanowiły bezrobotne kobiety. W ciągu roku udział pań zmalał o 1,7 pkt proc., zaś liczba bezrobotnych kobiet spadła o 28,5 tys., w zbiorowości mężczyzn redukcja wyniosła 14,7 tys. osób. Szczególnie trudna sytuacja kobiet ma miejsce w podregionie rybnickim, gdzie gospodarka opiera się głównie na wydobywaniu i przetwórstwie węgla (w końcu grudnia 2008 r. panie stanowiły tu 72,4% ogółu zarejestrowanych). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w powiatach północnej części regionu: kłobuckim 50,2% oraz częstochowskim, Częstochowie, zawierciańskim i myszkowskim (ponad 53%).
Bezrobotni zamieszkali na wsi	32 231 osób	26 194 osoby	Na silnie zurbanizowanym Śląsku zdecydowana większość bezrobotnych (78,7%) zamieszkuje miasta. W końcu grudnia 2008 r. tereny wiejskie zamieszkiwało 21,3% ogółu zarejestrowanych, tj. 26,2 tys. osób. W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej spadła o 6,0 tys. osób (tj. o 18,7%). W tym samym czasie liczba bezrobotnych mieszkańców miast zmniejszyła się o 37,2 tys., co oznacza redukcję o 27,8 %. Problem bezrobocia agrarnego niezmiennie dotyczy głównie mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu 2008 roku zarejestrowanych było 8,3 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło połowę

Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia		Opis zmian
	2007 r.	2008 r.	
			ogółu bezrobotnych w tym podregionie oraz częstochowskiego (7,8 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło 38,4% ogółu zarejestrowanych w tym podregionie). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to zaledwie 6,5% ogółu. W podregionie katowicki, który skupia wyłącznie powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) problem bezrobocia agrarnego nie występuje.
Bezrobotni z prawem do zasiłku	19 920 osób	21 101 osób	Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych. W końcu grudnia 2008 r. prawo do tego świadczenia posiadało 21,1 tys. osób, tj. 17,2% ogółu zarejestrowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców wzrosła o 1,2 tys. osób. Znacząco, bo aż o 5,2 pkt proc. wzrósł udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2007 r. – 19,9 tys., tj. 12,0% ogółu). Sytuacja powiatów i podregionów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2008 r. w niektórych powiatach ziemskich blisko jedna trzecia zaewidencjonowanych posiadała uprawnienia do pobierania zasiłku dla bezrobotnych (częstochowski 29,2%, myszkowski 28,1%, żywiecki 28,0%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Jastrzębiu Zdroju (8,4%), Piekarach Śląskich (9,1%) i Mysłowicach (9,9%), gdzie prawo do tego świadczenia miał co dziesiąty bezrobotny. Zasiłek dla bezrobotnych pobierał co czwarty zarejestrowany w podregionie częstochowskim (24,3%). W podregionach rybnickim, bytomskim i gliwickim udział zasiłkobiorców był najniższy (odpowiednio 11,6%, 12,2% i 12,4%) Wg stanu na 1 stycznia 2009 r. wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych wynosiła 551,80 zł.
Bezrobotni poprzednio pracujący	126 536 osób	96 101 osób	Zdecydowana większość bezrobotnych (według stanu na 31.12.2008 r. – 96,1 tys., tj. 78,3% ogółu) to osoby legitymujące się stażem pracy. Pozostali – 26,6 tys. tj. 21,7% ogółu nie posiada doświadczeń zawodowych. W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o ponad 30 tys., natomiast ich procentowy udział wzrósł o 2,1 pkt. proc. (31.12. 2007 r. – 76,2%). Bezrobotni którzy legitymują się stażem pracy, najczęściej pracowali w sekcjach PKD: przetwórstwo przemysłowe (23,4 tys., tj. 24,3% poprzednio pracujących), handel i naprawy (18,7 tys., 19,4%), pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna (13,4 tys. 13,4%), budownictwo (7,8 tys., 8,1%).
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6 941 osób	4 127 osób	W końcu 2008 r. ich zbiorowość liczyła 4,1 tys. osób, co stanowiło 3,4% ogółu zarejestrowanych. Rok wcześniej odpowiednio 6,9 tys., tj. 4,2% ogółu. Na przestrzeni 2008 roku znacząco wzrosła liczba zakładów pracy, które zgłaszały zamiar zwolnień z przyczyn zakładu pracy. Wzrosła też liczba osób, które zostały objęte takimi zwolnieniami. Jednak w żadnej mierze nie przełożyło się to na wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych, którzy zostali zwolnieni w ramach zwolnień.
Długotrwale bezrobotni	102 700 osób	58 522 osoby	Do grupy bezrobotnych długotrwale zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 44,2 tys. osób, do poziomu 58,5 tys. W ciągu roku udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych obniżył się o 14,2 pkt. proc., z 61,9% w grudniu 2007 r. do 47,7% w końcu 2008 r. Wśród długotrwale bezrobotnych dominują kobiety (63,8% w końcu grudnia 2008 r., wobec 64,5% w grudniu 2007 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu i natężenia długotrwałego bezrobocia. W końcu 2008 r. najwięcej bezrobotnych tej kate-

Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia		Opis zmian
	2007 r.	2008 r.	
			gorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (4,1 tys.), Częstochowie (4,0 tys.) oraz w Sosnowcu (3,4 tys.). Udział długotrwale bezrobotnych wśród ogółu wahał się od 35,1% w Tychach do 60,1% w Bytomiu i Piekarach Śląskich.
Bezrobotni poniżej 25 roku życia	27 122 osób	22 133 osób	W końcu grudnia 2008 r. bez pracy pozostawało 22,1 tys. bezrobotnych poniżej 25 roku życia, w tym 63,0% kobiet. Na przestrzeni roku liczba najmłodszych bezrobotnych spadła o 5 tys. osób, tj. o 18,4%. Według stanu na 31.12.2008 r. bezrobotna młodzież to 18,0% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej ten udział był niższy - 16,3%. W 2007 roku jedynie styczeń przynosił niewielki wzrost zarejestrowanych w tej kategorii, od lutego do grudnia bezrobocie młodzieży systematycznie spadało. W 2008 roku redukcję liczby bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat obserwowano do lipca, z miesiąca na miesiąc tempo spadku było coraz niższe. Miesiące letnie przyniosły stabilizację, we wrześniu, listopadzie i grudniu wystąpił wzrost liczby zarejestrowanych. Wśród bezrobotnych poniżej 25 roku życia zdecydowanie dominują kobiety (63,0%). Natężenie bezrobocia młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2008 r. w następujących jednostkach osoby poniżej 25 roku życia stanowiły co najmniej jedną czwartą zarejestrowanych: pszczyński (29,0%), wodzisławski (28,3%), rybnicki (27,5%), Jastrzębie Zdrój (27,0%) oraz Żory (25,4%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych powiatach grodzkich: Częstochowie (11,2%), Bielsku-Białej (11,6%), Katowicach (13,1%) oraz Sosnowcu (13,9%).
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	40 516 osób	29 926 osoby	W końcu grudnia 2008 r. zarejestrowanych było 29,9 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia. W odniesieniu do sytuacji z końca grudnia 2007 r. liczba bezrobotnych tej kategorii spadła o 10,6 tys. osób. Procentowy udział wśród ogółu zarejestrowanych niezmiennie wynosi 24,4%. Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii zarejestrowanych, gdzie notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 47,5%. W końcu 2008 r. problem grupy 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili blisko jedną trzecią zarejestrowanych: Katowice (30,6%), Bielsko-Biała (30,4%), Częstochowa (30,4%), Dąbrowa Górnicza (29,5%), Tychy (28,2%). Problem bezrobocia osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczny był w powiatach podregionu rybnickiego: Jastrzębie Zdrój (13,7%), wodzisławski (17,6%), Rybnik (19,0%) oraz rybnicki (19,9%). Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy aż 40,1% posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, 31,5% - zasadnicze zawodowe, 18,5% - policealne i średnie zawodowe, a średnie ogólnokształcące oraz wyższe odpowiednio: 5,9% i 4%. Drugą barierą do odniesienia sukcesu na rynku pracy jest długoterminowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ jedna trzecia pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 2 lata (33,0%). Funkcjonujące w społeczeństwie przeświadczenie o tym, iż osoby powyżej 50 roku życia są mało elastycznymi pracownikami, którzy nie potrafią korzystać z nowoczesnych technologii i niechętnie korzystają z możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, powoduje iż problemem bezrobocia na śląskim rynku pracy dotyka w znacznym stopniu osoby z grupy wiekowej 50+.

Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia		Opis zmian
	2007 r.	2008 r.	
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	53 128 osób	36 067 osoby	Według stanu na 31.12.2008 r. co trzeci zarejestrowany (29,4 %, tj. 36,0 tys. osób) zaliczał się do grupy bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oznacza to bezrobotnego nie posiadającego kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej. W ciągu roku liczba zarejestrowanych bez kwalifikacji zawodowych spadła o 17,0 tys. osób, udział obniżył się (o 2,6 pkt. proc.).
Bezrobotni niepełnosprawni	7 922 osoby	8 291 osób	W końcu grudnia 2008 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 8,3 tys. i przez okres roku zwiększyła się o 369 osób (tj. o 4,7%). Wzrósł udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu, z 4,8% w grudniu 2007 r. do 6,8% w grudniu 2008 r. Najwyższy udział niepełnosprawnych wśród ogółu bezrobotnych obserwowano w Częstochowie (12,2%), Bielsku – Białej (12%) oraz w Tychach (10,8%). Niskimi udziałami charakteryzowały się powiaty lubliniecki (2,6%) oraz zawierciański (3,4%). Kobiety nieznacznie przeważają wśród bezrobotnych niepełnosprawnych. Według stanu na 31.12.2008 r. ich udział wynosił 53,7%, rok wcześniej – 53,2%.
Bezrobotni z wyższym wykształceniem	12 341 osób	12 095 osoby	Według stanu na koniec grudnia 2008 r. bezrobotni w wyższym wykształceniu (12,1 tys. osób) stanowili 9,9% ogółu zarejestrowanych. W tej zbiorowości zdecydowanie dominują kobiety (7,9 tys., tj. 64,9%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach spadła o 246 osób, natomiast wzrósł udział wśród ogółu bezrobotnych (o 2,5 punktu procentowego). Atutem osób z wyższym wykształceniem jest relatywnie krótki czas pozostawania bez pracy. Ponad jedną piątą z nich pozostaje w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (22,2%). Średnio, dla ogółu bezrobotnych odsetek jest wyższy (37,5%).
Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	37 074 osoby	28 530 osób	Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 23,2% ogółu zarejestrowanych rok wcześniej analogiczny udział wynosił 22,3%). W ciągu roku liczebność tej kategorii obniżyła się o 8,5 tys. osób.
Bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	13 252 osób	11 368 osoby	Według stanu na 31 grudnia 2008 r. bez pracy pozostawało 11,4 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tym aż 75,9% to kobiety. W ciągu roku wzrósł udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wśród ogółu bezrobotnych (o 1,3 punktu proc.), aktualnie stanowią oni 9,3% zarejestrowanych.
Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	48 732 osoby	34 064 osoby	W końcu grudnia 2008 roku liczba osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosiła 34,0 tys. osób. W porównaniu z analogicznym okresem w 2007 roku obserwujemy spadek uczestników tej kategorii o 14,7 tys. osób (tj. 30,0%).
Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	54 561 osób	36 691 osób	Niezmiennie blisko jedną trzecią zarejestrowanych stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (31.12.2007r. – 32,9%, 31.12.2008 r. – 29,9%).
Liczba zarejestrowanych (napływ) - dane za rok	268 431 osób	263 022 osoby	W ciągu 2008 roku liczba noworejestrujących się bezrobotnych (tzw. napływ) wyniosła 263,0 tys. osób (w tym 54,9% kobiet). Wśród napływających do bezrobocia zdecydowana większość to osoby rejestrujące się po raz kolejny (od 1990 r.) – 263,0 tys., tj. 79,8% W odniesieniu do roku 2007 odnotowano spadek osób rejestrujących się w urzędach pracy o 5,4 tys. osób.

Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia		Opis zmian
	2007 r.	2008 r.	
Liczba wyłączonych z ewidencji (odpływ) - dane za cały rok	332 290 osób	306 234 osób	Liczba wyrejestrowanych w ciągu roku 2008 wyniosła 306,2 tys. osób i była o 26,1 tys. mniejsza niż rok wcześniej. Wśród wyłączonych z ewidencji dominowały kobiety (2008r. – 56,4%; 2007r. – 53,4%) W 2008 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 112 583 osób (tj. 36,8%). W 2007 r. analogicznie 116 615 osób (35,1%). Liczba wyłączonych z tytułu podjęcia pracy w roku 2008 wyniosła 104,1 tys. osób, w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowujemy spadek o 22,8 tys. osób. Równocześnie spadł udział wyłączonych z tytułu podjęcia pracy w całym „odpływie” (z 38,2% w roku 2007 do 34,0% w 2008 r.). Liczba wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu obniżyła się w ciągu roku o 1,3 tys. osób (2007 r. – 19 030 osób, 2008 r. – 17 717 osób).
Oferty pracy zgłoszone w ciągu roku	168 679 ofert	159 604 ofert	W 2008 r. do powiatowych urzędów pracy naszego województwa przedsięwzięli zgłosili 159,6 tys. propozycji zatrudnienia, tj. o 9,0 tys. ofert mniej niż w 2007 roku.
Zgłoszenia zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1 788	9 554	W 2008 r. zgłoszenia zwolnień grupowych napłynęły ze 100 zakładów pracy (14 z sektora publicznego, a 86 z sektora prywatnego). Planowana liczba osób, które mają być objęte tymi zwolnieniami – 9 554 (1 660 osób z firm sektora publicznego i 7 894 z sektora prywatnego). Ostatecznie w 2008 r. w wyniku wcześniej zgłoszonych zwolnień wypowiedzenia otrzymały 3 752 osoby, z 81 zakładów pracy. W całym 2007 roku plan zwolnień grupowych zgłosiły 33 zakłady (5 z sektora publicznego, 28 z sektora prywatnego), którymi miano objąć 1 788 pracowników (187 osób z firm sektora publicznego oraz 1 601 z sektora prywatnego). W rzeczywistości zwolnienia grupowe przeprowadzono w 21 zakładach pracy (3 z sektora publicznego, 18 z prywatnego) w ramach, których pracę straciło 1 231 osób (73 osoby z sektora publicznego, pozostałe z prywatnego).

1 Pracujący w gospodarce narodowej

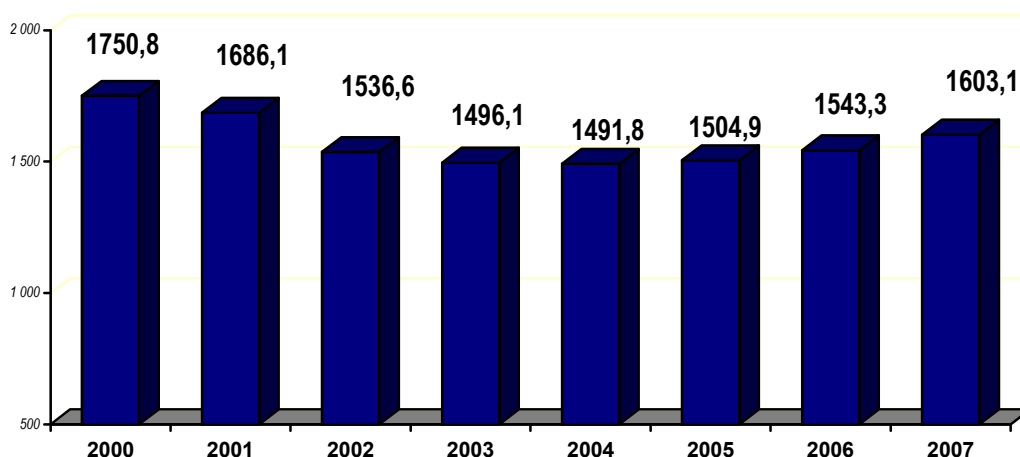
Prezentowane informacje zostały opracowane na podstawie trzech typów danych udostępnianych przez Urząd Statystyczny w Katowicach:

1. Oszacowania liczby pracujących i zatrudnionych¹ w gospodarce narodowej (stan w dniu 31 XII 2000, 2004, 2005, 2006 oraz 2007 r.)².
2. Danych o wysokości przeciętnego zatrudnienia w 2008 r.
3. Wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w III kwartale 2008 r.

Przy porównaniach z sytuacją w całym kraju posłużono się również danymi opublikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny w Małym roczniku statystycznym Polski – 2008 r.

W województwie śląskim utrzymuje się, obserwowany od 2005 roku, wzrost liczby pracujących w gospodarce narodowej. Ilustruje to poniższy wykres:

Pracujący w gospodarce narodowej w województwie śląskim. Stan 31.12. (w tys. osób)

Według stanu na 31 grudnia 2007 roku w całym województwie śląskim pracowało 1603,1 tys. osób³, tj. o 147,7 tys. mniej niż w 2000 roku oraz o 59,8 tys. więcej niż na koniec 2006 roku. Śląskie skupia prawie 12% zatrudnionych w kraju. Większość pracujących była zatrudniona w sektorze prywatnym (69,7%). Rok wcześniej analogiczny wskaźnik był nieco niższy (67,8%), a więc w stosunku rocznym notujemy wzrost w tym obszarze o 1,9%.

¹ W sprawozdawczości GUS ludność pracującą dzieli się na trzy kategorie:

Pracujący w całej gospodarce narodowej (łącznie z duchownymi pełniącymi obowiązki duszpasterskie oraz pracującymi w rolnictwie indywidualnym). Dane uzyskiwane są z bieżącej sprawozdawczości oraz szacunków spisowych. Publikowane są z dużym opóźnieniem, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca 2007r.

Zatrudnieni w gospodarce narodowej z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, duchownych, jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa narodowego oraz osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób - bez sezonowo i dorywczo zatrudnionych.

Pełnozatrudnieni osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy.

² W sprawozdawczości Urzędu Statystycznego (a więc i w tym opracowaniu) stosuje się Polską Klasyfikację Działalności (PKD) oraz klasyfikację Zawodów i Specjalności wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644).

³ Źródło: Rocznik Statystyczny 2008, Urząd Statystyczny, Katowice, 2008 r.

Kobiety wśród pracujących stanowiły mniejszość – ich udział wśród ogółu pracujących naszego województwa wyniósł 44,2% (mężczyźni 55,8%).

W roku 2007 dynamika przyrostu w porównaniu do roku poprzedniego liczby pracujących w naszym województwie była po raz pierwszy od wielu lat wyższa niż obserwowana w całym kraju i wyniosła prawie 3,9%.

W roku 2007 w województwie śląskim przyrost pracujących (w porównaniu do roku 2006) obserwowano w większości sekcji gospodarki. Największy nastąpił w sekcji *budownictwo* – wyniósł 109,4% pracujących w roku poprzednim. W dwóch sekcjach nastąpił spadek liczby pracujących, z czego stosunkowo największy w sekcji *górnictwo* (-4,5%). Natomiast w sekcji *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę* obserwujemy niewielki spadek (o 1%).

Szczegółowe dane o liczbie pracujących w poszczególnych sekcjach PKD zawarto w poniższej tabeli.

Pracujący w gospodarce narodowej według rodzaju działalności (stan na 31 grudnia)

Sekcje PKD	2000 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika 2000r. = 100%	Dynamika 2006r. = 100%
Ogółem pracujący: w tym:	1 750 840	1 504 944	1 543 315	1 603 146	91,56%	103,9%
Górnictwo	147 762	120 766	117 039	111 820	75,68%	95,5%
Przetwórstwo przemysłowe	348 656	322 416	338 299	358 431	102,80%	106,0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	41 230	34 653	33 754	33 432	81,09%	99,0%
Budownictwo	122 180	89 708	97 600	106 732	87,36%	109,4%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	282 940	270 063	272 622	283 307	100,13%	103,9%
Hotele i restauracje	31 330	28 327	29 856	31 504	100,56%	105,5%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	99 677	92 264	96 660	100 961	101,29%	104,4%
Pośrednictwo finansowe	30 492	30 990	32 684	32 894	107,88%	100,6%
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	114 166	125 094	132 086	143 267	125,49%	108,5%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpiecze- nia społeczne i powszechne ubezpie- czenie zdrowotne	55 427	56 219	56 891	58 375	105,32%	102,6%
Edukacja	98 189	121 960	120 889	121 517	123,76%	100,5%
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	117 698	91 401	92 186	94 862	80,60%	102,9%
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	47 297	50 101	52 093	55 038	116,37%	105,7%

Opracowanie własne na podstawie: Rocznik Statystyczny 2005, Urząd Statystyczny, Katowice, 2005 r., Rocznik Statystyczny 2006, Urząd Statystyczny, Katowice, 2006 r., Rocznik Statystyczny 2007, Urząd Statystyczny, Katowice, 2007 r. oraz Rocznik Statystyczny 2008, Urząd Statystyczny, Katowice, 2008.

W analizowanym okresie zaszły także duże zmiany w strukturze zatrudnionych w *przetwórstwie przemysłowym* w przekroju poszczególnych działów, co obrazuje poniższe zestawienie:

**Zatrudnieni w gospodarce narodowej
w sekcji przetwórstwo przemysłowe wg działów(stan na 31 grudnia)**

Sekcja/działy	Liczba zatrudnionych				Dynamika	
	2000 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2000 r. = 100%	2006 r. = 100%
Przetwórstwo przemysłowe w tym:	296 225	285 778	295 693	313 958	106,0%	106,2%
produkcja artykułów spożywczych i napojów	39 372	39 124	39 616	38 650	98,2%	97,6%
włókiennictwo	10 556	8 347	7 438	7 390	70,0%	99,4%
działalność wydawnicza: poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	5 467	4 229	4 248	4 377	80,1%	103,0%
produkcja koksu, produktów rafinacji ropy naftowej i paliw jądrowych	5 168	3 825	3 682	3 791	73,4%	103,0%
produkcja wyrobów chemicznych	7 906	5 067	5 548	6 533	82,6%	117,8%
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	13 652	19 187	21 513	23 809	174,4%	110,7%
produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	15 285	13 447	13 595	15 197	99,4%	111,8%
produkcja metali	39 589	32 891	34 855	33 746	85,2%	96,8%
produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	32 580	33 775	37 210	41 443	127,2%	111,4%
produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	39 516	35 050	32 610	34 229	86,6%	105,0%
produkcja maszyn biurowych i komputerów	578	459	473	591	102,2%	124,9%
produkcja maszyn i aparatury elektrycznej, gdzie indziej niesklasyfikowana	15 050	16 050	18 263	19 907	132,3%	109,0%
produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	3 443	5 172	5 729	6 020	174,8%	105,1%
produkcja mebli; działalność produkcyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana	10 535	12 436	12 120	13 438	127,5%	110,9%
przetwarzanie odpadów	2 469	1 739	1 761	1 658	67,2%	94,2%

Opracowanie własne na podstawie: Rocznik Statystyczny 2005, Urząd Statystyczny, Katowice, 2005 r., Rocznik Statystyczny 2006, Urząd Statystyczny, Katowice, 2006 r., Rocznik Statystyczny 2007, Urząd Statystyczny, Katowice, 2007 r. oraz Rocznik Statystyczny 2008, Urząd Statystyczny, Katowice, 2008 r.

Liczba zatrudnionych w sekcji *przetwórstwo przemysłowe* wzrosła w stosunku do roku 2006 o 18,3 tys., natomiast w porównaniu z rokiem 2000 zwiększyła się o 17,7 tys. Z powyższego zestawienia widać wyraźnie, że w roku 2007 wzrost zatrudnienia wystąpił w prawie wszystkich działach przetwórstwa przemysłowego; jedynie działy *produkcja artykułów spożywczych i napojów*; *włókiennictwo*; *produkcja metali* oraz *przetwarzanie odpadów* ograniczyły liczbę pracowników⁴.

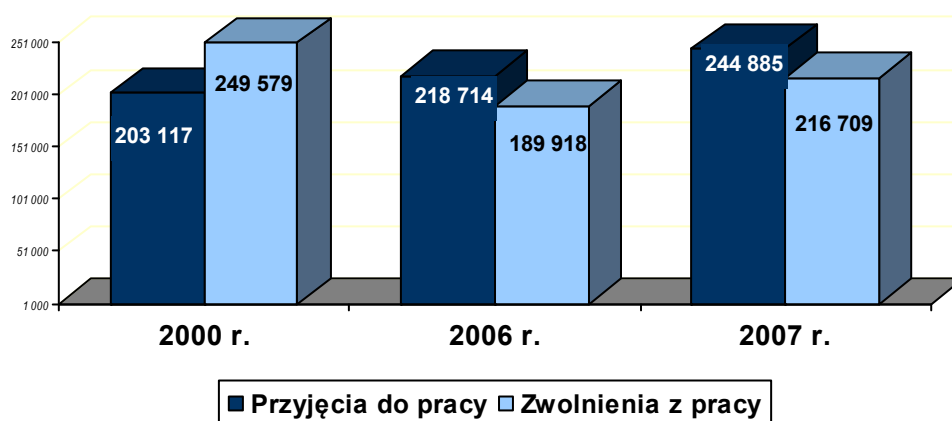
⁴ Analiza zmian w poszczególnych działach sekcji z wykorzystaniem danych „Rocznika statystycznego województwa śląskiego” jest możliwa tylko w odniesieniu do zbiorowości **zatrudnionych** w firmach zatrudniających powyżej 9 pracowników.

W porównaniu z rokiem 2000 (po którym nastąpił znaczny spadek liczby zatrudnionych praktycznie we wszystkich sekcjach gospodarki narodowej, w tym w przetwórstwie przemysłowym), w pięciu działach przetwórstwa przemysłowego obserwujemy stały wzrost liczby zatrudnionych – i to nieraz bardzo znaczny:

- produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych, optycznych, zegarów i zegarków – o 74,8%,
- produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – o 74,4%,
- produkcja maszyn i aparatury elektrycznej - o 32,3%,
- produkcja mebli i pozostała działalność produkcyjna - o 27,5%,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń - o 14,2%.

Porównując zmiany zachodzące w przyjęciach i zwolnieniach z pracy stwierdzamy, że po roku 2004 zmieniła się proporcja pomiędzy liczbą przyjęć do pracy i liczbą zwolnień z pracy – o ile jeszcze w roku 2000 więcej było zwolnień niż przyjęć, to od roku 2006 wyraźnie przeważają przyjęcia do pracy. Ilustruje to poniższy wykres:

Różnica pomiędzy przyjęciami i zwolnieniami z pracy w województwie śląskim

Proporcje pomiędzy liczbą kobiet i liczbą mężczyzn utrzymują się na podobnym poziomie - około 35% / 65%. Dotyczy to zarówno przyjęć do pracy jak i zwolnień z pracy.

Po roku 2000 bardzo wyraźnie zmieniła się struktura zwolnień z pracy – w roku 2007 najczęściej powodem rozwiązania stosunku pracy stało się wypowiedzenie ze strony pracownika (22%). Następnie zwolnienie przez zakład pracy (12%), przejście na emeryturę/rentę (10%) oraz skorzystanie z prawa do urlopów wychowawczych i bezpłatnych (3%).

Przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w 2008 r. wyniosła 728,8 tys. i była o 3,1% wyższa niż w 2007 r. (w kraju o 4,8%). Przeciętne zatrudnienie wzrosło w sektorze prywatnym o 4,6%, natomiast obniżyło się w sektorze publicznym o 1,0%. W przemyśle przeciętna liczba zatrudnionych w 2008 r. wyniosła 453,0 tys., czyli o 2,2% więcej niż przed rokiem. Było to wynikiem wzrostu przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym (o 3,6%) oraz w górnictwie (o 0,2%). W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę przeciętna liczba zatrudnionych obniżyła się (o 4,1%).

Poza przemysłem przeciętne zatrudnienie zwiększyło się w ujęciu rocznym we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym w obsłudze nieruchomości i firm (o 6,5%), transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 5,2%) oraz w handlu i naprawach (o 3,6%)⁵.

Cennym źródłem informacji o aktywności zawodowej ludności naszego województwa jest prowadzone przez Urząd Statystyczny reprezentacyjne Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Metodologia BAEL do pracujących zalicza wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- miały pracę, ale jej nie wykonywały:
- z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
- z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
 - do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczani są również uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne badania, liczba pracujących uzyskana w wyniku BAEL nie obejmuje niektórych kategorii osób, które są wliczane do pracujących w sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia, m.in.:

- pracujących mieszkających w hotelach pracowniczych,
- pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności⁶ w III kwartale 2008 r. w województwie śląskim mieszkało 3 749 tys. osób w wieku powyżej 15 lat, co stanowiło 12,0% omawianej zbiorowości w kraju. W stosunku do analogicznego okresu 2007 r. liczba ludności powyżej 15 roku życia spadła o 3,5%.

W III kwartale 2008 r. w śląskim pracowało 1 830 tys. osób (kraj 15 990 tys. osób), w porównaniu z analogicznym okresem w poprzedniego roku odnotowano spadek o 2%.

Wśród ludności aktywnej zawodowo w *wieku produkcyjnym* w III kwartale 2008 roku pracujących było 1 805 osób, w tym: pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy odpowiednio 93% oraz 7%.

W III kwartale 2008 r. zbiorowość pracujących na Śląsku stanowiła 48,8% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (co oznacza, iż na 100 osób w grupie wiekowej 15+ pracuje ok. 49 osób). Odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia w stosunku do analogicznego okresu w

⁵ Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa śląskiego, Urząd Statystyczny, Katowice, styczeń 2009 r.

⁶ Przedmiotem badania jest ocena sytuacji w zakresie aktywności ekonomicznej ludności, tzn. fakt wykonywania pracy, pozostawania bezrobotnym lub biernym zawodowo w danym tygodniu. Badaniem objęte są wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych.

2007 roku oraz do II kwartału 2008r.odpowiednio o 0,7 i 0,1pkt. proc. Wyższy wskaźnik zatrudnienia zanotowano dla mężczyzn: 56,8%, natomiast dla kobiet przyjmował wartość 41,6% (kraj odpowiednio 59,4% wobec 43,4%).

Wśród ludności województwa śląskiego w wieku powyżej wskaźnik zatrudnienia był wyższy dla mieszkańców miast (49,8%) niż dla mieszkańców terenów wiejskich (45,2%).

Wysokość wskaźnika zatrudnienia; ludność powyżej 15lat. Dane w %

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.			
	III kwartał	II kwartał	III kwartał		
	%			+/- w porównaniu z	
				III kw. 2007 r.	II kw. 2008 r.
POLSKA (osoby w wieku 15 lat i więcej)					
Ogółem	49,2	50,1	51,0	1,8	0,9
Mężczyźni	56,9	58,4	59,4	2,5	1,0
Kobiety	42,2	42,6	43,4	1,2	0,8
Miasta	48,5	50,1	50,6	2,1	0,5
Wieś	50,4	50,1	51,7	1,3	1,6
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE(osoby w wieku 15 lat i więcej)					
Ogółem	48,1	48,7	48,8	0,7	0,1
Mężczyźni	57,0	56,3	56,8	- 0,2	0,5
Kobiety	40,0	41,6	41,6	1,6	0
Miasta	49,1	49,7	49,8	0,7	0,1
Wieś	44,4	44,8	45,2	0,8	0,4

Z danych BAEL wynika także, że wskaźnik zatrudnienia wśród ludności w wieku produkcyjnym podniósł się w naszym województwie z poziomu 60,7% w III kwartale 2007r. do 62,1% w III kwartale 2008 r. Na wzrost wskaźnika zatrudnienia wśród ludności w wieku produkcyjnym miała wpływ rosnąca zatrudnialność kobiet. I tak - wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym wskaźnik zatrudnienia nieznacznie spadł, do poziomu 67,3% (III kwartał 2007r. – 67,6%). Wśród kobiet w wieku produkcyjnym wyraźnie wzrósł, osiągając w III kwartale 2008r. wartość 56,7% (III kwartał 2007 r. – 53,6%).

W odniesieniu do danych sprzed roku, wartość wskaźnika zatrudnienia była wyższa dla większości grup wyodrębnionych ze względu na wiek. Redukcję odnotowano jedynie wśród osób w przedziałach od 18 do 19 lat, 20-24 oraz 60-64 lat.

Wyszczególnienie	III kwartał 2007 r.		III kwartał 2008 r.	
	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
Ogółem ludność w wieku powyżej 15 lat	48,1	7,1	48,8	6,8
15-64	56,0	7,0	56,7	6,9
15-17	.	–	2,8	x
18-19	8,4	.	7,3	47,1
20 – 24	48,9	15,5	44,8	19,1
25 – 29	77,3	5,0	79,7	5,7
30 – 34	78,9	8,7	79,8	6,5
35 –39	81,6	5,7	87,3	3,5

Wyszczególnienie	III kwartał 2007 r.		III kwartał 2008 r.	
	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
40 – 44	74,8	6,2	78,5	5,9
45 – 49	71,3	7,6	71,7	3,4
50 – 54	57,0	2,6	62,3	4,3
55 – 59	27,7	5,2	30,0	10,1
60 – 64	12,9	.	10,0	x
65 lat i więcej	2,6	.	2,2	-

Na podstawie *Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności*, źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Wśród pracujących zawodowo najliczniejszą grupę tworzyli pracownicy najemni (88,4%). W dalszej kolejności byli pracodawcy i pracownicy i pracujący na własny rachunek (10,5%). Najmniej liczną zbiorowość tworzyli pomagający członkowie rodzin (1,1%).

Biorąc pod uwagę strukturę zawodową (analiza na poziomie grup wielkich), to najwięcej osób pracowało klasyfikowało się do grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (22,0% ogółu), następnie „specjaliści” (17,1%; grupa obejmuje zawody na poziomie wykształcenia wyższego), „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (14,4%) oraz „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (11,5%). Najmniej osób pracowało w zawodach związanych z rolnictwem, ogrodnictwem, leśnictwem i rybołówstwem (2,3%).

Kobiety przeważały w największym stopniu wśród pracowników usług biurowych (74,1%), pracowników usług osobistych i sprzedawców (prawie 69,0%) oraz techników i innego średniego personelu (prawie 62,0%).

W pozostałych grupach większość stanowili mężczyźni, można tutaj podać przykłady takie jak: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (około 89%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (ponad 85%) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (ponad 60%).

Reasumując stwierdzić należy, że dane statystyczne, niezależnie od metodologii ich pozyskiwania, wskazują na umocnienie się w naszym województwie tendencji wzrostu liczby pracujących.

2 Tendencje zmian stanu i natężenia bezrobocia

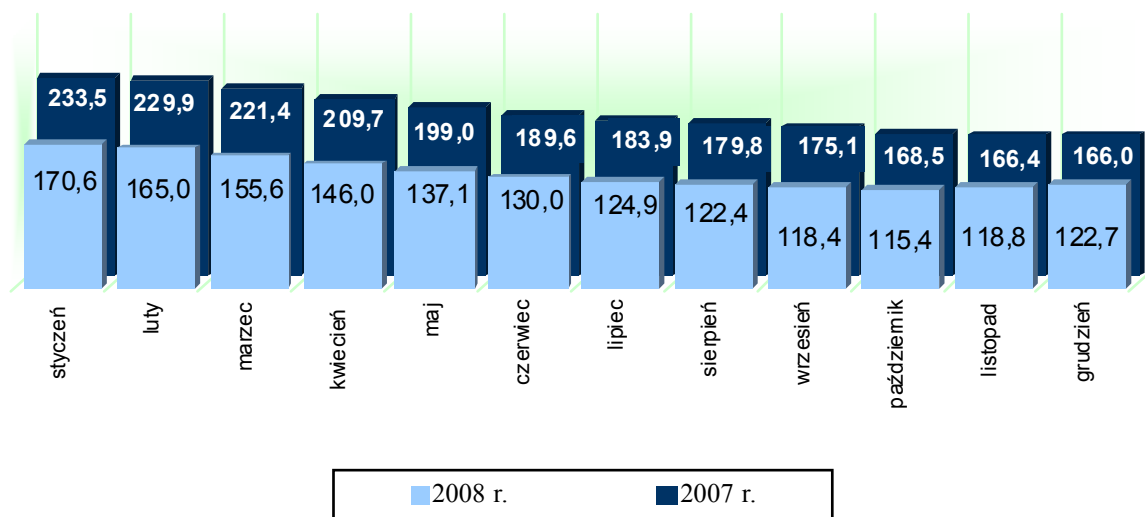
2.1 Zmiany w poziomie bezrobocia i ich terytorialne zróżnicowanie

W końcu grudnia 2008 r. w województwie śląskim zarejestrowanych było 122 748 bezrobotnych. Najwięcej osób zaewidencjonowanych było w Częstochowie (8,7 tys. osób), Sosnowcu (7,4 tys.), Bytomiu (6,8 tys.) oraz powiecie zawierciańskim (5,9 tys.). Najmniej bezrobotnych notowano w powiecie bieruńsko-lędzińskim (0,8 tys. osób), rybnickim (1,1 tys.) oraz w mieście Świętochłowice (1,2 tys.).

W ciągu roku stan bezrobocia obniżył się o 43,2 tys. osób, tj. o 26,0%. Tempo spadku było mniejsze niż w latach 2006-2007, kiedy to liczba bezrobotnych spadła o 63,9 tys., tj. o 27,8%.

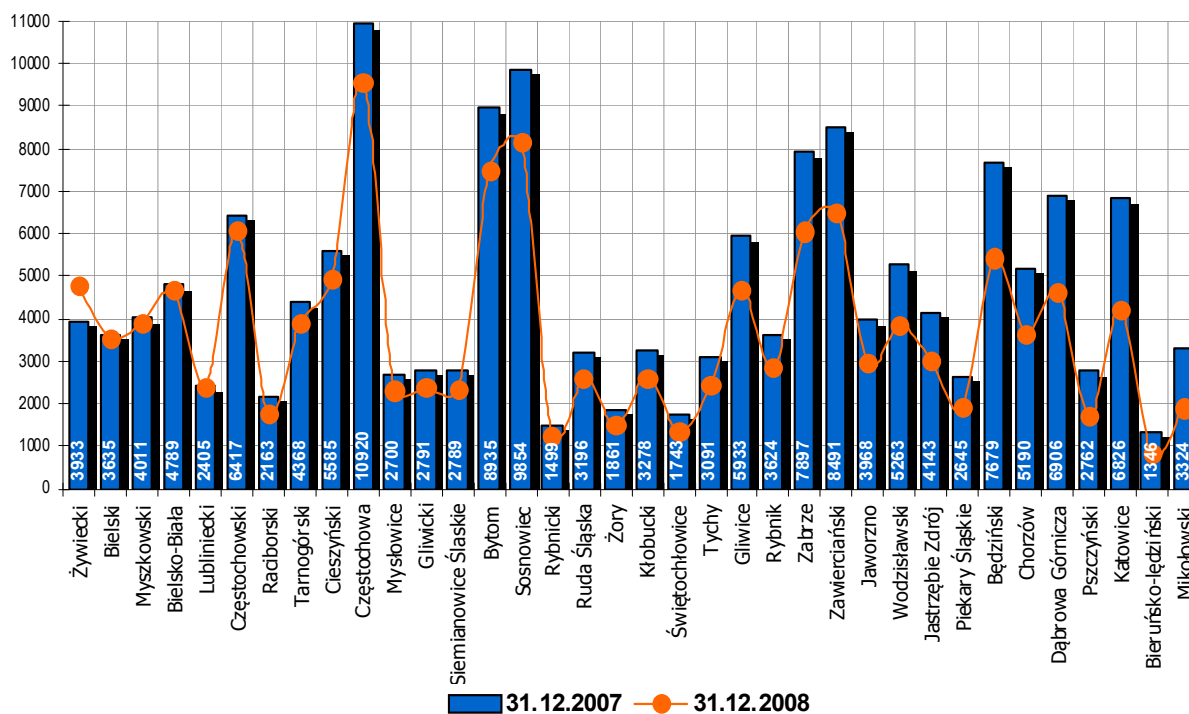
W 2008r. wzrost liczby zarejestrowanych obserwowano jedynie w styczniu, listopadzie i grudniu; w pozostałych miesiącach wystąpiły tendencje spadkowe.

*Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w woj. śląskim.
Stan w końcu miesiąca, dane w tys.*

W stosunku do sytuacji z grudnia 2007r. stan bezrobocia obniżył się we wszystkich podregionach i w większości powiatów województwa śląskiego.

*Liczba bezrobotnych w powiatach.
Uszeregowano rosnąco, od najniższej do najwyższej dynamiki spadku*

W ujęciu rocznym dynamika spadku najwyższa był w powiatach: mikołowskim (o 48,4%), bieruńsko – lędzińskim (o 44,0%) i pszczyńskim (o 43,4%) oraz w mieście Katowice (o 43,9%). W 19 powiatach dynamika spadku była wyższa od przeciętnej wojewódzkiej, w mieście Ruda Śląska równa średniej, w pozostałych 15 powiatach niższa od przeciętnej. Najniższą dynamikę redukcji bezrobocia obserwowano w powiatach ziemskich: bielskim (spadek o 3,8%), myszkowskim (o 6,2%), lublinieckim (o 0,7%) oraz w mieście Bielsko – Biała (gdzie stan obniżył się o 9,7%).

W powiecie żywieckim liczba bezrobotnych wzrosła o 10,1% (396 osób).

Jeżeli chodzi o spadek bezrobocia w liczbach bezwzględnych, to największe redukcje obserwowano w Katowicach (- 3,0 tys. osób), Dąbrowie Górniczej (- 2,7 tys.) oraz w powiatach ziemskich: będzińskim (-2,7 tys.) i zawierciańskim (- 2,6 tys.). W sumie w wymienionych czterech jednostkach administracyjnych bezrobocie zmniejszyło się o 11 tys. osób (jedna czwarta całej redukcji zanotowanej w województwie).

Sytuacja na podregionalnych rynkach pracy była także zróżnicowana. Najlepiej było w podregionie tyskim, gdzie liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o ponad 40%. Podregion charakteryzował się zarazem najniższym stanem bezrobocia. Źle było w podregionie częstochowskim, gdzie odnotowano relatywnie wysoką liczbę bezrobotnych, zaś w ciągu roku dynamika spadku była zdecydowanie niższa od średniej w województwie.

Najmniejsza dynamika spadku stanu bezrobocia odnotowana została w podregionie bielskim (zaledwie o 6,7%).

Województwo / podregiony	Bezrobotni stan na 31.12.		spadek (w osobach)	Dynamika (spadek bezrobocia w %)
	2007 r.	2008 r.		
Województwo śląskie w tym:	165 960	122 748	43 212	26,0
podregion bielski	17 942	16 736	1 206	6,7
podregion częstochowski	24 626	20 352	4 274	17,4
podregion bytomski	18 353	14 253	4 100	22,3
podregion gliwicki	16 621	11 902	4 719	28,4
podregion rybnicki	18 553	13 133	5 420	29,2
podregion sosnowiecki	36 898	25 133	11 765	31,9
podregion katowicki	22 444	14 991	7 453	33,2
podregion tyski	10 523	6 248	4 275	40,6

2.2 Natężenie bezrobocia

Wraz ze zmniejszaniem się liczby zarejestrowanych obniżało się natężenie zjawiska, mierzone wysokością stopy bezrobocia. W końcu grudnia 2008 r. stopa bezrobocia w województwie śląskim wynosiła 6,9% (grudzień 2007 - 9,2%). Taka wielkość wskaźnika plasowała śląskie na drugim miejscu w kraju, tuż za województwem wielkopolskim. Na podkreślenie zasługuje fakt, że rok wcześniej nasze województwo lokowało się na czwartym miejscu listy rankingowej, za województwami: wielkopolskim, małopolskim oraz mazowieckim. W ciągu

roku wysokość stopy bezrobocia spadła o 2,3 punktu procentowego (Polska o 1,7 pkt., z 11,2% w grudniu 2007 r. do 9,5% w grudniu 2008 r.).

Województwa	31.12.2007 r.		31.12.2008 r.	
	Liczba bezrobotnych (w tys.)	Stopa bezrobocia (w %)	Liczba bezrobotnych (w tys.)	Stopa bezrobocia (w %)
POLSKA	1 746, 6	11,2	1 473,8	9,5
DOLNOŚLĄSKIE	127,5	11,4	113,9	10,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	123,2	14,9	110,3	13,4
LUBELSKIE	118,1	13,0	101,6	11,3
LUBUSKIE	52,3	14,0	46,3	12,4
ŁÓDZKIE	123,1	11,2	99,2	9,2
MAŁOPOLSKIE	112,6	8,7	97,8	7,6
MAZOWIECKIE	219,9	9,0	178,0	7,3
OPOLSKIE	43,3	11,9	35,7	9,9
PODKARPACKIE	126,4	14,2	115,6	13,1
PODLASKIE	48,8	10,4	45,8	9,8
POMORSKIE	86,9	10,7	67,8	8,4
ŚLĄSKIE	166,0	9,2	122,7	6,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	83,3	14,9	77,7	13,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	99,0	18,7	87,4	16,8
WIELKOPOLSKIE	112,8	7,8	91,4	6,4
ZACHODNIOPOMORSKIE	103,2	16,4	82,5	13,4

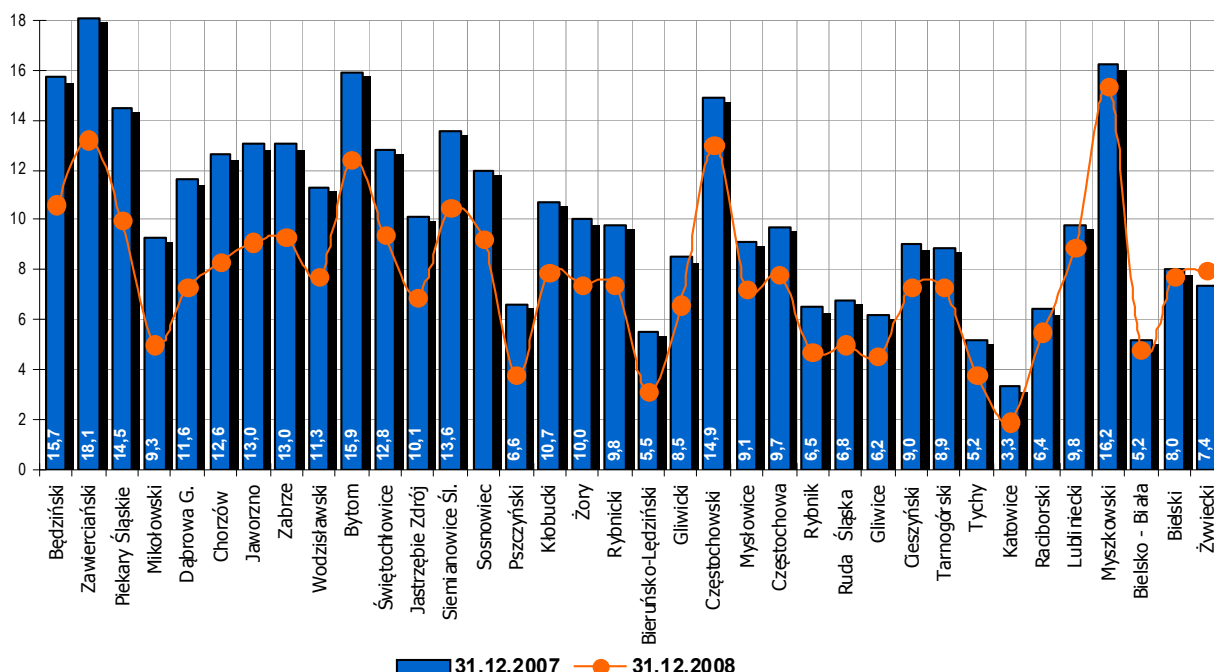
Z danych ogólnopolskich wynika, że na przestrzeni roku natężenie bezrobocia najbardziej spadło w województwie zachodniopomorskim, gdzie stopa bezrobocia zmalała o 3,0 pkt. proc. (z 16,4% w grudniu 2007 r. do 13,4% rok później)⁷. Zaraz potem lokowało się śląskie, gdzie jak napisano powyżej, obserwowano redukcję wysokości stopy bezrobocia o 2,3 pkt. proc.

Jeżeli chodzi o powiaty, to redukcję wysokości stopy bezrobocia obserwowano w większości z nich. Na przestrzeni roku natężenie zjawiska wzrosło jedynie w powiecie żywieckim.

W końcu grudnia 2008 r. najwyższą wartość stopy bezrobocia zanotowano w powiatach: myszkowskim (15,3%), zawierciańskim (13,2%), częstochowskim (13,0%) oraz w mieście Bytomiu (12,4%). Najmniejsze natężenia zjawiska wystąpiło w Katowicach (1,9%), powiecie bieruńsko – lędzińskim (3,1%) oraz w Tychach i powiecie pszczyńskim (po 3,8%).

⁷ Na podstawie Banku Danych Regionalnych www.stat.gov.pl

Stopa bezrobocia w powiatach (w %)

W podregionach wysokość stopy bezrobocia kształtowała się następująco: bielski - 6,6%, bytomski - 9,8%, częstochowski - 9,7%, gliwicki - 6,4%, katowicki - 4,2%, rybnicki - 6,3%, sosnowiecki - 9,7%, tyski - 3,9%.

2.3 Napływ i odpływ bezrobotnych w 2008 r. Podjęcie pracy

„*Napływ*” do bezrobocia przedstawia liczbę bezrobotnych, którzy w danym okresie sprawozdawczym (np. miesiącu, roku) zostali zarejestrowani w urzędach pracy. W liczbie tej uwzględniane są osoby rejestrujące się po raz pierwszy bądź po raz kolejny (licząc od 1990r.). W grupie bezrobotnych noworejestrujących się możemy wyróżnić osoby napływające z zatrudnienia stałego, po udziale w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu oraz osoby napływające do bezrobocia z bierności zawodowej.

„*Odpływ*” z bezrobocia jest to liczba osób, które w danym okresie sprawozdawczym (np. miesiącu, roku) zostały z różnych powodów wyłączone z ewidencji bezrobotnych. „Odpływ” może być związany z podjęciem pracy: stałej lub w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz z przejściem do bierności zawodowej. Może też być spowodowany nie potwierdzeniem gotowości do pracy, dobrowolną rezygnacją ze statusu bezrobotnego, podjęciem nauki, ukończeniem wieku produkcyjnego, nabyciem praw emerytalnych i innymi przyczynami. Oba procesy mają wpływ na wielkość poziomu bezrobocia.

Podstawowe dane o płynności zjawiska w latach 2007-2008, z wyszczególnieniem podregionów⁸, zawarto poniżej.

Podregiony	2007 r.				2008 r.			
	„napływ”		„odpływ”		„napływ”		„odpływ”	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
bielski	24 630		31 718		24 031		25 237	
	13 104	11 526	16 963	14 755	12 947	11 084	13 974	11 263
bytomski	29 256		35 268		28 361		32 461	
	14 911	14 345	18 006	17 262	15 356	13 005	17 938	14 523
częstochowski	31 764		39 802		34 253		38 527	
	15 616	16 148	19 568	20 234	17 820	16 433	20 195	18 332
gliwicki	25 370		33 451		26 135		30 854	
	13 316	12 054	18 207	15 244	14 247	11 888	17 660	13 164
katowicki	50 790		62 855		47 134		54 587	
	27 277	23 513	34 425	28 430	26 404	20 730	30 924	23 663
rybnicki	34 649		42 200		32 890		38 310	
	19 308	15 341	23 870	18 330	19 622	13 268	23 509	17 801
sosnowiecki	54 472		64 653		53 551		65 316	
	28 011	26 461	33 614	31 039	27 922	25 629	35 627	29 689
tyski	17 500		22 343		16 667		20 942	
	9 943	7 557	12 651	9 692	9 980	6 687	12 939	8 003
woj. śląskie	268 431		332 290		263 022		306 234	
	141 486	126 945	177 304	154 986	144 298	118 724	172 766	133 468

W 2008 roku zanotowano niewielką redukcję liczby noworejestrujących się bezrobotnych. Prawidłowość ta dotyczy danych zbiorczych dla regionu oraz większości podregionów. Sytuacja odwrotna, tj. wzrost liczby noworejestrujących się obserwowana była jedynie w podregionach gliwickim i częstochowskim. Podobnie jak przed rokiem, zdecydowaną większość „napływu” stanowiły osoby rejestrujące się w powiatowych urzędach pracy po raz kolejny (od 1999 roku). Odnotowano niewielki wzrost liczby bezrobotnych, którzy wrócili do rejestrów po zakończeniu staży. Natomiast spadła liczba osób, które powracały do ewidencji po zakończonych szkoleniach. Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli.

Liczba nowozarejestrowanych bezrobotnych (napływ) – ogółem

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	w tym:	
			I półrocze 2008 r.	II półrocze 2008 r.
Bezrobotni nowozarejestrowani (napływ) ogółem z tego:	268 431	263 022	120 601	142 421
- po raz pierwszy	55 207	53 085	23 591	29 494
- po pracach interwencyjnych	613	522	288	234
- po robotach publicznych	1 050	1 118	405	713

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz.1573) wprowadziło z dniem 1 stycznia 2008 roku zmianę w Nomenklaturze Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych, polegającą na zwiększeniu liczby podregionów (NTS 3) z 45 do 66 jednostek. W związku z tym dane dla podregionów w 2007r. zostały przeliczone.

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	w tym:	
- po stażu	17 537	18 195	9 107	9 088
- po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy	6 038	6 589	2 707	3 882
- po szkoleniu	22 650	19 967	5 870	14 097
- po pracach społecznie użytecznych	3 611	4 132	1 447	2 685

Liczba wyrejestrowanych w ciągu roku 2008 wyniosła 306,2 tys. osób i była o 26,1 tys. mniejsza niż rok wcześniej. Wśród wyłączonych z ewidencji niezmiennie dominowały kobiety (2007 r. – 53,4%; 2008r. – 56,4%).

W 2008 r. z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyłączono 112,6 tys. osób, co stanowiło 36,8% „odpływu”. W 2007 r. analogicznie 116,6 tys. osób (35,1%).

Liczba wyłączonych z tytułu podjęcia pracy na przestrzeni 2008r. wyniosła 104,1 tys. osób. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek o 22,8 tys. osób. Natomiast coraz większą popularnością cieszyło się samozatrudnienie. O ile w 2007 dotację na uruchomienie własnej działalności gospodarczej otrzymało 4 541 osób, to w 2008r. ich liczba była o 157 osób wyższa. Jak z tego wynika, w 2008r. z tytułu udzielonej dotacji na utworzenie własnego small biznesu wyłączono 4 698 bezrobotnych.

Liczba wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu obniżyła się w ciągu roku o 1,3 tys. osób (2007r.: 19,0 tys. osób; 2008 r.: 17,7 tys. osób). Niższa była liczba bezrobotnych objętych re-kwalifikacją (2007 r.: 22,9 tys. osób; 2008r.: 19,9 tys. osób; w ciągu roku spadek o 2,8 tys. osób, tj. o 12,4%).

Ważniejsze przyczyny „odpływu” z bezrobocia

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	Z tego:		Spadek/ wzrost w 2008 r.	Dynamika rok 2007=100
			I półrocze 2008 r.	II półrocze 2008 r.		
Bezrobotni wyrejestrowani (od- pływ) ogółem z tego z powodu:	332 290	306 234	156 548	149 686	-26 056	92,2
- podjęcia pracy	126 915	104 145	55 446	48 699	-22 770	82,1
w tym: subsydiowanej w tym:	11 777	12594	5 295	7 299	+817	106,9
prace interwencyjne	2 494	2098	1 151	947	-396	84,1
roboty publiczne	1 870	1910	995	915	+40	102,1
rozpoczęcie działalności gospodarczej	4 541	4698	1 709	2 989	+157	103,5
- rozpoczęcia szkolenia	22 756	19 940	7 583	12 357	-2 816	87,6
- rozpoczęcia stażu	19 030	17 717	8 948	8 769	-1 313	93,1
- rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy	6 332	7 872	3969	3 903	+1 540	124,3
- rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	4 744	4 970	3 572	1 398	+226	104,8
- niepotwierdzenia gotowości do pracy	116 615	112 583	56 914	55 669	-4 032	96,5
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	9 608	14 136	7 245	6 891	+4 528	147,1

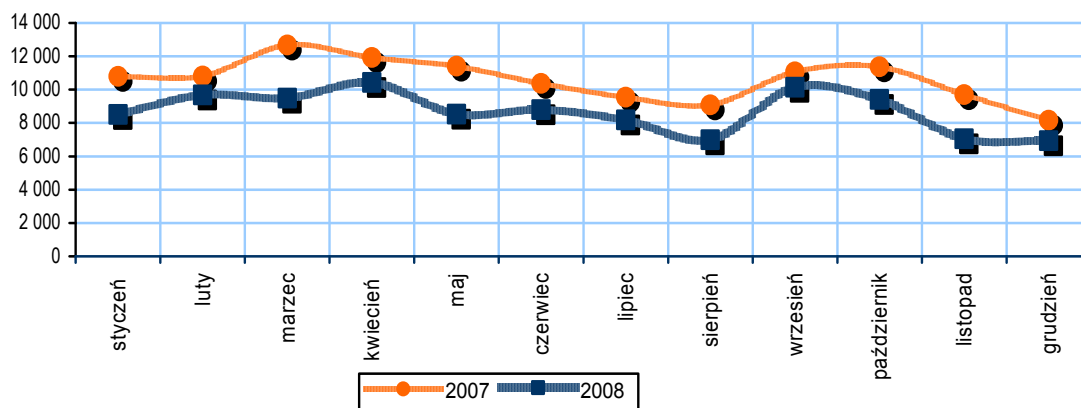
Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.	Z tego:		Spadek/ wzrost w 2008 r.	Dynamika rok 2007=100
			I półrocze 2008 r.	II półrocze 2008 r.		
- podjęcia nauki	510	468	42	426	-42	91,8
- ukończenia 60/65 lat	600	667	372	295	+67	111,2
- nabycia praw emerytalnych	2 074	1 896	990	906	-178	91,4
- nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	1 494	1 664	859	805	+170	111,4

Wystąpiły różnice w wielkości „odpływu” w pierwszym i drugim półroczu 2008 roku. Pierwsze sześć miesięcy roku cechowała większa liczba wyłączeń z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia. Bezrobotni nieco częściej tracili status z powodu niepotwierdzenia gotowości lub rezygnacji ze statusu bezrobotnego. Z kolei drugie półrocze przyniosło znaczący wzrost liczby osób kierowanych na szkolenia. Wzrosła liczba bezrobotnych, którzy uzyskali dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Z punktu widzenia poprawy sytuacji zatrudnieniowej najbardziej pożądanym składnikiem „odpływu” jest oczywiście podjęcie pracy. Niestety, w 2008 r. liczba wyłączeń z tego tytułu w każdym miesiącu była niższa od notowanej w 2007 r.

W 2008 r. pod względem liczby wyłączeń z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia najgorszy okazał się sierpień oraz miesiące kończące rok.

Liczba osób wyłączonych z tytułu podjęcia zatrudnienia w 2007 i 2008 r.

Obserwowane było duże zróżnicowanie terytorialne poszczególnych składników „odpływu”. W podregionie bielskim udział wyłączeń z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia był najwyższy w województwie. Niski odsetek wyrejestrowań z powodu podjęcia pracy obserwowano w podregionie katowickim i gliwickim.

Najwyższy udział wyłączeń z tytułu rozpoczęcia szkolenia wystąpił w podregionie gliwickim i sosnowieckim. Staże dużą popularnością cieszyły się w podregionie tyskim.

Dane dotyczące głównych składników „odpływu” zawarto w tabeli.

Powiaty / podregiony	Odpływ ogółem	w tym:									
		podjęcie pracy		rozpoczęcie szkolenia		rozpoczęcie stażu		rozpoczęcie przygotowania zawodowego		niepotwierdzenie gotowości do pracy	
		osoby	% odpływu	osoby	% odpływu	osoby	% odpływu	osoby	% odpływu	osoby	% odpływu
WOJ. ŚLĄSKIE	306 234	104 145	34,0	19 940	6,5	17 717	5,8	7 872	2,6	112 583	36,8
Podregion bielski	25 237	11 563	45,8	866	3,4	1 238	4,9	62	0,2	7 314	29,0
Bielski	4 781	2 370	49,6	112	2,3	229	4,8	4	0,1	1 163	24,3
Cieszyński	8 438	3 700	43,8	476	5,6	379	4,5	39	0,5	2 619	31,0
Żywiecki	5 345	2 498	46,7	85	1,6	389	7,3	11	0,2	1 649	30,9
m. Bielsko-Biała	6 673	2 995	44,9	193	2,9	241	3,6	8	0,1	1 883	28,2
Podregion bytomski	32 461	10 455	32,2	2 605	8,0	2 018	6,2	672	2,1	12 056	37,1
Lubliniecki	4 258	1 638	38,5	421	9,9	207	4,9	54	1,3	1 396	32,8
Tarnogórski	8 410	2 789	33,2	936	11,1	785	9,3	198	2,4	2 780	33,1
m. Bytom	15 145	4 405	29,1	911	6,0	724	4,8	332	2,2	6 119	40,4
m. Piekary Śląskie	4 648	1 623	34,9	337	7,3	302	6,5	88	1,9	1 761	37,9
Podregion częstochowski	38 527	14 320	37,2	1 781	4,6	2 620	6,8	1 166	3,0	13 073	33,9
Częstochowski	9 533	3 705	38,9	412	4,3	719	7,5	300	3,1	2 961	31,1
Kłobucki	5 721	2 031	35,5	195	3,4	500	8,7	178	3,1	1 881	32,9
Myszkowski	5 862	2 325	39,7	304	5,2	485	8,3	423	7,2	1 434	24,5
m. Częstochowa	17 411	6 259	35,9	870	5,0	916	5,3	265	1,5	6 797	39,0
Podregion gliwicki	30 854	9 556	31,0	3 140	10,2	1 069	3,5	357	1,2	12 552	40,7
Gliwicki	4 862	1 424	29,3	442	9,1	209	4,3	16	0,3	2 167	44,6
m. Gliwice	10 660	3 101	29,1	1 044	9,8	323	3,0	16	0,2	4 846	45,5
m. Zabrze	15 332	5 031	32,8	1 654	10,8	537	3,5	325	2,1	5 539	36,1
Podregion katowicki	54 587	16 618	30,4	3 493	6,4	3 199	5,9	2 009	3,7	22 412	41,1
m. Chorzów	11 803	3 172	26,9	1 100	9,3	382	3,2	561	4,8	5 175	43,8
m. Katowice	15 527	5 020	32,3	547	3,5	876	5,6	522	3,4	6 242	40,2
m. Mysłowice	5 074	1 791	35,3	338	6,7	367	7,2	78	1,5	1 973	38,9
m. Ruda Śląska	8 660	2 747	31,7	399	4,6	466	5,4	165	1,9	3 852	44,5
m. Siemianowice Śląskie	8 240	2 625	31,9	828	10,0	735	8,9	590	7,2	2 724	33,1
m. Świętochłowice	5 283	1 263	23,9	281	5,3	373	7,1	93	1,8	2 446	46,3
Podregion rybnicki	38 310	12 272	32,0	1 587	4,1	2 629	6,9	1 263	3,3	15 016	39,2
Raciborski	3 959	1 522	38,4	165	4,2	279	7,0	62	1,6	1 404	35,5
Rybnicki	3 778	1 140	30,2	92	2,4	348	9,2	107	2,8	1 423	37,7
Wodzisławski	10 668	3 065	28,7	512	4,8	593	5,6	503	4,7	4 586	43,0
m. Jastrzębie-Zdrój	7 228	2 380	32,9	327	4,5	497	6,9	246	3,4	2 875	39,8
m. Rybnik	8 559	2 594	30,3	296	3,5	659	7,7	253	3,0	3 486	40,7
m. Żory	4 118	1 571	38,1	195	4,7	253	6,1	92	2,2	1 242	30,2
Podregion sosnowiecki	65 316	21 772	33,3	5 547	8,5	3 080	4,7	1 985	3,0	23 375	35,8
Będziński	12 408	4 174	33,6	1 219	9,8	701	5,6	333	2,7	3 679	29,7
Zawierciański	12 774	4 760	37,3	616	4,8	863	6,8	941	7,4	3 670	28,7
m. Dąbrowa Górnicza	13 278	4 289	32,3	1 293	9,7	491	3,7	386	2,9	4 845	36,5
m. Jaworzno	6 866	2 431	35,4	861	12,5	436	6,4	121	1,8	1 956	28,5
m. Sosnowiec	19 990	6 118	30,6	1 558	7,8	589	2,9	204	1,0	9 225	46,1
Podregion tyski	20 942	7 589	36,2	921	4,4	1 864	8,9	358	1,7	6 785	32,4
Mikołowski	5 481	1 876	34,2	185	3,4	444	8,1	65	1,2	1 911	34,9
Pszczynski	5 269	1 754	33,3	96	1,8	676	12,8	116	2,2	1 513	28,7
Bieruńsko-lędzki	2 802	1 057	37,7	135	4,8	258	9,2	34	1,2	953	34,0
m. Tychy	7 390	2 902	39,3	505	6,8	486	6,6	143	1,9	2 408	32,6

3 Struktura bezrobocia rejestrowanego

3.1 Bezrobotne kobiety

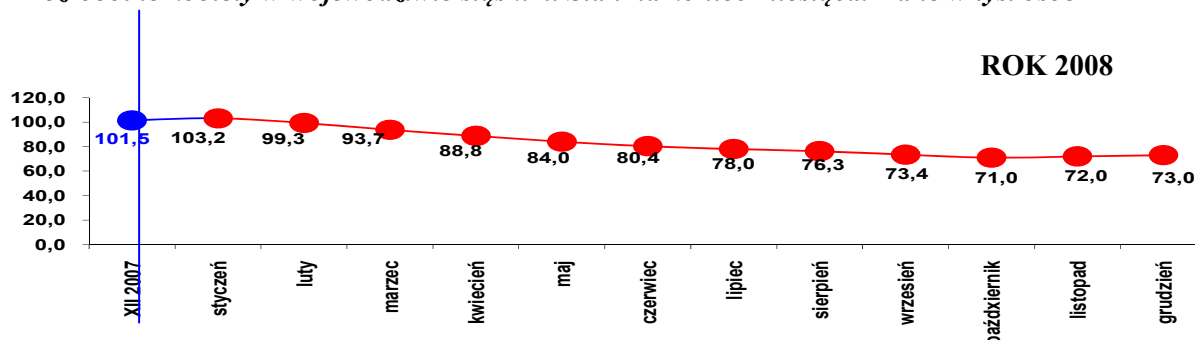
Rynek pracy nie jest instytucją niezależną od społeczeństwa, lecz częścią złożonej sieci współzależnych instytucji, obejmującej, oprócz rynku, państwo i społeczeństwo obywatelskie. Rynek pracy może odbijać, wytwarzać i utrzymywać nierówności społeczne funkcjonujące w innych wymiarach życia społecznego. Niezależnie, bowiem od efektywnej gwarancji praw i wolności dla wszystkich, asymetria udziału w rynku pracy poszczególnych zbiorowości bywa związana z pozycjami, do których istnieje nierówny dostęp, gdyż nie ma uczciwej i autentycznej równości możliwości.

Wzorce kobiecości i męskości służą do uzasadniania asymetrycznego udziału kobiet i mężczyzn w rynku pracy. Płeć uczestników rynku sankcjonuje różną ocenę pozycji społecznych i funkcji, a tym samym staje się specyficznym czynnikiem zróżnicowania społecznego⁹, co znajduje wyraz w gorszej sytuacji kobiet na rynku pracy ze względu na dyskryminację płacową ze strony pracodawców i trudniejszy dostęp do wolnych etatów. Przekłada się to bezpośrednio na większy udział kobiet w populacji osób bezrobotnych.

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. w urzędach pracy naszego województwa zarejestrowanych było 73 071 kobiet, co stanowiło 59,5% ogółu bezrobotnych (w kraju udział kobiet był niższy i wynosił 56,5%).

Na przestrzeni 2008 r. poziom bezrobocia wśród kobiet cały czas spadał osiągając w październiku najniższy pułap – 71 tys. osób. Od listopada zaczęto notować wzrost poziomu bezrobocia w subpopulacji kobiet, który w grudniu był wyższy o 2 055 osób tj. o 2,9% w stosunku do października 2008 r. Ten wzrost poziomu bezrobocia przede wszystkim jest rezultatem pogarszającej się koniunktury gospodarczej tak w Polsce jak i na świecie.

Bezrobotne kobiety w województwie śląskim. Stan na koniec miesiąca. Dane w tys. osób

⁹ www.feminoteka.pl Kobieta pracująca. Diagnoza sytuacji kobiet na rynku pracy. Badanie kobiet grudzień 2005

Zarówno w całej populacji osób bezrobotnych jak i w populacji bezrobotnych kobiet, większość stanowiły osoby, które dotychczas pracowały. Ich liczba na koniec 2008 r. wynosiła 54 973 osoby tj. 75,2% wszystkich zarejestrowanych pań. W stosunku do końca 2007 r. nastąpił spadek liczby tych osób o 19 432 tj. o 26,1%, ale jednocześnie wzrósł ich udział w populacji bezrobotnych pań o 1,9 punktu procentowego (udział kobiet poprzednio pracujących w subpopulacji bezrobotnych kobiet w 2007 r. – 73,3%). Wynika z tego, że mimo spadku liczby bezrobotnych kobiet, rośnie odsetek pań, które utraciły swoje miejsce zatrudnienia i maleje odsetek osób, które do bezrobocia trafiają po raz pierwszy (według stanu na koniec 2008 r. – 26 647 osób tj. 24,8%; według stanu na koniec 2007 r. – 27 143 osób tj. 26,7%). Jest to zarazem zła i dobra informacja. Zła, ponieważ okazuje się, że kobiety pracujące dosyć łatwo tracą zatrudnienie i wracają do bezrobocia, natomiast dobrą informacją jest fakt, że coraz mniej bezrobotnych pań trafia do bezrobocia po raz pierwszy.

Co szósta bezrobotna z naszego województwa była osobą uprawnioną do pobierania zasiłku dla bezrobotnych (11 670 kobiet tj. 16%) w przeciwieństwie do sytuacji z 2007 r., w którym tylko co dziewiąta bezrobotna kobieta miała prawo do zasiłku (10 745 kobiet tj. 10,6%). Na koniec 2008 r. odsetek bezrobotnych kobiet uprawnionych do pobierania zasiłku wzrósł o 5,4 punkty procentowe w porównaniu do końca roku poprzedniego

Analizując stany bezrobocia w podregionach województwa śląskiego stwierdzamy, że w ciągu roku liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się we wszystkich podregionach, przy czym najbardziej spektakularny spadek miał miejsce w podregionie sosnowieckim (o 7,7 tys. osób tj. o 35%), katowickim (o 4,5 tys. osób tj. 33%), rybnickim (o 3,9 tys. osób tj. o 30%) i tyskim (o 3,0 tys. osób tj. 43%). Jednak spadek liczby bezrobotnych pań nie zawsze był równoznaczny ze spadkiem ich udziału w całej populacji osób znajdujących się w rejestrach urzędów pracy. I tak, mimo spadku liczby kobiet w podregionie katowickim, odnotowano wzrost odsetka pań o 0,3 punktu procentowego. W pozostałych podregionach odnotowano spadek udziału bezrobotnych kobiet, przy czym największy miał miejsce w podregionach gliwickim i sosnowieckim (o 2,7 punktu procentowego).

Podregion/powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek/ wzrost poziom bezrobocia w stosunku do 31.12.2007r.		% udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych		Spadek/ wzrost udziału kobiet w stosunku do 2007r. w pkt proc.
	2007r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.	
podregion bielski	10 394	9 367	- 1 027	- 9,9	57,9	56,0	- 1,9
Bielski	2 096	1 917	- 179	- 8,5	57,7	54,8	- 2,9
Cieszyński	3 346	2 494	- 852	- 25,5	59,9	55,7	- 4,2
Żywiecki	2 230	2 502	+ 272	+ 12,2	56,7	57,8	+ 1,1
m. Bielsko - Biała	2 722	2 454	- 268	- 9,8	56,8	55,4	- 1,4
podregion bytomski	11 331	8 749	- 2 582	- 22,8	61,7	61,4	- 0,3
Lubliniecki	1 388	1 241	- 147	- 10,6	57,7	57,2	- 0,5
Tarnogórski	2 671	2 133	- 538	- 20,1	61,1	60,1	- 1,0
m. Bytom	5 661	4 277	- 1 384	- 24,4	63,4	63,0	- 0,4
m. Piekary Śląskie	1 611	1 098	- 513	- 31,8	60,9	63,1	2,2
podregion częstochowski	13 185	10 810	- 2 375	18,0	53,5	53,1	- 0,4
Częstochowski	3 419	2 949	- 470	- 13,7	53,3	53,4	+0,1

Podregion/powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek/ wzrost poziom bezrobocia w stosunku do 31.12.2007r.		% udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych		Spadek/ wzrost udziału kobiet w stosunku do 2007r.w pkt proc.
	2007r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.	
Kłobucki	1 617	1 196	- 421	- 26,0	49,3	50,2	+ 0,9
Myszkowski	2 136	2 022	- 114	- 5,3	53,3	53,7	+ 0,4
m. Częstochowa	6 013	4 643	- 1 370	- 22,8	55,1	53,5	- 1,6
podregion gliwicki	10 915	7 502	- 3 413	- 31,3	65,7	63,0	- 2,7
Gliwicki	1 850	1 412	- 438	- 23,7	66,3	65,6	- 0,7
m. Gliwice	3 764	2 531	- 1 233	- 32,8	63,4	59,6	- 3,8
m. Zabrze	5 301	3 559	- 1 742	- 32,9	67,1	64,7	- 2,4
podregion katowicki	13 732	9 212	- 4 520	- 32,9	61,2	61,5	+ 0,3
m. Chorzów	3 128	1 995	- 1 133	- 36,2	60,3	60,1	- 0,2
m. Katowice	3 967	2 216	- 1 751	- 44,1	58,1	57,8	- 0,3
m. Mysłowice	1 777	1 442	- 335	- 18,9	65,8	68,6	+ 2,8
m. Ruda Śląska	2 105	1 483	- 622	- 29,5	65,9	62,7	- 3,2
m. Siemianowice Śl.	1 683	1 258	- 425	- 25,3	60,3	59,3	- 1,0
m. Świętochłowice	1 072	818	- 254	- 23,7	61,5	65,5	4,1
podregion rybnicki	13 014	9 127	- 3 887	- 29,9	70,1	69,5	- 0,6
Raciborski	1 465	1 160	- 305	- 20,8	67,7	62,7	- 5,0
Rybnicki	1 050	807	- 243	- 23,1	70,0	72,4	2,4
Wodzisławski	3 481	2 403	- 1 078	- 31,0	66,1	69,0	2,9
m. Jastrzębie Zdrój	3 059	1 909	- 1 150	- 37,6	73,8	69,7	- 4,1
m. Rybnik	2 512	1 812	- 700	- 27,9	69,3	70,1	0,8
m. Żory	1 447	1 036	- 411	- 28,4	77,8	76,1	- 1,7
podregion sosnowiecki	22 020	14 315	- 7 705	- 35,0	59,7	57,0	- 2,7
Będziński	4 593	2 919	- 1 674	- 36,4	59,8	59,1	- 0,7
Zawierciański	4 667	3 167	- 1 500	- 32,1	55,0	53,6	- 1,1
m. Dąbrowa Górnicza	4 202	2 360	- 1 842	- 43,8	60,8	56,3	- 4,5
m. Jaworzno	2 682	1 742	- 940	- 35,0	67,6	64,7	- 2,9
m. Sosnowiec	5 876	4 127	- 1 749	- 29,8	59,6	55,8	- 3,8
podregion tyski	6 948	3 989	- 2 959	- 42,6	66,0	63,8	- 2,2
Mikołowski	2 093	1 088	- 1 005	- 48,0	63,0	63,4	0,4
Pszczynski	2 028	1 131	- 897	- 44,2	73,4	72,3	- 1,1
Bieruńsko-lędziński	873	427	- 446	- 51,1	64,9	56,6	- 8,3
m. Tychy	1 954	1 343	- 611	- 31,3	63,2	60,7	-2,5
Województwo śląskie	101 539	73 071	- 28 468	- 28,0	61,2	59,5	- 1,7

Mimo odnotowanych spadków udziału kobiet, szczególnie trudna sytuacja miała miejsce, podobnie jak w roku ubiegłym, w podregionie rybnickim, gdzie gospodarka opiera się głównie

na wydobywaniu i przetwórstwie węgla (panie stanowiły tutaj 70% ogółu zarejestrowanych, dla porównania w częstochowskim 53%, w bielskim 56%).

Sytuacja kobiet w województwie śląskim nie była jednak taka zła. W ciągu roku populacja bezrobotnych pań zmalała o 28,5 tys. osób, czyli o 28,0%. Wśród mężczyzn redukcja wyniosła 14,7 tys. osób tj. 22,9%. Dynamika spadku bezrobotnych pań była więc większa.

Spadek liczby bezrobotnych pań miał miejsce we wszystkich powiatach województwa śląskiego - w ciągu roku nigdzie nie odnotowano wzrostu liczby zarejestrowanych. Największe redukcje obserwowano w miastach: Dąbrowa Górnicza (-1,8 tys.), Katowice (-1,8 tys.), Sosnowiec (-1,7 tys.) i Zabrze (-1,7 tys.).

Jeżeli chodzi o procentowe wskaźniki udziału kobiet wśród ogółu zaewidencjonowanych w powiatowych urzędach pracy, to w końcu grudnia 2008 r. najniższy odsetek bezrobotnych pań odnotowano w powiecie kłobuckim (50,2%), częstochowskim (53,4%) i w Częstochowie (53,5%), najwyższy w miastach Żory (76,1%) i Rybnik (70,1%) oraz w powiatach rybnickim (72,4%) i pszczyńskim (72,3%).

Na poziom bezrobocia wśród kobiet miała wpływ fluktuacja osób bezrobotnych tzn. różnica między liczbą osób rejestrujących się w urzędach pracy i liczbą osób wyrejestrowujących się z nich, czyli między „napływem” a „odpływem” bezrobotnych.

w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie	Bilans bezrobotnych					
	Napływ		Odpływ			
	ogółem	kobiety	ogółem	ogółem z powodu podjęcia pracy	kobiety	kobiety z powodu podjęcia pracy
2007r.	268 431	141 486	332 290	126 915	177 304	67 479
% w ogółem		52,7		38,2	53,4	53,2
2008r.	263 022	144 298	306 234	104 145	172 766	57 881
% w ogółem		54,9		34,0	56,4	55,6

W 2008 r., podobnie jak rok wcześniej, liczba kobiet wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy była wyższa od liczby pań przychodzących do bezrobocia (w 2008 r. o 28,5 tys. osób, a w 2007 r. – o 35,8 tys. osób). Kobiety stanowiły ponad połowę osób zarówno napływających do bezrobocia (55%), odchodzących z niego (56%) jak i podejmujących zatrudnienie (56%). Podobna sytuacja miała miejsce w 2007 r., chociaż ich udział był niższy i wynosił w każdej z tych kategorii 53%. W 2008 r. tylko, co trzecia (33,5%) z odchodzących kobiet podejmowała zatrudnienie (w 2007 r. - 38,0%).

Wskaźnik płynności był niższy niż w 2007 r. i wynosił – 1,19, co oznacza, że więcej kobiet odchodziło z bezrobocia niż do niego napływało, a odpływ bezrobotnych kobiet nie był już tak dynamiczny jak w 2007 r. (wskaźnik płynności wynosił 1,25).

Wskaźnik płynności rynku pracy również był niższy i wynosił – 0,40, co oznacza, że na 2,5 pań rejestrujących się w urzędach pracy jedna kobieta odchodziła z bezrobocia z powodu podjęcia pracy (w 2007 r. wskaźnik płynności rynku pracy wynosił 0,48, czyli na 2 panie rejestrujące się w urzędach pracy jedna wyrejestrowywała się z powodu podjęcia zatrudnienia)¹⁰.

¹⁰ wskaźnik płynności liczony jako stosunek liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do liczby osób nowozarejestrowanych w okresie sprawozdawczym; wskaźnik płynności rynku pracy liczony jako stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy do liczby osób nowozarejestrowanych w okresie sprawozdawczym

Wartości obydwu wskaźników wskazują, że sytuacja bezrobotnych kobiet była trudniejsza w 2008 r. niż w roku ubiegłym – poziom bezrobocia malał zdecydowanie wolniej, a pracę znajdowało mniej kobiet.

3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

Mimo, że województwo śląskie jest jednym z najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, to i tutaj występują obszary wiejskie, które stanowią ponad jedną trzecią jego powierzchni (39%) i są zamieszkane, przez co piątego mieszkańca województwa (ok. 1 mln osób¹¹ tj. 22%). Tereny wiejskie są rozmieszczone nierównomiernie, w największym natężeniu tzn. powyżej 50,0% powierzchni występują w powiatach: częstochowskim, żywieckim, kłobuckim, cieszyńskim, bielskim, zawierciańskim, myszkowskim, lublinieckim, tarnogórskim, będzińskim, pszczyńskim, wodzisławskim¹². W tej przestrzeni funkcjonuje 177,6 tys. gospodarstw rolnych¹³. Rolnictwo jest, więc wbrew utartym opiniom, istotną gałęzią śląskiej gospodarki, która podobnie jak pozostałe, boryka się z problemem bezrobocia.

W Śląskiem większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (78,7%). W końcu grudnia 2008r., co piąty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa był mieszkańcem terenów wiejskich (26,2 tys. osób tj. 21,3%). W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej zmniejszyła się o 6 tys. osób tj. 18,7%. W tym samym czasie liczba bezrobotnej ludności zamieszkującej miasta spadła o 37,2 tys. osób tj. o 27,8%. Spadek poziomu bezrobocia jest więc zdecydowanie powolniejszy wśród ludności wiejskiej niż miejskiej (różnica wynosi 9,1 punktu procentowego).

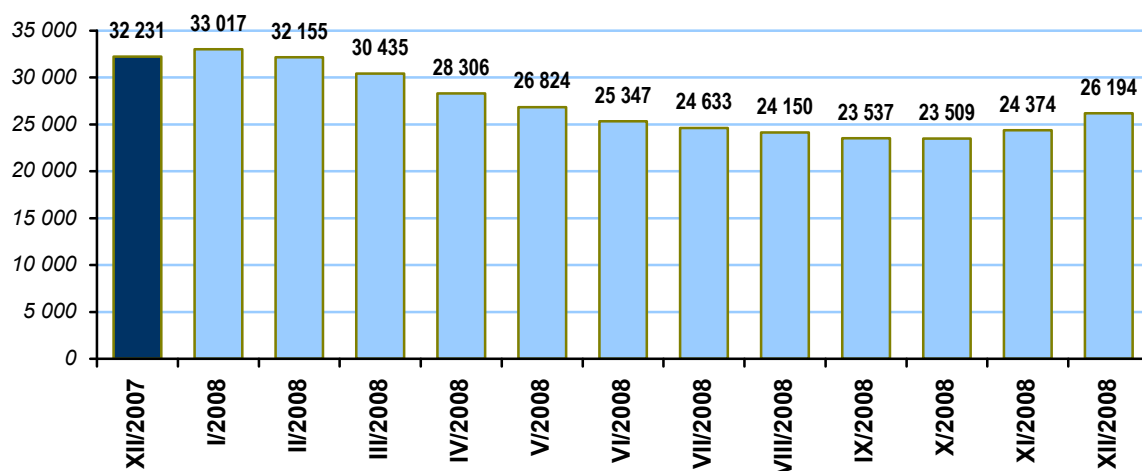
Przyczyny tego stanu nie zmieniają się od lat, chociaż oczywiście ich natężenie powoli maleje. Nadal indywidualne gospodarstwa rolne są bardzo rozdrobnione – średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi zaledwie 4,5 ha. W restrukturyzowanych zakładach pracy górnictwa, hutnictwa, kolei państwowych czy służby zdrowia zatrudnienie tracą przede wszystkim tzw. dwuzawodowcy, czyli osoby utrzymujące się z rolnictwa i pracy najemnej. Niedoinwestowanie terenów wiejskich w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i ochrony środowiska powoduje z jednej strony trudności w funkcjonowaniu tych osób jako rolników – producentów żywności, a z drugiej utrudnia im dostęp do „miejskich” rynków pracy. Nadal przyczyn wolniejszego spadku poziomu bezrobocia agrarnego należy również upatrywać w słabszym wykształceniu i mentalności mieszkańców wsi oraz w zjawisku ukrytego bezrobocia, czyli nadmiaru „rąk do pracy”.

¹¹ Dane GUS na koniec 2007r.

¹² Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020; Katowice 2005

¹³ Dane GUS na koniec 2007r

**Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w grudniu 2007 r.
oraz na przestrzeni 2008 r.**

Sytuacja osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi, pomimo spadku poziomu bezrobocia w tej subpopulacji ciągle jest niełatwa.

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w województwie śląskim na koniec grudnia 2008 r. wynosiła 26 194 osób, w tym 14 979 kobiet tj. 57,2%. W stosunku do grudnia 2007 r. liczba tych osób spadła o 6 037 osób tj. 18,7%. Z kolei liczba bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi spadła w tym okresie o 3 900 osób tj. 20,7%. Mieszkańcy wsi stanowili 21,3% ogółu bezrobotnych (udział tej subpopulacji bezrobotnych wzrósł o 1,9 punktu procentowego).

Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi jedynie 1 401 osób tj. 5,3% zarejestrowanych w tej kategorii, posiadało gospodarstwa rolne.

W omawianej subpopulacji bezrobotnych 5 826 osób tj. 22,2% posiadało prawo do zasiłku, w tym 3 060 kobiet tj. 20,4% bezrobotnych mieszkanek wsi.

Tradycyjnie bezrobocie ludności wiejskiej cechuje pewna sezonowość. Od lutego do października następuje widoczny spadek liczby bezrobotnych tej kategorii, która wzrasta wraz z nadejściem miesięcy zimowych.

Bilans „napływu” i „odpływu” z bezrobocia najlepiej obrazuje sezonowość zatrudnienia wśród tych osób, a wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2008r. przedstawiają się następująco:

Wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2008r.

Miesiąc	„napływ” do bezrobocia	„odpływ” z bezrobocia		wskaźnik płynności	wskaźnik płynności rynku pracy
		ogółem	w tym: podjęcia pracy		
styczeń	4 305	3 519	1 508	0,82	0,35
luty	3 415	4 277	1 905	1,25	0,56
marzec	2 684	4 404	1 759	1,64	0,66
kwiecień	3 238	5 367	2 144	1,66	0,66
maj	2 777	4 259	1 544	1,53	0,56
czerwiec	3 053	4 530	1 705	1,48	0,56
lipiec	3 817	4 531	1 463	1,19	0,38
sierpień	3 446	3 929	1 290	1,14	0,37

Miesiąc	„napływ” do bezrobocia	„odpływ” z bezrobocia		wskaźnik płynności	wskaźnik płynności ryнку pracy
		ogółem	w tym: podjęcia pracy		
wrzesień	4 300	4 913	1 828	1,14	0,43
październik	4 806	4 834	1 757	1,01	0,37
listopad	4 324	3 459	1 347	0,80	0,31
grudzień	4 973	3 153	1 196	0,63	0,24

Z wartości wskaźnika płynności rynku pracy wynika, że wraz nastaniem sezonu prac rolnych zwiększa się liczba osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia pracy. Od lutego do czerwca na każde dwie osoby nowo rejestrujące się, co najmniej jedna odchodzi z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia, a od lipca do listopada ta proporcja zwiększa się – na trzy osoby napływające do bezrobocia jedna odchodzi z powodu podjęcia pracy osiągając apogeum w grudniu – na cztery osoby nowozarejestrowane jedna osoba odchodzi z bezrobocia z powodu podjęcia pracy. Z kolei z wartości wskaźnika płynności wynika, że w tym okresie ruch bezrobotnych ma wpływ na zmniejszenie poziomu bezrobocia (więcej osób z niego odchodzi niż do niego napływa). W miesiącach zimowych – styczeń, listopad i grudzień sytuacja w bilansie bezrobotnych jest odwrotna – więcej osób rejestruje się w urzędach pracy niż z nich wyrejestrowuje.

Przyczyną zaistniałego zjawiska (spadku poziomu bezrobocia w miesiącach letnich) jest przede wszystkim wzrost zapotrzebowania na pracowników posiadających zawody rolnicze oraz pracowników sezonowych przy prostych pracach związanych z rolnictwem.

W 2008 r. w śląskich urzędach pracy zarejestrowano 45 138 mieszkańców wsi tj. 17,2% wszystkich nowozarejestrowanych. W tym samym czasie wyłączono z ewidencji 51 175 osób tj. 16,7% całego „odpływu” z urzędów pracy, w tym z powodu podjęcia pracy 19 446 osób tj. 18,7% wszystkich podjęć pracy. Wskaźnik płynności rynku dla tej subpopulacji wynosił 1,13, a wskaźnik płynności rynku pracy 0,43.

Problem bezrobocia agrarnego niezmiennie dotyka mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu grudnia 2008r. zarejestrowanych było 8,3 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie oraz częstochowskiego (7,8 tys. osób tj. 38,4%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to jedynie 6,5% ogółu. W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) problem bezrobocia agrarnego nie występuje.

PODREGIONY Stan na 31.12.2007 r.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych- OGÓŁEM	Zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
Śląskie	165 960	32 231	19,4
- bielski	17 942	8 739	48,8
- bytomski	18 353	2 693	14,7
- częstochowski	24 626	9 526	38,7
- gliwicki	16 621	1 034	6,2
- katowicki	22 444	-	-
- rybnicki	18 553	3 194	17,2
- sosnowiecki	36 898	4 429	12,0
- tyski	10 523	2 616	24,9

PODREGIONY Stan na 31.12.2008 r.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych- OGÓŁEM	Zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
Śląskie	122 748	26 194	21,3
- bielski	16 736	8 343	49,9
- bytomski	14 253	2 665	18,7
- częstochowski	20 352	7 824	38,4
- gliwicki	11 902	777	6,5
- katowicki	14 991	-	-
- rybnicki	13 133	2 314	17,6
- sosnowiecki	25 133	2 867	11,4
- tyski	6 248	1 404	22,5

Analizując poziom bezrobocia agrarnego w poszczególnych powiatach można zauważyć, że wzorem lat ubiegłych, utrzymuje się stosunkowo duże zróżnicowanie terytorialne pod względem liczby zarejestrowanych bezrobotnych:

- powiat częstochowski, w którym odnotowano 4,6 tys. bezrobotnych osób zamieszkałych na wsi, tj. 17,6% w ogólnej liczbie śląskich bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 2,4 tys. kobiet tj. 52,8% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi w powiecie,
- powiat żywiecki – z 3,5 tys. zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi tj. 13,4% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 2,0 tys. kobiet tj. 57,8% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat bielski, w którym liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosiła 2,5 tys. osób tj. 9,5% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,3 tys. kobiety tj. 53,3% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat cieszyński, w którym liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi wynosi 2,3 tys. osób, tj. 8,9% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 1,4 tys. kobiet tj. 58,8% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat zawierciański z 1,9 tys. osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi tj. 7,3% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, a w tym 992 kobiety tj. 52,1% w tej kategorii bezrobotnych,
- powiat kłobucki z 1,8 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi, tj. 6,8% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, w tym 894 kobiety tj. 50,4% w tej kategorii bezrobotnych.

W powiatach, w których utrzymuje się najwyższy poziom bezrobocia agrarnego, w stosunku do końca grudnia 2007r. spada liczba osób zarejestrowanych (od -33,7% w powiecie zawierciańskim do - 4,1% w powiecie bielskim). Nadal cechą charakterystyczną bezrobocia wiejskiego w omawianych powiatach jest jego feminizacja. Aż w trzech z nich tzn. w powiecie żywieckim, kłobuckim i częstochowskim wzrasta udział bezrobotnych mieszkanki wsi: od 1,1 punktu procentowego w powiecie żywieckim do 0,6 punktu procentowego w powiecie częstochowskim. W pozostałych powiatach odsetek bezrobotnych mieszkanki wsi maleje, ale i tak wynosi ponad 50%.

Z kolei powiaty: myszkowski, lubliniecki, tarnogórski, pszczyński i wodzisławski mają do 1,5 tys. zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. od 5,5% do 4,0% w ogólnej liczbie śląskich bezrobotnych mieszkańców wsi. Tylko w dwóch powiatach: myszkowskim i wodzisławskim rośnie udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych w tej kategorii (od 0,3 do 0,1 punktu procentowego). W pozostałych powiatach odsetek kobiet

spada (od 2,2 punktu procentowego w powiecie pszczyńskim do 0,6 w powiecie tarnogórskim), przy czym w powiecie pszczyńskim sięga on 73,7%.

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych w województwie śląskim i powiatach ziemskich

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2007 r.		Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2008 r.		Spadek/ wzrost W 2008 r. Dane w %		Udział % Wśród bezrobotnych			
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	stan na 31.12.2007 r.		stan na 31.12.2008 r.	
							ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Woj. śląskie	32 231	18 879	26 194	14 979	- 18,7	- 20,7	100,0	58,6	100,0	57,2
Będziński	1 560	952	964	555	- 38,2	- 41,7	4,8	61,0	3,7	57,6
Bielski	2 607	1 459	2 501	1 333	- 4,1	- 8,6	8,1	56,0	9,5	53,3
Cieszyński	2 929	1 893	2 334	1 373	- 20,3	- 27,5	9,1	64,6	8,9	58,8
Częstochowski	5 398	2 817	4 605	2 430	- 14,7	- 13,7	16,7	52,2	17,6	52,8
Gliwicki	1 034	667	777	474	- 24,9	- 28,9	3,2	64,5	3,0	61,0
Kłobucki	2 560	1 246	1 773	894	- 30,7	- 28,3	7,9	48,7	6,8	50,4
Lubliniecki	1 512	886	1 348	777	- 10,8	- 12,3	4,7	58,6	5,1	57,6
Mikołowski	332	213	164	106	- 50,6	- 50,2	1,0	64,2	0,6	64,6
Myszkowski	1 568	824	1 448	766	- 7,7	- 7,0	4,9	52,6	5,5	52,9
Pszczczyński	2 000	1 517	1 092	805	- 45,4	- 46,9	6,2	75,9	4,2	73,7
Raciborski	879	605	672	430	- 23,5	- 36,0	2,7	68,8	2,6	64,0
Rybnicki	730	500	586	420	- 19,7	- 16,0	2,3	68,5	2,2	71,7
Tarnogórski	1 181	726	1 317	802	+11,5	+10,5	3,7	61,5	5,0	60,9
Bieruńsko-Lędź.	284	191	148	81	- 47,9	- 57,6	0,9	67,3	0,6	54,7
Wodzisławski	1 585	1 067	1 056	712	- 33,4	- 33,3	4,9	67,3	4,0	67,4
Zawierciański	2 869	1 501	1 903	992	- 33,7	- 33,9	8,9	52,3	7,3	52,1
Żywiecki	3 203	1 815	3 508	2 029	+9,5	+11,8	9,9	56,7	13,4	57,8

Najniższe bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi odnotowuje się w powiecie bieruńsko-lędzińskim – 148 osób bezrobotnych tj. 0,6% w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na wsi, w tym 81 kobiet (54,7% w tej kategorii bezrobotnych) i w powiecie mikołowskim – 164 osoby bezrobotne tj. 0,6% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi, z czego 106 kobiet (64,6% w tej kategorii bezrobotnych).

W powiecie bieruńsko – lędzińskim nastąpił spadek udziału kobiet (o 12,6 punktu procentowego, a w powiecie mikołowskim nastąpił wzrost odsetka kobiet (o 0,4 pkt. proc.).

Bezrobocie agrarne, bez względu na spadek lub wzrost udziału kobiet, cechuje się wysokim odsetkiem pań w tej subpopulacji, ponad 50 procent.

W stosunku do danych z końca 2007 r. największy spadek liczby bezrobotnych mieszkańców wsi odnotowano w powiatach: mikołowskim (o 50,6%), bieruńsko-lędzińskim (o 47,9%) będzińskim (o 38,2%) i zawierciańskim (o 33,7%), a wzrost w powiecie tarnogórskim (o 11,5%) i w powiecie żywieckim (o 9,5%).

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi według poziomu wykształcenia

Większość (59,5%) śląskich bezrobotnych zamieszkałych na wsi legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. W końcu 2008 roku, co czwarty zaewidencjonowany posiadał wykształcenie gimnazjalne lub poniżej gimnazjalnego – 26,8%. Jeszcze wyższy był (32,7%) odsetek osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym. Co czwarty bezrobotny (23,4%) posiadał wykształcenie policealne bądź średnie zawodowe. Na 100 bezrobotnych w tej kategorii zaledwie dwanaście osób (8,6%) posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące. Podobnie, co dwunasty z nich (8,5%) legitymował się wykształceniem wyższym.

Pomimo spadku liczby bezrobotnych mieszkańców wsi nie zmienia się znacząco ich struktura pod względem poziomu wykształcenia. W stosunku do końca 2007r. spada odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (o 1,1 punktu procentowego) oraz gimnazjalnym i poniżej (o 3,2 pkt. proc.), a rośnie odsetek bezrobotnych w pozostałych grupach tej kategorii. Najbardziej spektakularny wzrost odnotowano wśród osób z wyższym wykształceniem (o 2,1 punktu procentowego). Generalnie wykształcenie bezrobotnych zamieszkałych na wsi jest nieco gorsze od notowanego w zbiorowości mieszkańców miast.

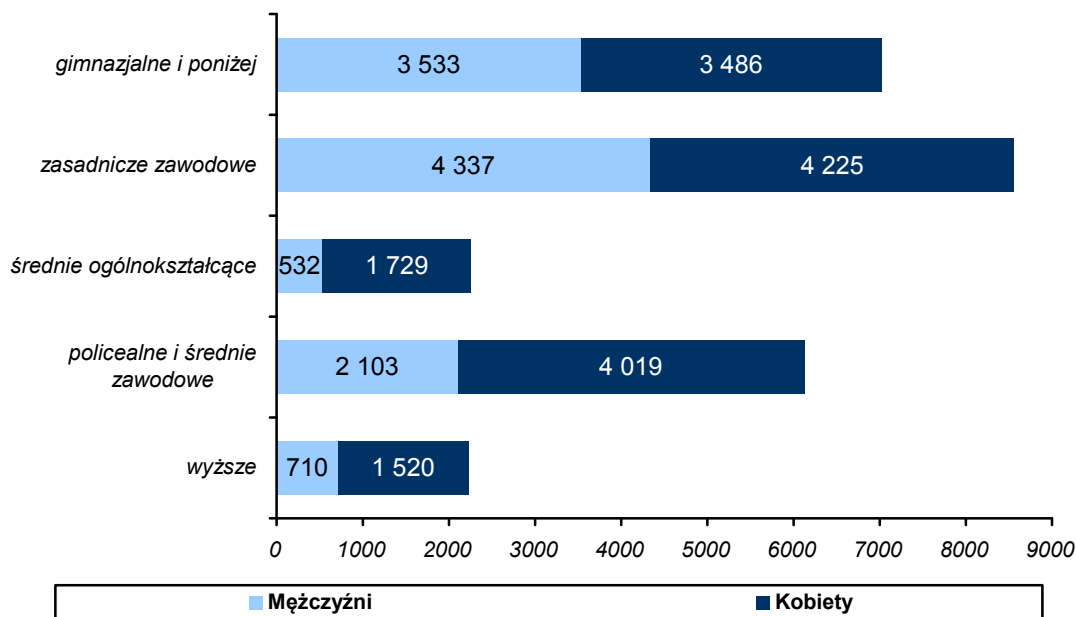
Poziom wykształcenia	Zarejestrowani stan 31 grudnia		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2007 r.		% do ogółu bezrobot- nych zamieszkałych na wsi	
	2007 r.	2008 r.	w osobach	w %	2007 r.	2008 r.
wyższe	2 081	2 230	+ 149	+ 7,1	6,4	8,5
policealne i średnie zawodowe	7 210	6 122	- 1 088	- 15,1	22,4	23,4
średnie ogólnokształcące	2 380	2 261	- 120	- 5,0	7,4	8,6
zasadnicze zawodowe	10 891	8 562	- 2 329	- 21,4	33,8	32,7
gimnazjalne i poniżej	9 669	7 019	- 2 650	- 27,4	30,0	26,8
Ogółem	32 231	26 194	- 6 037	- 18,7	100,0	100,0

Bezrobotne mieszkanki terenów wiejskich są lepiej wykształcone od mężczyzn - odsetek kobiet rośnie wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia:

	2008r.	2007r.
- z wykształceniem wyższym	- 68,2%	71,7%
- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	- 65,6%	68,3%
- w wykształceniu średnim ogólnokształcącym	- 76,5%	79,8%
- z wykształceniem zasadniczym zawodowym	- 49,3%	52,5%
- z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	- 49,7%	50,1%

Jednocześnie należy zauważyć, że udział kobiet we wszystkich grupach wydzielonych ze względu na poziom wykształcenia maleje w stosunku do końca 2007 r.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2008 r.

Bezrobotni z terenów wiejskich według czasu pozostawania bez pracy

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi według czasu pozostawania bez pracy zmieniła się w stosunku do 2007r. Ponad połowa bezrobotnych mieszkańców wsi (54,7%) pozostawała bez pracy w okresie do 6 miesięcy. Ich udział wzrósł o 15,2 punktu procentowego w stosunku do końca 2007r. Udział w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy spadał od 0,2 punktu procentowego w grupie pozostających bez pracy 6 – 12 miesięcy do 10,7 punktu procentowego w grupie bezrobotnych powyżej 24 miesięcy.

Mimo, że w grupie bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 12 miesięcy spadek ich liczby był najwyższy (o 6 788 osób tj. o 44,9%), to nadal problemem pozostawało długoterminowe bezrobocie. Co trzeci bezrobotny mieszkaniec wsi bezskutecznie poszukiwał pracy nieprzerwanie co najmniej 12 miesięcy (31,8%). Co piąty zarejestrowany pozostawał bez pracy powyżej dwóch lat (21,5%). Natomiast, co ósmy bezrobotny poszukiwał zatrudnienia krótko, w okresie do 1 miesiąca (13,3%).

Bezrobotni zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2007 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2007 r.	2008 r.	w osobach	w%	2007 r.	2008 r.
do 1 miesiąca	2 646	3 497	+ 851	+ 32,2	8,2	13,3
1-3 miesięcy	5 529	6 564	+ 1 035	+ 18,7	17,2	25,1
3-6 miesięcy	4 534	4 269	- 265	- 5,8	14,1	16,3
6-12 miesięcy	4 408	3 538	- 870	- 19,7	13,7	13,5
12-24 miesięcy	4 750	2 704	- 2 046	- 43,1	14,7	10,3
powyżej 24 mies.	10 364	5 622	- 4 742	- 54,2	32,2	21,5
Ogółem	32 231	26 194	- 6 037	- 18,7	100,0	100,0

Struktura wiekowa bezrobotnych zamieszkałych na wsi

Bezrobotni mieszkańcy wsi to przede wszystkim ludzie młodzi oraz ci w „sile wieku” – do 44 lat.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku. Stan 31.12.2008 r.

Wiek	Zarejestrowani stan w końcu roku		Spadek w % w stosunku do 2007 r.		% udział wśród ogółu bezrobot- nych zamieszkałych na wsi	
	2007 r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.
18-24	6 613	5 801	- 812	- 12,2	20,5	22,1
25-34	8 894	7 270	- 1 624	- 18,3	27,6	27,8
35-44	6 191	4 915	- 1 276	- 20,6	19,2	18,8
45-54	7 889	5 997	- 1 892	- 24,0	24,5	22,9
55-59	2 203	1 869	- 334	- 15,2	6,8	7,1
60-64	441	342	- 99	- 22,4	1,4	1,3
Ogółem	32 231	26 194	- 6 037	- 18,7	100,0	100,0

Niemal połowa bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich to osoby młode, poniżej 35 roku życia (49,9%). Co piąty bezrobotny był w wieku 35 do 44 lat (18,8%), a co czwarty bezrobotny mieszkaniec wsi kwalifikował się do przedziału wiekowego 45 do 54 lat (22,9%). Zaledwie 8,4% bezrobotnych to osoby, które ukończyły 55 rok życia.

W ciągu roku największą redukcję liczby bezrobotnych odnotowano w przedziale wiekowym od 45 do 54 lat (o 24,0%). W żadnym przedziale wiekowym nie odnotowano wzrostu bezrobocia.

Bezrobotni mieszkańcy wsi według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiada doświadczenie związane z pracą zawodową (79,0%). Wśród poprzednio pracujących najliczniej reprezentowani są bezrobotni legitymujący się krótkim okresem zatrudnienia, od 1 roku do 5 lat (20,2%). W końcu 2008r. co piąty bezrobotny zamieszkujący tereny wiejskie (21,0%) nie posiadał stażu pracy.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według stażu pracy

Staż pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2007 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2007 r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.
Do 1 roku	4 596	3 669	- 927	- 20,2	14,3	14,0
1-5	5 697	5 283	- 414	- 7,3	17,7	20,2
5-10	4 256	3 406	- 850	- 20,0	13,2	13,0
10-20	5 229	4 212	- 1 017	- 19,4	16,2	16,1
20-30	3 767	3 188	- 579	- 15,4	11,7	12,2
30 lat i więcej	953	910	- 43	- 4,5	2,9	3,5
bez stażu	7 733	5 526	- 2 207	- 28,5	24,0	21,0
Ogółem	32 231	26 194	- 6 037	- 18,7	100,0	100,0

Obraz rolnictwa w województwie śląskim - zwłaszcza w porównaniu do krajów Unii Europejskiej - nie napawa optymizmem. Mimo, iż rok 2008 jest trzecim z kolei, w którym odnotowano znaczący spadek poziomu bezrobocia wśród mieszkańców wsi, to i tak w stosunku do mieszkańców miast ich sytuacja jest gorsza.

Nadal utrzymują się tak niekorzystne tendencje, takie jak: spadek liczby dwuzawodowców, trudność w utrzymaniu siebie i swojej rodziny jedynie z dochodów z produkcji rolnej, brak środków finansowych na modernizację produkcji rolnej, a co za tym idzie brak specjalizacji w hodowli lub uprawach, brak profesjonalizmu wśród rolników związany z ciągle niskim poziomem wykształcenia oraz niedogodności życia na wsi związane z ubogą, przestarzałą infrastrukturą.

3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

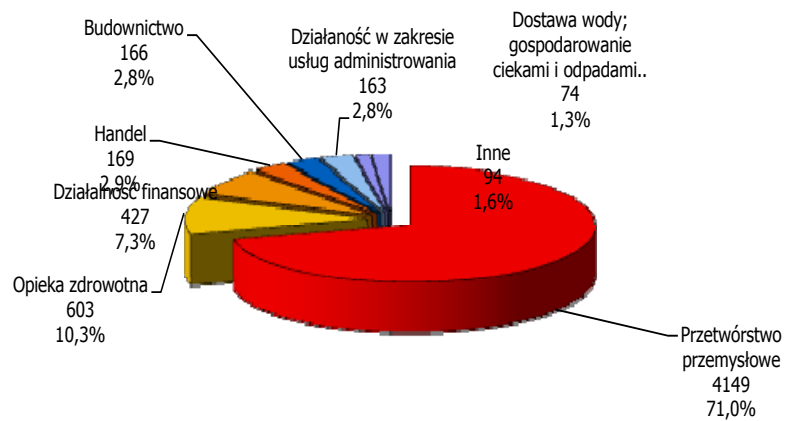
Według stanu na 31 grudnia 2008 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało 4 127 bezrobotnych poprzednio pracujących, zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. W ciągu roku ich liczba uległa redukcji o 2 814 osób, tj. o 40,5% (31.12.2007 r. 6 941 osób). Wśród tej kategorii bezrobotnych dominowały kobiety (68,4% tj. 2821 osób).

W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. zgłoszenia grupowe zgłosiło 100 zakładów pracy, w tym 14 z sektora publicznego, a 86 z sektora prywatnego. Planowana liczba osób, które miały być objęte tymi zwolnieniami – 9 554 (1 660 osób z firm sektora publicznego i 7 894 z sektora prywatnego). Ostatecznie w 2008 r. w wyniku wcześniej zgłoszonych zwolnień wypowiedzenia otrzymały 3 752 osoby, z 81 zakładów pracy.

Rok wcześniej, w całym 2007 roku plan zwolnień grupowych zgłosiły 33 zakłady (5 z sektora publicznego, 28 z sektora prywatnego), którymi zamierzano objąć 1 788 pracowników (187 osób z firm sektora publicznego oraz 1 601 z sektora prywatnego). W rzeczywistości zwolnienia grupowe przeprowadzono w 21 zakładach pracy (3 z sektora publicznego, 18 z prywatnego) w ramach, których pracę straciło 1 231 osób (73 osoby z sektora publicznego, pozostałe z prywatnego).

W 2008 roku eskalację zgłoszeń zamiaru dokonania zwolnień z przyczyn nie dotyczących pracownika obserwowano w IV kwartale, kiedy zgłoszenia zwolnień napływały najczęściej od przedsiębiorstw działających w sekcji PKD *przetwórstwo przemysłowe*, głównie branża hutnicza (produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych; produkcja wyrobów z drutu; obróbka metali i nakładanie powłok na metale; produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników, ze stali), tekstylna- odzieżowa (np. produkcja przędzy bawełnianej; produkcja odzieży wierzchniej, produkcja gotowych wyrobów tekstylnych; produkcja odzieży skórzanej) oraz motoryzacyjna (produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników; produkcja samochodów osobowych). W dalszej kolejności zamiar dokonania zwolnień zgłaszały firmy należące do sekcji *ochrona zdrowia i pomoc społeczna* oraz *pośrednictwo finansowe*.

***Sekcje, z których pochodziło najwięcej zgłoszeń zamiaru dokonania zwolnień grupowych
w IV kwartale 2008 r. N= 5 845 osób***

Zgłoszenia zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy w 2008 r.

Miesiące	Zgłoszenia zwolnień z sektora				OGÓŁEM	
	publicznego		prywatnego			
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
styczeń	0	0	1	67	1	67
luty	0	0	5	452	5	452
marzec	0	0	4	432	4	432
kwiecień	0	0	5	406	5	406
maj	0	0	6	204	6	204
czerwiec	1	130	5	496	6	626
lipiec	0	0	1	59	1	59
sierpień	1	80	8	542	9	622
wrzesień	5	392	5	449	10	841
październik	2	215	15	956	17	1 171
listopad	3	453	15	2 374	18	2 827
grudzień	2	390	16	1 457	18	1 847
Razem	14	1 660	86	7 894	100	9 554

*Zgłoszenia zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy
według powiatów w 2008 r.*

Powiaty	Zgłoszenia zwolnień z sektora				Razem zgłoszenia zwolnień		Zgłoszenia zwolnień z sektora				Razem zgłoszenia zwolnień	
	publicznego		prywatnego				publicznego		prywatnego			
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
	2007 rok						2008 rok					
Będziński			1	34	1	34			2	201	2	201
Bielski			1	12	1	12			2	256	2	256
Cieszyński			3	112	3	112		12	2	59	2	71
Częstochowski					0	0			2	175	2	175
Gliwicki					0	0					0	0
Kłobucki			2	268	2	268					0	0
Lubliniecki					0	0					0	0
Mikołowski					0	0					0	0
Myszkowski			1	30	1	30	4	26	6	207	10	233
Pszczynski					0	0			2	26	2	26
Raciborski					0	0			4	476	4	476
Rybnicki					0	0					0	0
Tarnogórski					0	0			3	350	3	350
Bieruńsko-Lędziński					0	0					0	0
Wodzisławski			1	52	1	52	1	2	1	24	2	26
Zawierciański					0	0	1	359	1	63	2	422
Żywiecki					0	0			7	422	7	422
Bielsko-Biała			1	27	1	27	1	55	6	833	7	888
Bytom	1	103	3	120	4	223					0	0
Chorzów	1	26			1	26			2	118	2	118
Częstochowa			1	68	1	68			12	771	12	771
Dąbrowa Górnicza	1	27	2	96	3	123			5	687	5	687
Gliwice					0	0			6	754	6	754

Powiaty	Zgłoszenia zwolnień z sektora				Razem zgłoszenia zwolnień		Zgłoszenia zwolnień z sektora				Razem zgłoszenia zwolnień	
	publicznego		prywatnego				publicznego		prywatnego			
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
	2007 rok						2008 rok					
Jastrzębie Zdrój					0	0					0	0
Jaworzno					0	0	2	154	3	350	5	504
Katowice	1	20	2	78	3	98	4	892	8	1 672	12	2 564
Mysłowice	1	11	1	45	2	56					0	0
Piekary			1	3	1	3					0	0
Ruda Śląska			2	53	2	53			5	8	5	8
Rybnik					0	0					0	0
Siemianowice Śląskie					0	0			1	70	1	70
Sosnowiec			3	446	3	446	1	160	2	91	3	251
Świętochłowice					0	0			3	191	3	191
Tychy			1	11	1	11					0	0
Zabrze			2	146	2	146			1	90	1	90
Żory					0	0					0	0
Ogółem	5	187	28	1 601	33	1 788	14	1 660	86	7 894	100	9 554

W ciągu roku najwięcej osób z przyczyn zakładu pracy zamierzały zwolnić firmy działające w podregionie katowickim (2 951 osób) oraz sosnowieckim (2 065 osób).

Jak napisano powyżej, pomimo zgłoszenia planowanych zwolnień grupowych nie zawsze dochodzi do ich dokonania. W 2008 roku w wyniku zwolnień z przyczyn dotyczących zakładu pracy najwięcej osób utraciło zatrudnienie w IV kwartale.

Liczba osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy na podstawie wcześniejszych zgłoszeń 2008 r.

Miesiące	Zwolnieni zakładów pracy z sektora:				OGÓŁEM	
	publicznego		prywatnego			
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
styczeń	0	0	1	183	1	183
luty	0	0	1	54	1	54
marzec	0	0	0	0	0	0
kwiecień	0	0	3	286	3	286
maj	0	0	6	164	6	164
czerwiec	0	0	6	416	6	416
lipiec	0	0	1	47	1	47
sierpień	1	105	3	190	4	295
wrzesień	4	116	4	76	8	192
październik	2	145	9	191	11	336
listopad	2	67	18	634	20	701
grudzień	2	8	18	1 070	20	1 078
Razem	11	441	70	3 311	81	3 752

3.4 Bezrobotni według wieku

W końcu grudnia 2008 r. blisko 28% bezrobotnych mieszkańców śląskiego stanowiły osoby w wieku od 25 – 34 lat. Co czwarty zarejestrowany kwalifikował się do przedziału wiekowego od 45 do 54 lat. Przedziały wiekowe bezrobotnych w wieku od 15 do 24 lat oraz od 35 do 44 lat grupowały po ok. 18% wszystkich zaewidencjonowanych. Pozostali bezrobotni to osoby, które ukończyły 55 rok życia (10% ogółu).

Na przestrzeni dłuższego czasu w województwie śląskim obserwujemy starzenie się populacji bezrobotnych. Natomiast analizując strukturę wieku w latach 2007 i 2008 trudno o jednoznaczną ocenę. Bez wątplenia bezrobocie spadało we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na wiek, zróżnicowana była jednak skala redukcji.

Pogorszyła się nieco sytuacja osób w tzw. wieku mobilnym (od 18 do 44 roku życia). O ile w grudniu 2007 r. bezrobotni z tej grupy stanowili 62,7% ogółu zarejestrowanych, to według

stanu na koniec 2008r. ich procentowy udział wzrósł o 1,7 pkt. proc. (64,4%, tj. 79,1 tys. osób).

Grupa osób w wieku mobilnym nie jest jednorodna, statystyka bezrobocia rejestrowanego dzieli ją na 3 przedziały. W ciągu roku najmniejszą redukcję bezrobocia zaobserwowano wśród młodzieży, gdzie w ciągu roku liczba zarejestrowanych obniżyła się o 18,4%. Wzrósł udział bezrobotnych w wieku od 18 do 24 roku życia wśród ogółu, o czym w dalszej części opracowania.

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH								Spadek w stosunku do 31.12.2007 r.	
	30.06. 2007 r.	Udział % w ogółem	31.12. 2007 r.	Udział % w ogółem	30.06. 2008 r.	Udział % w ogółem	31.12. 2008 r.	Udział % w ogółem	osoby	w %
Ogółem	189 565	100,0	165 960	100,0	130 013	100,0	122 748	100,0	-43 212	-26,0
18 – 24	30 901	16,3	27 122	16,3	21 081	16,2	22 133	18,0	-4 989	-18,4
25 – 34	51 045	27,0	44 636	26,9	35 341	27,2	34 295	27,9	-10 341	-23,2
35 – 44	38 179	20,1	32 295	19,5	24 605	19,0	22 659	18,5	-9 636	-29,8
45 – 54	53 111	28,0	46 052	27,7	35 553	27,3	31 445	25,6	-14 607	-31,7
55 – 59	13 971	7,4	13 396	8,1	11 314	8,7	10 378	8,5	-3 018	-22,5
60 – 64	2 358	1,2	2 459	1,5	2 119	1,6	1 838	1,5	-621	-25,3

Sytuacja powiatów i podregionów była zróżnicowana. W podregionie rybnickim notowano ponadprzeciętnie wysoki udział młodych bezrobotnych (25,9%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w podregionie częstochowskim i sosnowieckim, gdzie udział osób w wieku od 18 do 24 lat był relatywnie niski(po 15,6%).

Jeżeli chodzi o bezrobotnych powyżej 45. roku życia, to najgorzej było w podregionie bielskim, gdzie osoby tej kategorii stanowiły 39,6% ogółu (przy średniej wojewódzkiej 35,6%). Generalnie w dużych ośrodkach miejskich częściej mieliśmy do czynienia z „dojrzałym” bezrobociem (Częstochowa 42,5% ogółu to osoby z grupy 45 +; Bielsko-Biała 42,3%; Dąbrowa Górnicza 40,5%; Katowice 41,8%).

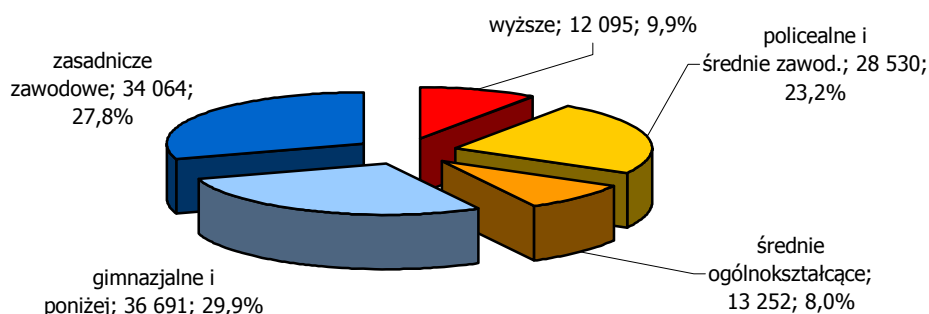
Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - dane w %					
	osoby	%	18-24	24-34	35-44	45-54	55-59	60-64
podregion bielski	16 736	100,0	16,6	26,6	19,0	27,2	9,1	1,6
Bielski	3 498	100,0	15,7	24,8	19,8	28,4	9,3	1,9
Cieszyński	4 478	100,0	20,0	27,1	17,6	25,2	8,8	1,2
Żywiecki	4 329	100,0	18,8	26,4	20,2	25,5	7,8	1,3
m. Bielsko-Biała	4 431	100,0	11,6	27,7	18,4	29,7	10,5	2,1
podregion bytomski	14 253	100,0	18,5	26,8	18,6	26,3	8,2	1,6
Lubliniecki	2 171	100,0	26,8	27,3	14,9	22,2	7,5	1,4
Tarnogórski	3 551	100,0	22,0	27,3	16,5	25,1	7,9	1,2
m. Bytom	6 791	100,0	14,1	26,0	21,1	28,1	8,9	1,8
m. Piekary Śląskie	1 740	100,0	18,2	28,0	18,0	26,9	7,2	1,6
podregion częstochowski	20 352	100,0	15,6	28,1	19,8	26,1	8,7	1,5
Częstochowski	5 524	100,0	18,4	29,0	19,9	24,2	7,0	1,5
Kłobucki	2 382	100,0	21,9	28,7	19,8	20,7	7,5	1,5
Myszkowski	3 764	100,0	17,9	29,3	20,4	24,5	6,7	1,3
m. Częstochowa	8 682	100,0	11,2	26,9	19,5	29,6	11,1	1,7
podregion gliwicki	11 902	100,0	18,4	28,3	17,7	25,8	8,3	1,5
Gliwicki	2 153	100,0	22,8	29,2	17,2	22,9	6,7	1,2

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - dane w %					
	osoby	%	18-24	24-34	35-44	45-54	55-59	60-64
m. Gliwice	4 249	100,0	15,3	29,3	16,5	27,2	9,7	1,9
m. Zabrze	5 500	100,0	19,0	27,2	18,7	25,9	7,8	1,4
podregion katowicki	14 991	100,0	18,3	27,6	19,2	25,2	8,1	1,6
m. Chorzów	3 322	100,0	16,7	28,2	21,8	24,4	7,5	1,4
m. Katowice	3 831	100,0	13,1	26,5	18,6	28,2	10,5	3,2
m. Mysłowice	2 103	100,0	22,5	25,8	17,7	26,1	6,8	1,1
m. Ruda Śląska	2 366	100,0	23,5	29,0	17,6	22,1	7,0	0,8
m. Siemianowice Śląskie	2 120	100,0	18,6	29,5	20,5	24,1	6,4	0,9
m. Świętochłowice	1 249	100,0	21,5	26,5	17,8	24,0	9,4	0,8
podregion rybnicki	13 133	100,0	25,9	28,7	17,5	20,4	6,5	1,1
Raciborski	1 851	100,0	23,2	26,4	15,6	24,3	9,0	1,5
Rybnicki	1 114	100,0	27,5	26,5	18,0	19,5	7,5	1,1
Wodzisławski	3 482	100,0	28,3	28,5	16,5	19,6	5,8	1,2
m. Jastrzębie-Zdrój	2 740	100,0	27,0	28,4	21,9	16,5	5,4	0,8
m. Rybnik	2 585	100,0	22,9	29,4	17,5	23,3	5,8	1,1
m. Żory	1 361	100,0	25,3	33,1	13,2	20,2	7,6	0,7
podregion sosnowiecki	25 133	100,0	15,6	29,0	18,1	26,6	9,2	1,4
Będziński	4 935	100,0	14,3	30,5	17,0	27,7	8,8	1,8
Zawierciański	5 909	100,0	16,9	29,7	20,3	24,3	7,7	1,1
m. Dąbrowa Górnicza	4 195	100,0	15,8	28,4	15,4	28,5	10,4	1,5
m. Jaworzno	2 694	100,0	19,7	26,6	18,4	26,1	8,4	0,7
m. Sosnowiec	7 400	100,0	13,9	28,8	18,5	26,9	10,1	1,7
podregion tyski	6 248	100,0	20,5	27,6	15,6	25,9	8,7	1,7
Mikołowski	1 716	100,0	17,6	26,0	17,4	28,3	9,0	1,7
Pszczynski	1 564	100,0	29,0	24,4	16,4	22,6	6,4	1,2
Bieruńsko-lędzki	754	100,0	22,3	26,7	14,7	25,3	9,2	1,9
m. Tychy	2 214	100,0	16,0	31,5	14,0	26,4	10,0	2,0
WOJ. ŚLĄSKIE	122 748	100,0	18,0	27,9	18,5	25,6	8,5	1,5

3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Ubiegły rok przyniósł pewne zmiany w strukturze wykształcenia bezrobotnych mieszkańców województwa śląskiego. Co prawda wśród klientów powiatowych urzędów pracy nadal najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (według stanu na 31 grudnia 2008 r. 36,7 tys. osób tj. 29,9% ogółu), jednak na przestrzeni roku liczebność tej subpopulacji obniżyła się o jedną trzecią. O 3 punkty proc. spadł udział najgorzej wykształconych bezrobotnych wśród ogółu.

**Struktura bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim
wg wykształcenia (ogółem) - stan 31.12.2008 r.**

Drugą liczną reprezentacją były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,1 tys. osoby tj. 27,8%). Ich liczba spadła, w porównaniu do stanu w końcu grudnia 2007 roku o 30,1%(tj. o 14,7 tys. osób), a procentowy udział wśród ogółu zarejestrowanych zmniejszył się o 1,6 punktu procentowego. W końcu grudnia 2008r. bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym stanowili zdecydowaną większość wszystkich zaewidencjonowanych w województwie śląskim (57,7%, rok wcześniej, w końcu 2007 r. odpowiednio 62,9%).

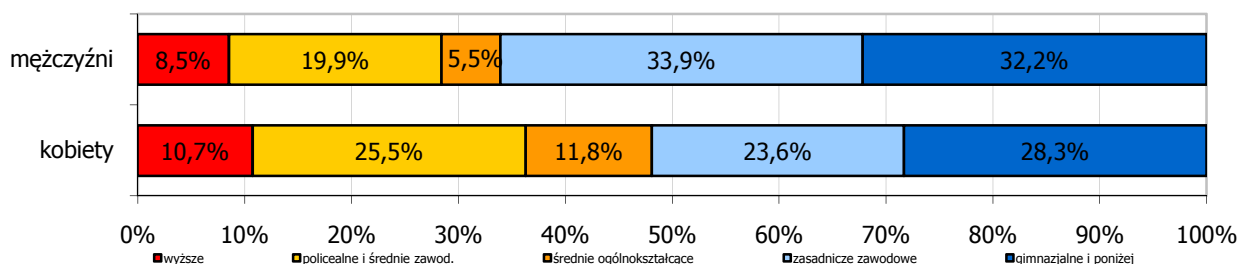
W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2007 r., liczebność grupy bezrobotnych z wyższym wykształceniem pozostawała na zbliżonym poziomie (redukcja o 246 osób, tj. o 2%). Natomiast wzrósł udział najlepiej wykształconych bezrobotnych wśród ogółu zarejestrowanych (o 2,5 punktu procentowego). Według stanu na koniec grudnia 2008 r. co dziesiąty zaewidencjonowany w województwie legitymował się wykształceniem wyższym (12,1 tys. osób). W tej zbiorowości zdecydowanie dominowały kobiety (7,9 tys., tj. 64,9%). Atutem osób z wyższym wykształceniem jest relatywnie krótki czas pozostawania bez pracy. Ponad jedna piąta z nich pozostaje w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (22,2%). Średnio, dla ogółu bezrobotnych ten odsetek jest wyższy (37,5%).

POZIOM WYKSZTAŁCENIA	31.12.2007 r.		31.12.2008 r.		Spadek bezrobocia	
	osoby	% udział	osoby	% udział	w osobach	w %
Ogółem	165 960	100,0	122 748	100,0	-43 212	-26,0
Wyższe	12 341	7,4	12 095	9,9	-246	-2,0
policealne i średnie zawodowe	37 074	22,3	28 530	23,2	-8 544	-23,0
średnie ogólnokształcące	13 252	8,0	11 368	9,3	-1 884	-14,2
zasadnicze zawodowe	48 732	29,4	34 064	27,8	-14 668	-30,1
gimnazjalne i poniżej	54 561	32,9	36 691	29,9	-17 870	-32,8

Na przestrzeni roku spadła liczba osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, jednak ich procentowy udział wśród ogółu wzrósł o 1,3 pkt. procentowego. Udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pozostawał na zbliżonym poziomie.

Bezrobotne kobiety są lepiej wykształcone od mężczyzn. Różnica udziału pań i panów z wykształceniem wyższym i policealnym lub średnim zawodowym w swoich kategoriach według płci wynosiła 7,8 pkt. proc. Największa dysproporcja udziału dotyczyła osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gdzie odsetek pań był niższy o 10,3 punktu procentowego od wartości notowanej dla mężczyzn.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia i płci (w %) . Stan na 31.12.2008r.

Obserwowane jest zróżnicowanie poziomu wykształcenia w poszczególnych powiatach i podregionach. Według stanu na 31 grudnia 2008r. w niektórych powiatach osoby legitymujące się zaledwie świadectwem gimnazjum lub szkoły podstawowej stanowiły ponad 40% ogółu (Zabrze 46,5%, Bytom 44,5%, Chorzów 42,9%, Świętochłowice 41,5%). W uprzywilejowanej sytuacji byli Tychy, Dąbrowa Górnicza i powiat mikołowski, gdzie analogiczne udziały wynoszą odpowiednio 19,4%; 19,8%; 19,8%. Najwyższy udział osób z wykształceniem wyższym notowany był w Częstochowie (16,7%), Katowicach (14,6%), Tychach 14,4%) i Bielsku – Białej (13,4%).

Dokładne dane obrazujące strukturę wykształcenia bezrobotnych zawarto w tabeli.

**Bezrobotni wg poziomu wykształcenia w układzie powiatów i podregionów.
Stan 31 grudnia 2008r.**

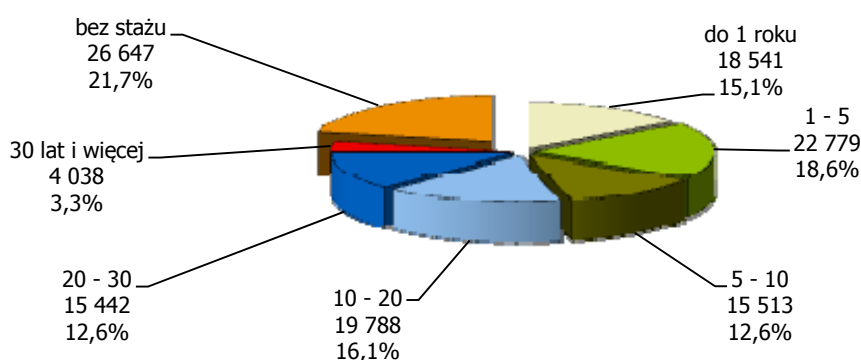
Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego wg poziom wykształcenia-dane w %				
	osoby	%	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
podregion bielski	16 736	100,00	9,6	22,8	9,0	32,6	26,0
Bielski	3 498	100,00	8,3	21,5	7,2	37,7	25,4
Cieszyński	4 478	100,00	8,6	22,5	9,1	32,0	27,8
Żywiecki	4 329	100,00	7,6	22,6	10,0	32,9	26,9
m. Bielsko-Biała	4 431	100,00	13,4	24,4	9,5	28,9	23,9
podregion bytomski	14 253	100,00	6,3	21,0	7,7	27,9	37,1
Lubliniecki	2 171	100,00	8,6	21,6	9,6	27,0	33,3
Tarnogórski	3 551	100,00	8,2	26,6	8,3	29,9	27,0
m. Bytom	6 791	100,00	4,7	17,7	6,8	26,3	44,5
m. Piekary Śląskie	1 740	100,00	5,8	21,3	7,9	31,7	33,4
podregion częstochowski	20 352	100,00	12,8	25,1	8,8	28,6	24,7
Częstochowski	5 524	100,00	10,6	24,0	8,0	30,9	26,5
Kłobucki	2 382	100,00	7,7	25,8	8,3	37,0	21,2

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego wg poziom wykształcenia-dane w %				
			Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
osoby	%						
Myszkowski	3 764	100,00	10,6	25,6	8,7	29,4	25,7
m. Częstochowa	8 682	100,00	16,7	25,4	9,4	24,4	24,2
podregion gliwicki	11 902	100,00	8,1	19,6	9,4	22,3	40,7
Gliwicki	2 153	100,00	7,6	20,4	10,1	26,7	35,2
m. Gliwice	4 249	100,00	11,0	22,9	10,6	19,5	36,0
m. Zabrze	5 500	100,00	6,1	16,7	8,1	22,6	46,6
podregion katowicki	14 991	100,00	8,9	22,1	8,3	25,0	35,7
m. Chorzów	3 322	100,00	5,0	19,0	7,4	25,7	42,9
m. Katowice	3 831	100,00	14,6	23,1	9,7	20,3	32,3
m. Mysłowice	2 103	100,00	8,9	22,9	9,8	25,2	33,2
m. Ruda Śląska	2 366	100,00	7,0	24,8	6,3	28,5	33,4
m. Siemianowice Śląskie	2 120	100,00	8,2	22,0	8,9	28,5	32,5
m. Świętochłowice	1 249	100,00	5,8	20,8	6,8	25,1	41,5
podregion rybnicki	13 133	100,00	10,0	20,9	11,7	26,1	31,4
Raciborski	1 851	100,00	10,2	22,5	8,3	27,3	31,8
Rybnicki	1 114	100,00	7,7	17,7	11,0	29,1	34,6
Wodzisławski	3 482	100,00	10,3	24,7	8,7	28,1	28,2
m. Jastrzębie-Zdrój	2 740	100,00	8,2	18,2	16,1	25,5	32,0
m. Rybnik	2 585	100,00	11,1	18,0	12,6	22,2	36,1
m. Żory	1 361	100,00	11,9	23,1	13,7	25,3	26,1
podregion sosnowiecki	25 133	100,00	10,7	27,0	9,3	27,8	25,1
Będziński	4 935	100,00	10,4	27,8	9,5	21,2	31,2
Zawierciański	5 909	100,00	10,0	27,6	8,5	32,3	21,6
m. Dąbrowa Górnicza	4 195	100,00	12,1	28,7	9,7	29,8	19,8
m. Jaworzno	2 694	100,00	8,1	28,0	10,5	27,1	26,4
m. Sosnowiec	7 400	100,00	11,6	24,8	9,3	27,9	26,3
Podregion tyski	6 248	100,00	11,3	22,9	11,8	31,9	22,1
Mikołowski	1 716	100,00	7,3	21,9	11,7	39,3	19,8
Pszczynski	1 564	100,00	10,7	20,1	13,5	28,5	27,2
Bieruńsko-lędzki	754	100,00	12,6	21,8	9,0	31,7	24,9
m. Tychy	2 214	100,00	14,4	26,1	11,6	28,6	19,4
WOJ. ŚLĄSKIE	122 748	100,00	9,6	22,8	9,0	32,6	26,0

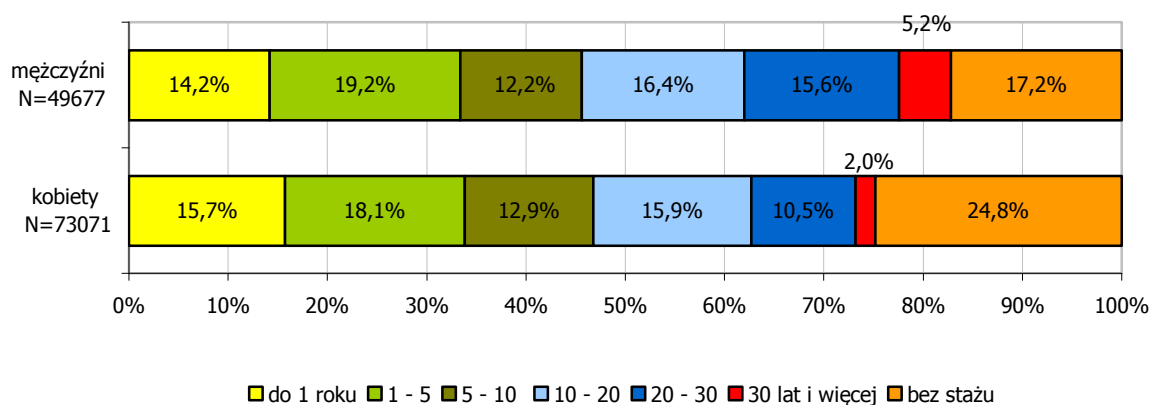
3.6 Bezrobotni według stażu pracy

Większość bezrobotnych pozostających w ewidencji powiatowych urzędów to osoby, które wcześniej pracowały zawodowo. W końcu grudnia 2008 roku ta grupa liczyła 96,1 tys. osób, co stanowiło 78,3% wszystkich zarejestrowanych (rok wcześniej analogiczny udział był nieco niższy i wynosił 76,2%). Osoby, które dotychczas nie pracowały stanowiły na koniec grudnia 2008 r. 21,7% wszystkich śląskich bezrobotnych (26,6 tys.). W tej grupie zdecydowanie przeważają kobiety (67,9% bezrobotnych bez stażu pracy).

*Struktura bezrobocia rejestrowanego w województwie śląskim wg stażu pracy.
Stan na 31.12.2008 r. N=122 748*

Struktura bezrobotnych według stażu pracy i płci (w %) - stan na koniec 2008 roku

Analizując strukturę bezrobocia wg stażu pracy stwierdzamy, że do pewnego momentu występuje podobny rozkład zmiennych w grupie kobiet i mężczyzn. Wyraźne różnice pojawiają się dopiero w przypadku osób, które pracowały 20 lat i dłużej oraz tych, które nie pracowały w ogóle. W całej zbiorowości kobiet udział pań, które dotychczas nigdy nie pracowały jest znacznie wyższy niż wśród panów (o 7,6 punktu procentowego). Zdecydowanie większy odsetek bezrobotnych mężczyzn legitymuje się długim stażem pracy (powyżej 20 lat – różnica wynosi o 8,3 punktu procentowego więcej).

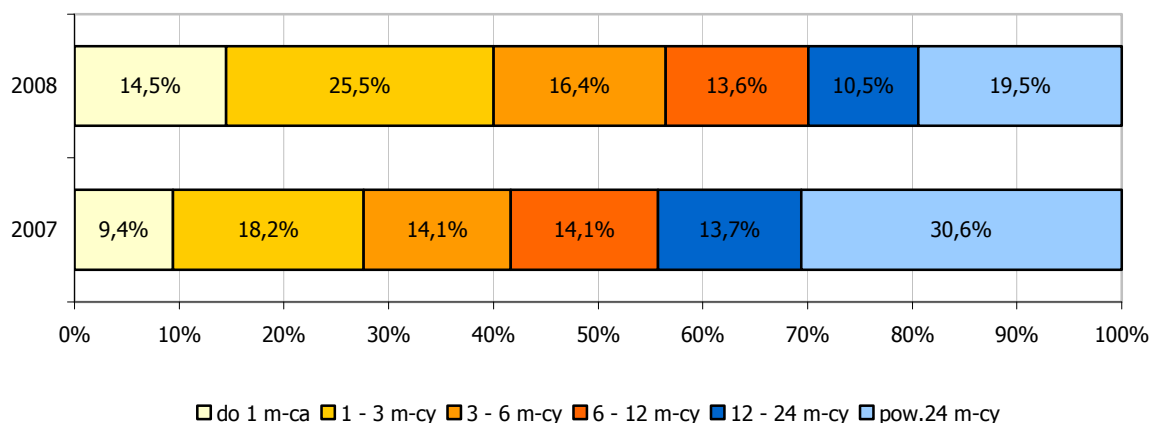
Struktura bezrobotnych według stażu pracy

Staż pracy	31.12.2007 r.						31.12.2008 r.					
	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn
Do 1 roku	24 163	14,6	14 735	14,5	9 428	14,6	18 541	15,1	11 500	15,7	7041	14,2
1 – 5	27 184	16,4	16 319	16,1	10 865	16,9	22 779	18,6	13 260	18,1	9519	19,2
5 – 10	21 302	12,8	13 545	13,3	7 757	12,0	15 513	12,6	9 443	12,9	6070	12,2
10 – 20	27 934	16,8	17 232	17,0	10 702	16,6	19 788	16,1	11 618	15,9	8170	16,4
20 – 30	21 086	12,7	11 014	10,8	10 072	15,6	15 442	12,6	7674	10,5	7768	15,6
30 +	4 867	2,9	1 551	1,5	3 316	5,1	4 038	3,3	1478	2,0	2560	5,2
bez stażu	39 424	23,8	27 143	26,7	12 281	19,1	26 647	21,7	18 098	24,8	8549	17,2
Ogółem	165 960	100,0	101 539	100,0	64 421	100,0	122748	100,0	73071	100,0	49677	100,0

3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Szczególnym aspektem bezrobocia, mającym bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną klientów powiatowych urzędów pracy, ale również oddziałującym na ich gotowość do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia i powodującym przedawnienie posiadanych kwalifikacji jest długi czas pozostawania bez pracy. Jednym z najważniejszych elementów walki z tym zjawiskiem jest więc jak najszybsza aktywizacja zawodowa osób pozostających w rejestrach urzędów pracy, która najskuteczniej przeciwdziała negatywnym następstwom bierności zawodowej. Bardzo korzystną zmianą na wojewódzkim rynku pracy jest istotny spadek długoterminowego bezrobocia.

Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy. Stan 31 grudnia

O ile w grudniu 2007 r. struktura śląskiego bezrobocia charakteryzowała się blisko 45% udziałem osób, które poszukiwały zatrudnienia nieprzerwanie ponad 12 miesięcy¹⁴ (od

¹⁴ Osoby pozostające bez zatrudnienia **nieprzerwanie ponad 12 miesięcy** klasyfikowane są jako długookresowo (długoterminowo) bezrobotne. Statystyka bezrobocia rejestrowanego identyfikuje także osoby, które pozostają bez pracy **przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy**. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nazywane są one długotrwale bezrobotnymi, i należą do osób „będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. W praktyce” długotrwale bezrobotny” może przeplatać okresy krótkotrwałej pracy zawodowej oraz bezrobocia.. Zbiorowość długotrwale bezrobotnych opisana została w dalszej części analizy.

12 do 24 miesięcy – 13,7%, powyżej 24 miesięcy – 30,6%), to w końcu 2008r. udział bezrobotnych pozostających w rejestrach powyżej 12 miesięcy obniżył się do poziomu 30% (od 12 do 24 miesięcy– 10,5%, powyżej 24 miesięcy – 19,5%).

Warto zwrócić uwagę na wartości dotyczące osób, które nie pracują nieprzerwanie od ponad 2 lat, czyli tzw. chronicznie bezrobotnych. Według stanu na 31 grudnia 2008 r. do kategorii tej kwalifikował się co piąty bezrobotny, rok wcześniej co trzeci. W ciągu roku liczebność zbiorowości chronicznie bezrobotnych zmniejszyła się o ponad połowę.

Znaczący spadek bezrobocia wśród długookresowo bezrobotnych skutkowało wzrostem liczby osób pozostających bez pracy w okresie do 1 miesiąca lub w okresie od 1 do 3 miesięcy.

Bezrobotni w województwie śląskim według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Wzrost/spadek w % w stosunku do 2007 r.	
	2007 r.	2008 r.	w osobach	w%
do 1 miesiąca	15 571	17 796	+2 225	+14,3%
1-3 miesięcy	30 257	31 329	+1 072	+3,5%
3-6 miesięcy	23 324	20 169	-3 155	- 13,5%
6-12 miesięcy	23 345	16 688	-6 657	- 28,5%
12-24 miesięcy	22 704	12 889	-9 815	- 43,2%
powyżej 24 miesięcy	50 759	23 877	-26 882	-52,9%
Ogółem	165 960	122 748	- 43 212	- 26,0%

Przy rozbiciu bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy na grupy wg płci okazuje się, że struktury bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn znacząco się różnią. W końcu grudnia 2008 r., podobnie jak przed rokiem, długoterminowe bezrobocie w większym stopniu dotyczyło panie, wśród których udział osób poszukujących zatrudnienia ponad 12 miesięcy wynosił 32,8%. Analogiczny wskaźnik dla zbiorowości mężczyzn kształtował się na poziomie 25,8%. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2007r. odnotowano duże spadki udziałów dla długoterminowo bezrobotnych: wśród kobiet redukcja o 15,7 pkt. proc., a wśród mężczyzn o 11,8%.

Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	31.12.2007 r.						31.12.2008 r.					
	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn
do 1 m-ca	15 571	9,4	7 387	7,3	8 184	12,7	17 796	14,5	8 714	11,9	9 082	18,3
1 – 3	30 257	18,2	16 407	16,2	13 850	21,5	31 329	25,5	17 373	23,8	13 956	28,1
3 – 6	23 324	14,1	14 231	14,0	9 093	14,1	20 169	16,4	12 374	16,9	7 795	15,7
6 – 12	23 345	14,1	14 287	14,1	9 058	14,1	16 688	13,6	10 672	14,6	6 016	12,1
12 – 24	22 704	13,7	14 627	14,4	8 077	12,5	12 889	10,5	8 294	11,4	4 595	9,2
pow.24m-cy	50 759	30,6	34 600	34,1	16 159	25,1	23 877	19,5	15 644	21,4	8 233	16,6
ogółem	165 960	100,0	101 539	100,0	64 421	100,0	122 748	100,0	73 071	100,0	49 677	100,0

Obserwowano terytorialne zróżnicowanie zjawiska długoterminowego bezrobocia. Najgorzej było w Piekarach Śląskich, gdzie osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie

ponad 12 miesięcy stanowiły aż 44,2% ogółu. W dalszej kolejności wysoki odsetek długookresowo bezrobotnych zanotowano w Jaworznie (41,2%), Bielsku Białej (41,0%) oraz w Mysłowicach (38,8%). Dokładne dane przedstawiono w tabeli.

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego według czasu pozostawania bez pracy - dane w %					
	osoby	%	Do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesięcy	6-12 miesięcy	12-24 miesięcy	pow. 24 miesięcy
podregion bielski	16 736	100	11,2	21,8	16,1	14,2	11,3	25,4
Bielski	3 498	100	13,0	19,1	16,4	13,8	11,3	26,5
Cieszyński	4 478	100	11,4	24,9	16,3	13,3	10,4	23,6
Żywiecki	4 329	100	9,0	24,2	17,1	15,4	11,6	22,8
m. Bielsko-Biała	4 431	100	11,6	18,4	14,7	14,4	12,1	28,9
podregion bytomski	14 253	100	10,8	25,0	15,3	14,3	12,3	22,2
Lubliniecki	2 171	100	12,6	36,1	14,9	12,8	8,2	15,3
Tarnogórski	3 551	100	11,1	21,3	15,8	14,5	12,3	25,0
m. Bytom	6 791	100	10,6	24,8	15,1	15,4	13,3	20,9
m. Piekary Śląskie	1 740	100	9,0	19,4	15,9	11,7	14,0	30,2
podregion częstochowski	20 352	100	14,3	28,0	16,3	13,6	9,3	18,6
Częstochowski	5 524	100	15,3	29,0	15,2	13,1	8,0	19,4
Kłobucki	2 382	100	16,4	28,8	17,3	14,5	8,6	14,4
Myszkowski	3 764	100	12,4	23,2	16,2	17,8	12,0	18,4
m. Częstochowa	8 682	100	13,9	29,1	16,7	11,9	9,2	19,2
podregion gliwicki	11 902	100	14,1	23,4	15,7	14,0	10,8	22,0
Gliwicki	2 153	100	14,8	24,2	16,1	14,1	11,8	19,1
m. Gliwice	4 249	100	14,6	27,4	15,1	13,3	9,9	19,7
m. Zabrze	5 500	100	13,5	19,9	16,0	14,5	11,2	24,9
podregion katowicki	14 991	100	17,1	28,8	18,2	13,7	9,7	12,5
m. Chorzów	3 322	100	15,6	29,6	19,9	13,8	8,8	12,2
m. Katowice	3 831	100	20,7	29,7	16,9	11,0	9,4	12,3
m. Mysłowice	2 103	100	10,8	18,0	16,4	16,0	14,9	23,9
m. Ruda Śląska	2 366	100	18,6	31,6	19,9	12,5	7,7	9,8
m. Siemianowice Śląskie	2 120	100	16,1	33,6	17,5	15,6	10,0	7,3
m. Świętochłowice	1 249	100	19,8	29,1	18,3	16,7	7,5	8,6
podregion rybnicki	13 133	100	15,3	28,0	19,9	11,9	9,1	15,9
Raciborski	1 851	100	12,5	24,5	17,1	13,3	12,0	20,6
Rybnicki	1 114	100	19,7	28,1	19,5	11,4	8,4	12,9
Wodzisławski	3 482	100	15,7	28,9	22,6	11,4	7,5	13,9
m. Jastrzębie-Zdrój	2 740	100	13,0	29,8	19,0	10,8	8,3	19,1
m. Rybnik	2 585	100	17,8	30,0	18,8	11,1	9,3	13,0
m. Żory	1 361	100	14,3	23,1	21,0	15,1	10,7	15,8
podregion sosnowiecki	25 133	100	16,5	24,3	15,0	13,5	11,5	19,3
Będziński	4 935	100	18,0	21,3	13,5	13,8	10,9	22,6
Zawierciański	5 909	100	12,3	23,7	13,4	14,8	13,5	22,3

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego według czasu pozostawania bez pracy - dane w %					
			Do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	12-24 miesiące	pow. 24 miesiące
m. Dąbrowa Górnicza	4 195	100	19,9	28,7	14,5	12,1	10,6	14,1
m. Jaworzno	2 694	100	12,2	18,6	15,3	12,6	11,8	29,4
m. Sosnowiec	7 400	100	18,4	26,3	17,3	13,5	10,6	13,9
podregion tyski	6 248	100	17,3	24,7	16,3	13,2	8,4	20,1
Mikołowski	1 716	100	15,1	19,9	14,5	12,9	8,9	28,7
Pszczynski	1 564	100	13,0	21,2	19,2	16,9	10,7	19,0
Bieruńsko-lędziński	754	100	20,7	25,9	13,7	12,2	7,4	20,2
m. Tychy	2 214	100	21,0	30,6	16,5	11,0	6,7	14,2
WOJ. ŚLĄSKIE	122 748	100	14,5	25,5	16,4	13,6	10,5	19,5

3.8 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności

Wszyscy bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy są zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności przyporządkowywani do odpowiedniej grupy zawodowej. W populacji bezrobotnych większość stanowią osoby posiadające zawód. Według stanu na koniec grudnia 2008 roku większość zarejestrowanych bezrobotnych – 100,4 tys. osób tj. 81,8% posiadało określony zawód (specjalność). Z kolei 22,3 tys. osób tj. 18,2% ogółu zaewidencjonowanych bezrobotnych zostało zakwalifikowanych do grupy bezrobotnych „bez zawodu”.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności najbardziej zagregowany podział obejmuje 11 grup zawodowych tzw. grup wielkich. Poziom bezrobocia w województwie śląskim na dzień 31 grudnia 2008 roku na poziomie wielkich grup zawodowych prezentuje poniższe zestawienie.

Kod	Grupy zawodów	Bezrobotni zarejestrowani - stan na 31.12.2008 r.		
		ogółem	kobiety	pozostający bez pracy nie- przerwanie powyżej 12 m-cy
-	Bez zawodu	22 336	14 373	2 171
0	Siły zbrojne	14	0	1
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	815	424	279
2	Specjaliści	10 756	7 328	1 769
3	Technicy i inny średni personel	16 629	10 517	3 475
4	Pracownicy biurowi	7 025	5 782	2 534
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	16 841	14 695	4 519
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1 681	1 285	441
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	26 873	8 396	6 989
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5 847	1 925	1 590
9	Pracownicy przy pracach prostych	13 931	8 346	5 129
Razem		122 748	73 071	28 897

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, iż w populacji bezrobotnych najczęściej reprezentowane są osoby posiadające zawody z grupy 7 „*Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy*”, stanowiące 21,9% ogółu (26,9 tys. osób). Jest to najbardziej zróżnicowana grupa bezrobotnych, w której najliczniejsze zawody elementarne¹⁵ to:

- ślusarze i pokrewni - 2 904 (10,8% bezrobotnych grupy),
- krawcy, kapelusznicy i pokrewni - 2 267 (8,4%),
- mechanicy pojazdów samochodowych - 1 917 (7,1%),
- mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń - 1 642 (6,1%),
- murarze i pokrewni - 1 521 (5,7%),
- piekarze, cukiernicy i pokrewni - 1 501 (5,6%),
- elektromonterzy - 1 307 (4,9%).

Drugą pod względem liczebności grupą zawodową okazali się bezrobotni sklasyfikowani jako „*Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy*”, stanowiąc 13,7% ogółu (16,8 tys. osób). W tej grupie wśród oczekujących na pracę najwięcej było bezrobotnych w zawodach elementarnych:

- sprzedawcy i demonstratorzy - 10 674 (63,4%),
- kucharze - 2 381 (14,1%),
- kelnerzy i pokrewni - 1 350 (8,0%),
- fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni - 1 239 (7,4%).

Duży odsetek stanowią osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy 3 „*Technicy i inny średni personel*” – 13,5% ogółu (16,6 tys. osób). Wśród zarejestrowanych techników najwięcej było bezrobotnych w zawodach elementarnych:

- pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani - 2 995 (18,0%),
- technicy mechanicy - 1 845 (11,1%),
- technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni - 1 312 (7,9%),
- agenci do spraw sprzedaży (handlowcy) - 1 136 (6,8%),
- pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni - 913 (5,5%),
- dietetycy i żywieniowcy - 785 (4,7%).

Nie można również pominąć grupy bezrobotnych „*Pracownicy przy pracach prostych*”, która liczyła 13,9 tys. osób tj. 11,3% ogółu. Grupę osób o niskich kwalifikacjach zawodowych najliczniej reprezentują następujące zawody elementarne:

- pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne - 4 129 (29,6%),
- robotnicy przy pracach prostych w przemyśle - 3 477 (25,0%),
- robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym - 1 548 (11,1%),
- gospodarze budynków - 1 525 (10,9%),
- portierzy, woźni i pokrewni - 1 128 (8,1%).

¹⁵ W Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS z 10 grudnia 2002 roku obowiązującej od 1 stycznia 2003 roku z późn. modyfikacjami) na poziomie najbardziej zagregowanym wyróżniamy 10 wielkich grup zawodowych. Na kolejnym, drugim szczeblu wyróżniamy 30 dużych grup zawodowych. Bardziej szczegółowo dzielimy zawody na 116 grup średnich (poziom III) oraz 392 grupy elementarne (poziom IV). Dla potrzeb analitycznych najczęściej korzystamy z zawodów zagregowanych na poziomie grup elementarnych. Możliwa jest też analiza na poziomie zawodów i specjalności (poziom V).

W końcu grudnia 2008 r. bezrobotni o wysokich kwalifikacjach zawodowych, sklasyfikowani w grupie 2 „*Specjaliści*” liczyli 10,8 tys. osób tj. 8,8% ogółu. W grupie specjalistów bez pracy najczęściej pozostawali:

- specjaliści ds. ekonom. i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani - 1 728 (16,1%),
- archeolodzy, socjolodzy i pokrewni - 906 (8,4%),
- ekonomiści – 900 (8,4%),
- nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych - 821 (7,6%).

„*Pracownicy biurowi*”, stanowili 5,7% ogółu bezrobotnych (7,0 tys. osób), co oznacza, że uplasowali się na szóstym miejscu pod względem liczebności grupy. W tej grupie zawodowej dominują:

- pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani - 3 429 (48,8%),
- magazynierzy i pokrewni - 1 195 (17,0%),
- pracownicy ds. finansowo-statystycznych - 607 (8,6%),
- kasjerzy i sprzedawcy biletów - 434 (6,2%).

Kolejna grupa pozostających w ewidencji bezrobotnych to „*Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń*” - 5,8 tys. osób, tj. 4,8% ogółu bezrobotnych. Najwyższe bezrobocie odnotowano w zawodach elementarnych:

- kierowcy samochodów ciężarowych - 631 (10,8%),
- kierowcy samochodów osobowych - 600 (10,3%),
- monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych – 378 (6,5%),
- operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani – 375 (6,4%).

Stosunkowo małą grupę zawodową stanowią „*Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy*” – należało do niej 1,7 tys. bezrobotnych tj. 1,4% ogółu. W powyższej grupie najliczniej reprezentowani byli:

- ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni - 398 (23,7%),
- ogrodnicy terenów zieleni - 335 (19,9%),
- rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby - 318 (18,9%),
- rolnicy produkcji roślinnej - 209 (12,4%),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej – 201 (12,0%).

Najmniej liczne były dwie grupy zawodowe bezrobotnych: „*Siły zbrojne*” oraz „*Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy*”.

Należy zauważyć, że w większości wielkich grup zawodowych przeważają kobiety. Najwyższy współczynnik feminizacji wystąpił wśród „*Pracowników usług osobistych i sprzedawców*” (87,3%) oraz „*Pracowników biurowych*” (82,3%). Natomiast mężczyźni zdecydowanie przeważają wśród „*Robotników przemysłowych i rzemieślników*” (68,8%) oraz „*Operatorów i monterów maszyn i urządzeń*” (67,1%).

Na czele rankingu zawodów i specjalności według liczby bezrobotnych w końcu 2008 roku (podobnie jak w latach poprzednich) znalazły się osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

Ranking pierwszych 30 zawodów o największej liczbie bezrobotnych

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu(grupy elementarne)	Liczba bezrobotnych. Stan 31.12.08 r.
1	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	10 674
2	9132	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	4 129
3	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	3 477
4	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	3 429
5	3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	2 995
6	7222	Ślusarze i pokrewni	2 904
7	5122	Kucharze	2 381
8	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	2 267
9	7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1 917
10	3115	Technicy mechanicy	1 845
11	2419	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1 728
12	7233	Mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń	1 642
13	9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1 548
14	9141	Gospodarze budynków	1 525
15	7121	Murarze i pokrewni	1 521
16	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 501
17	5123	Kelnerzy i pokrewni	1 350
18	3112	Technicy budownictwa , ochrony środowiska i pokrewni	1 312
19	7242	Elektromonterzy	1 307
20	5141	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	1 239
21	4131	Magazynierzy i pokrewni	1 195
22	7223	Ustawiacze – operatorzy obrabiarek skrawających do metali	1 163
23	3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	1 136
24	9152	Portierzy, woźni i pokrewni	1 128
25	7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1 110
26	7111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1 090
27	3431	Pracownicy administracji, sekretarze i pokrewni	913
28	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	906
29	2411	Ekonomiści	900
30	7141	Malarze budowlani i pokrewni	896
Razem			61 128

Łącznie osoby posiadające zawody wymienione w powyższej tabeli stanowiły połowę tj. 49,8% ogółu bezrobotnych (61 128 osób). Zaledwie 5 pierwszych pozycji w rankingu daje aż jedną piątą (20,1%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W rankingu osób bezrobotnych niezmiennie od kilku lat pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmuje grupa: *sprzedawcy i demonstratorzy* – 10 674 osoby tj. 8,7 % całej populacji bezrobotnych. Należy nadmienić, iż w tym zawodzie kobiety stanowiły 90,3% (9 638 osób).

W przedstawionym rankingu znalazły się tylko trzy grupy zawodowe wymagające wyższego wykształcenia tj.: *specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani*, do której zostało zaliczonych 1 728 osób (1,4% ogółu bezrobotnych), *archeolodzy, socjolodzy i pokrewni* – 906 osób (0,7% ogółu) oraz *ekonomiści* – 900 osób (0,7% ogółu).

3.9 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Statystyka rynku pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności określa przynależność ostatniego pracodawcy osoby bezrobotnej do odpowiedniej sekcji działalności i sektora własności. W 2008 roku w populacji bezrobotnych województwa śląskiego dominowały osoby, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej. Na koniec grudnia 2008 r. zbiorowość ta wynosiła 96,1 tys. osób tj. 78,3% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z końcem roku 2007 liczebność tej grupy zmniejszyła się o 30,4 tys. osób, ale jej udział w bezrobotnych ogółem wzrósł o 2,1 pkt proc. Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku wśród bezrobotnych 21,7% (26,6 tys. osób) stanowiły osoby dotychczas niepracujące (rok wcześniej odpowiednio: 23,8% i 39,4 tys. osób).

Analiza wykazuje, iż blisko połowa zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących to osoby zakwalifikowane wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy do dwóch sekcji PKD: *przetwórstwo przemysłowe* (24,3%) oraz *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* (19,4%). Znaczna była również grupa bezrobotnych poprzednio zatrudnionych w sekcjach: *działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała* (14,0%) oraz *budownictwo* (8,1%).

Biorąc pod uwagę kryterium zmian poziomu bezrobocia w liczbach bezwzględnych, to w odniesieniu do 2007 roku, prawie we wszystkich sekcjach PKD odnotowano tendencje spadkowe liczby bezrobotnych poprzednio pracujących. Największy spadek wystąpił w sekcjach: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* - o 7 924 osoby oraz *przetwórstwo przemysłowe* - o 6 276 osób, a najmniejszy w sekcji *rybołówstwo i rybactwo* – o 5 osób oraz *gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* – o 30 osób. Tylko w sekcji *organizacje i zespoły eksterytorialne* zanotowano wzrost liczby bezrobotnych o 7 osób.

Zmiany w poziomie bezrobocia poprzednio pracujących według sekcji PKD
(stan na 31 grudnia 2008 r.)

Sekcje PKD	Ogółem		Spadek	Dynamika 2007 r.= 100%
	2007 r.	2008 r.		
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1 871	1 316	-555	70,3
Rybołówstwo i rybactwo	20	15	-5	75,0
Górnictwo	2 566	1 560	-1006	60,8
Przetwórstwo przemysłowe	29 628	23 352	-6 276	78,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	936	677	-259	72,3
Budownictwo	11 508	7 818	-3 690	67,9
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mech., motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	26 614	18 690	-7 924	70,2
Hotele i restauracje	3 365	2 330	-1 035	69,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	4 118	3 095	-1 023	75,2
Pośrednictwo finansowe	1 381	1 069	-312	77,4
Obsługa nieruchomości, wynajem, usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	7 222	6 633	-589	91,8
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	5 340	3 821	-1 519	71,6
Edukacja	2 663	2 029	-634	76,2
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 803	3 266	-1 537	68,0
Działalność usługowa, komunalna, społeczna, i indywidualna, pozostała	16 608	13 430	-3 178	80,9
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	74	44	-30	59,5
Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	8	7	800,0
Działalność niezidentyfikowana	7 818	6 948	-870	88,9
Razem	126 536	96 101	-30 435	75,9

Jeżeli chodzi o dynamikę spadku bezrobocia w poszczególnych sekcjach PKD, to w ciągu roku największe zmiany zaszły w sekcjach: *gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* – redukcja o 40,5%, *górnictwo* – redukcja o 39,2%, *budownictwo* – redukcja o 32,1%, *ochrona zdrowia i pomoc społeczna* – redukcja o 32,0%, *hotele i restauracje* – redukcja o 30,8%, *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mech., motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – redukcja o 29,8%. Natomiast w sekcji *organizacje i zespoły eksterytorialne* nastąpił wzrost o 700,0%.

Bezrobotni poprzednio pracujący według sektorów własności i sekcji PKD

Seksje PKD	Bezrobotni poprzednio pracujący według sektorów własności – stan w końcu roku					
	2007 r.	2008 r.	spadek/ wzrost	2007 r.	2008 r.	spadek/ wzrost
	sektor publiczny			sektor prywatny		
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	476	301	-175	1 395	1 015	-380
Rybołówstwo i rybactwo	6	4	-2	14	11	-3
Górnictwo	1 610	950	-660	956	610	-346
Przetwórstwo przemysłowe	5 587	2 936	-2 651	24 041	20 416	-3 625
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	421	259	-162	515	418	-97
Budownictwo	1 027	604	-423	10 481	7 214	-3 267
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mech., motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego	1 716	958	-758	24 898	17 732	-7 166
Hotele i restauracje	88	66	-22	3 277	2 264	-1 013
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 376	854	-522	2 742	2 241	-501
Pośrednictwo finansowe	258	184	-74	1 123	885	-238
Obsługa nieruchomości, wynajem, usługi związane z prowadzeniem działalności gosp.	1 276	807	-469	5 946	5 826	-120
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpiec. społ. i powszechne ubezpiec. zdrowotne	3 885	2 781	-1 104	1 455	1 040	-415
Edukacja	1 619	1 197	-422	1 044	832	-212
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3 415	2 245	-1 170	1 388	1 021	-367
Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	2 756	1 871	-885	13 852	11 559	-2 293
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	74	44	-30
Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	1	0	0	7	7
Razem	25 517	16 018	-9 499	93 201	73 135	-20 066

W końcu 2008 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących u pracodawców sektora prywatnego wynosiła 73,1 tys. osób. Stanowiło to 76,1% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących. W porównaniu do końca roku 2007 populacja ta zmniejszyła się o 21,5% (20,1 tys. osób). Natomiast w przedsiębiorstwach z sektora publicznego zatrudnionych było 16,0 tys. osób (o 37,2% mniej niż przed rokiem).

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. wśród ogółu kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy - 75,2% (55,0 tys.) stanowiły te, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej (w końcu 2007 r. było to odpowiednio: 73,3% i 74,4 tys.).

Większość bezrobotnych kobiet poprzednio zatrudniona była przez pracodawców zakwalifikowanych do trzech sekcji: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego* – 13,5 tys. osób (24,6% bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących), *działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała* – 13,4 tys. osób (24,4%) oraz *przetwórstwo przemysłowe* – 12,9 tys. osób (23,4%). Najmniej licznie reprezentowane przez kobiety sekcje PKD to: *rybołów-*

stwo i rybactwo, organizacje i zespoły eksterytorialne oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników.

3.10 Bezrobotni absolwenci

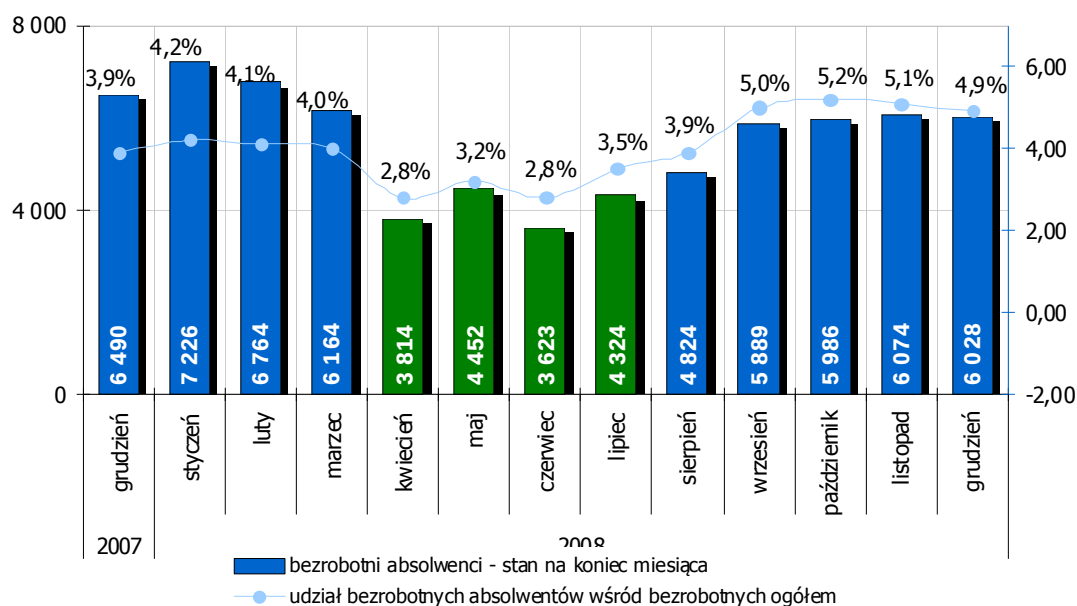
Statystyka bezrobocia pozwala na analizę danych o osobach zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (tzw. bezrobotni absolwenci). Tej kategorii nie zalicza się do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, natomiast spora część osób z tej grupy kwalifikuje się do młodych bezrobotnych (poniżej 25 roku życia).

Według stanu na koniec grudnia 2008 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy figurowało 6 028 osób zaliczanych do omawianej kategorii, co stanowiło 4,9% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do sytuacji sprzed roku liczba bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwentów) obniżyła się o 462 osoby, a udział wzrósł o 1,0 pkt. proc. (grudzień 2007 r. – 3,9%).

Stan bezrobocia rejestrowanego wśród osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki charakteryzuje się dużą zmiennością na przestrzeni roku. W styczniu 2008 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 7 226 osób z tym statusem, co stanowiło 5,9% ogółu bezrobotnych. W kwietniu, czerwcu i lipcu notowano najniższe wartości stanu bezrobocia i równocześnie najniższe udziały tej kategorii wśród wszystkich bezrobotnych (IV – 3 814 osób, udział – 3,1%; VI – 3 623, 2,9%; VII – 4 324, 3,5%).

Od sierpnia 2008r. zaobserwowano wzrost liczebności i udziału bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. Najwyższy „napływ” absolwentów do powiatowych urzędów pracy obserwowano we wrześniu (3 922 osób) i w październiku 2008 r. (3 390).

Bezrobotni absolwenci oraz procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych

Ważną kategorią są **osoby poniżej 27 roku życia, które ukończyły szkołę wyższą**. Według stanu na koniec grudnia 2008 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego było 2 059 bezrobotnych z tym statusem, co stanowiło 1,7% ogółu zarejestrowanych. W odniesieniu do sytuacji sprzed roku odnotowano wzrost liczbowy o 161 osób. Wartość udziału wzrosła o 0,6 punktu procentowego (2007 r. – 1,1%).

Większość zarejestrowanych w tej kategorii bezrobotnych stanowiły kobiety – 1 354 osoby (65,8% wszystkich osób do 27 roku życia, które ukończyły szkołę wyższą.).

Ponad 4 % osób uprawnionych było do pobierania zasiłku. Wśród kobiet odsetek zasiłkobiorców był wyższy i wynosił 5,0%, natomiast dla mężczyzn był wyjątkowo niski i wynosił zaledwie 2,6% (co oznacza, że tylko 18 panów, absolwentów wyższej uczelni, w wieku poniżej 27 lat otrzymywało zasiłek dla bezrobotnych).

4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Na podstawie art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczamy:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych,
- bezrobotnych niepełnosprawnych
- bezrobotnych samotnie wychowujących, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego
- osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia,

Zgodnie z ustawą, w stosunku do tych kategorii zarejestrowanych powinny być stosowane dodatkowe działania, włącznie z zastosowaniem możliwości, jakie dają ustawy o zatrudnieniu socjalnym i pomocy społecznej.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych		Dynamika wzrostu/spadku (2007r . = 100%)
	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	
do 25 roku życia	27 122	22 133	81,6
bezrobotni długotrwale	102 700	58 522	57,0
powyżej 50 roku życia	40 516	29 926	73,9
bez kwalifikacji zawodowych	53 128	36 067	67,9
samotnie wychowujący, co najmniej jedno dziecko do 7/18 roku życia	8 717	11 788	x
niepełnosprawni	7 922	8 291	104,7
OGÓŁEM	165 960	122 748	74,0

**dane liczbowe nie sumują się – osoba bezrobotna może przynależeć do kilku kategorii równocześnie*

Powyższa tabelka pokazuje, iż w odniesieniu do sytuacji sprzed roku zdecydowanie obniżyła się skala bezrobocia długotrwałego, podobna sytuacja wystąpiła także wśród osób bez kwalifikacji zawodowych.

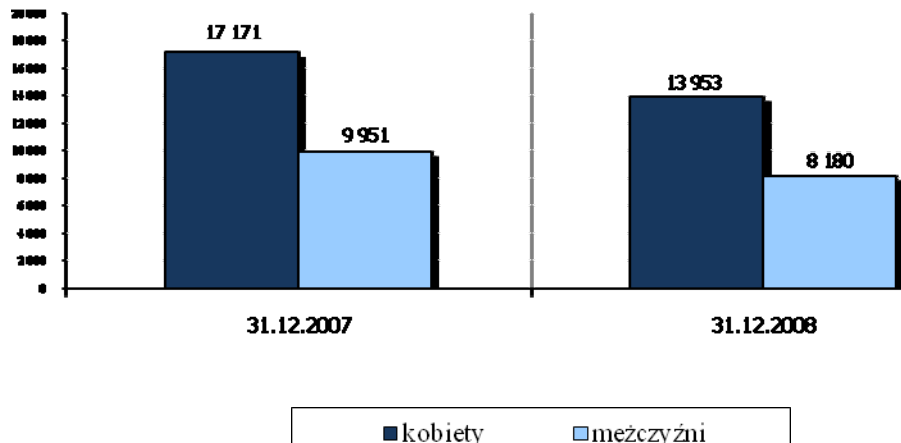
W kategorii samotnych rodziców porównanie stanu bezrobocia jest niemożliwe, gdyż do końca grudnia 2007r. do bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kwalifikowano osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do lat 7. Od 1 stycznia 2008r. kategoria została rozszerzona i zdefiniowana jako samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia.

4.1 Bezrobotni poniżej 25 roku życia

W końcu grudnia 2008 r. bez pracy pozostawało 22,1 tys. bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat, w tym 63,0% kobiet. W odniesieniu do grudnia 2007 r. liczba najmłodszych bezrobotnych spadła co prawda o 5 tys. osób (tj. o 18,4%), jednak wzrósł procentowy udział tej subpopulacji wśród ogółu. Według stanu na 31.12.2008 r. bezrobotna młodzież to 18,0% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej udział ten był niższy (16,3%).

Skala redukcji bezrobocia wśród kobiet w odniesieniu do sytuacji sprzed roku była większa niż wśród mężczyzn (kobiety – spadek o 18,7%, mężczyźni – spadek o 17,8%).

Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w wieku poniżej 25 lat

W 2008 roku redukcję liczby bezrobotnych poniżej 25 roku życia obserwowano do lipca, z miesiąca na miesiąc tempo spadku było coraz niższe. Miesiące letnie przyniosły stabilizację, we wrześniu, listopadzie i grudniu wystąpił wzrost liczby zarejestrowanych.

Dane statystyki publicznej pozwalają zbadać wielkość i strukturę „odpływu” i „napływu” zarówno wśród ogółu bezrobotnych jak i pewnych kategorii zarejestrowanych, w tym również młodzieży do 25 roku życia.

Wynika z nich, że napływ do bezrobocia młodzieży do 25 roku życia w całym 2008 roku wyniósł 88 917 osób i był niższy od odpływu o 744 osoby. Wielu młodych rejestrowało się w powiatowych urzędach pracy po odbyciu stażu (15 588) oraz szkoleniu (4 586). Zdecydowana większość młodzieży ewidencjonowana była po raz kolejny (56 557 – 63,6%).

Natężenie bezrobocia młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane.

W końcu 2008r. w następujących jednostkach osoby poniżej 25 roku życia stanowiły co najmniej jedną czwartą zarejestrowanych: pszczyński (29,0%), wodzisławski (28,3%), rybnicki (27,5%), Jastrzębie Zdrój (27,0%) oraz Żory (25,4%).

Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych powiatach grodzkich: Częstochowie (11,2%), Bielsku–Białej (11,6%), Katowicach (13,1%) oraz Sosnowcu (13,9%).

Charakterystyka składników „odpływu i napływu” wśród ogółu bezrobotnych oraz młodzieży do 25 roku życia w 2008 r.

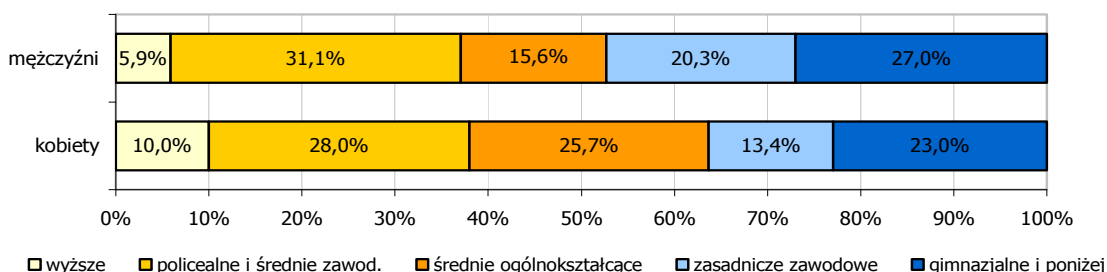
Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym: młodzież do 25 lat	% udział młodzieży do 25 roku życia wśród ogółu wyrejestrowanych./ zarejestrowanych w danej kategorii
Liczba wyłączonych z ewidencji („odpływ”)	306234	89 661	29,3
w tym z tytułu:			
- podjęcia pracy	104 145	28 253	27,1
w tym:			
- prac interwencyjnych	2 098	747	35,6
- robót publicznych	1 910	145	7,6
- otrzymania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej	4 698	774	16,5
- podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	3 461	1 099	31,8
- rozpoczęcia szkolenia	19 940	4 553	22,8
- rozpoczęcia stażu	17 717	16 368	92,4
- nie potwierdzenia gotowości do pracy	112 583	30 788	27,3
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych („napływ”)	263 022	88 917	33,8
po raz pierwszy	53 085	32 360	61,0
po raz kolejny	209 937	56 557	26,9
w tym:			
- po pracach interwencyjnych	522	147	28,2
- po robotach publicznych	1 118	50	4,5
- po stażu	18 195	15 588	85,7
- po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy	6 589	767	11,6
- po szkoleniu	19 967	4 586	23,0
- po pracach społecznie użytecznych	4 132	157	3,8

Według stanu na 31 grudnia 2008 r. wśród bezrobotnych do 25 roku życia najwięcej było pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 8 045 osób (36,3% bezrobotnej młodzieży). Najmniejszy udział wśród młodych bezrobotnych stanowili niepracujący od 2 lat – 910 osób (4,1%).

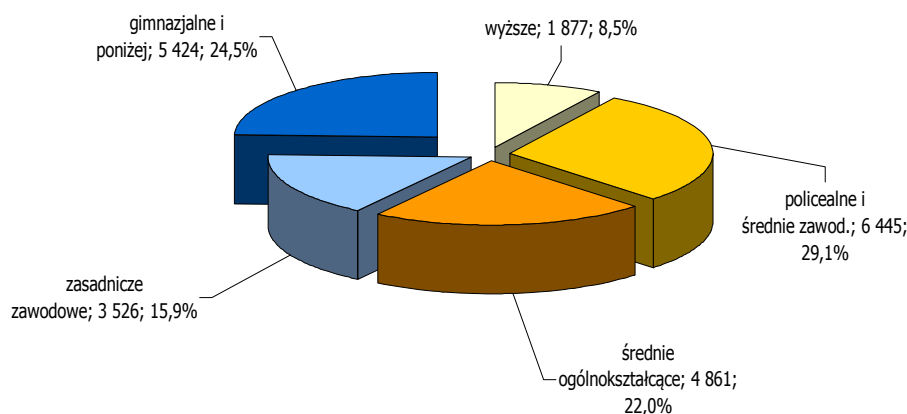
Na podstawie analizy struktury wykształcenia widać, że najwięcej bezrobotnych do 25 roku życia ukończyło szkołę policealną i średnią zawodową (6 445 – 29,1%) oraz gimnazjal-

ną lub podstawową (5 424 – 24,5%). Odsetek osób z wykształceniem wyższym w tej kategorii bezrobotnych wynosi 8,5%.

***Struktura bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat według wykształcenia i płci
(w %) - stan na koniec grudnia 2008 r.***

***Bezrobotni poniżej 25 roku życia według poziomu wykształcenia
stan na koniec grudnia 2008 r.***

Większość (55,0% - 12 162) bezrobotnych do 25 roku życia nie posiadała stażu pracy. Wśród osób, które posiadały doświadczenie zawodowe najczęściej było legitymujących się stażem pracy do 1 roku – 5 081 osoby (23,0%).

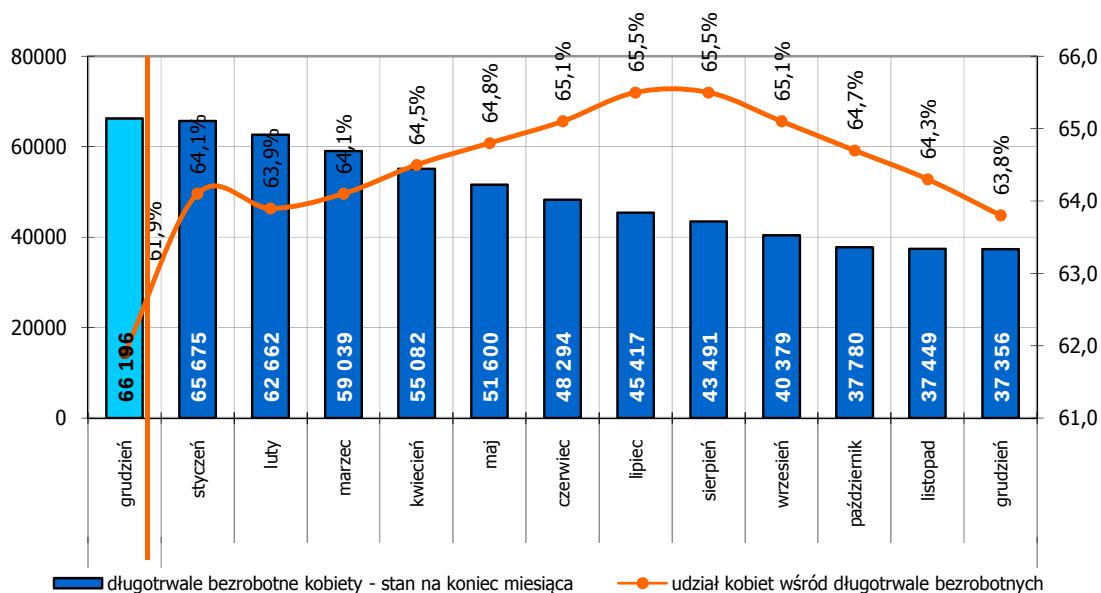
4.2 Długotrwale bezrobotni

Długotrwale bezrobotni to osoby pozostające bez pracy przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 2 lat (24 miesięcy). Według stanu na koniec grudnia 2008 r. na Śląsku było ich 58 522, co stanowiło 47,7% wszystkich zaewidencjonowanych. W porównaniu do sytuacji sprzed roku obserwujemy pozytywną tendencję spadku liczby długotrwale bezrobotnych (o 44 178 osób) oraz znaczną redukcję udziału, o ponad 14 punktów procentowych (61,9% - grudzień 2007 r.).

Kobiety stanowiły większość omawianej kategorii – 63,8%, a ich liczba na koniec grudnia 2008 r. wyniosła 37 356. W porównaniu do grudnia poprzedzającego roku oznacza to

spadek liczbowy o 28 840 osób. Równocześnie zaobserwowano spadek udziału pań wśród wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w kategorii długotrwale bezrobotnych (o 0,7 punktu procentowego).

Długotrwale bezrobotne kobiety w województwie śląskim w 2008 r.

W okresie 12 miesięcy 2008 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowały się 79 962 osoby ze statusem długotrwale bezrobotnych. Oznacza to spadek „napływu” w porównaniu do roku 2007 o 26 741 osób (25,1%). Najwięcej bezrobotnych zaewidencjonowano w styczniu (8 841) a najmniej w maju (5 610).

Dużą część klientów powiatowych urzędów pracy ze statusem długotrwale bezrobotnych rejestrowała się po odbyciu szkolenia (8 446 – 10,6% całego „napływu” w tej grupie) i po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy (4 253 osób – 5,3%).

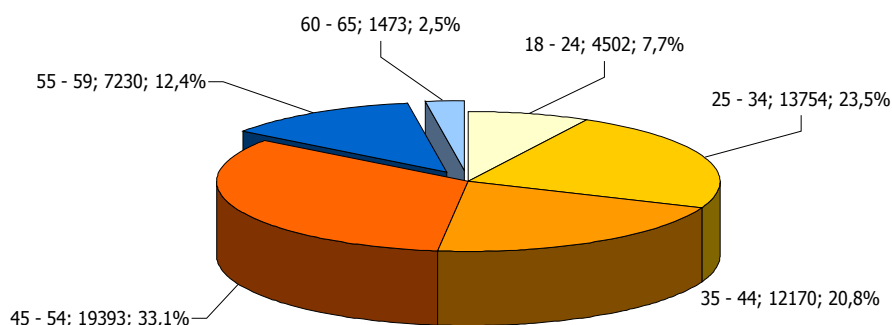
Na przestrzeni roku wyłączono z ewidencji 124 140 osób długotrwale bezrobotnych co stanowiło 47,2% całego „odpływu” w województwie śląskim. Największą wartość wyłączeń odnotowano w kwietniu (12 726 osób), a najniższą w grudniu (6 592 osoby). Z tytułu podjęcia pracy wyrejestrowało się 32 913 bezrobotnych długotrwale. Stanowiło to 26,5% wartości „odpływu” w tej grupie. Blisko dziewięć na dziesięć osób spośród podejmujących zatrudnienie rozpoczęło pracę niesubsydiowaną. Pozostałe 12,9% skorzystało z form subsydiowanych, a największą popularnością cieszyło się rozpoczęcie działalności gospodarczej (1 230 osób – 29,0% zatrudnienia subsydiowanego w omawianej kategorii), roboty publiczne (1 226 osób – 28,9%) oraz prace interwencyjne (855 osób – 20,2%).

Według stanu na 31 grudnia 2008r. wśród długotrwale bezrobotnych 39,3% stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy nieprzerwanie od ponad 24 miesięcy. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2007 r. zaobserwowano znaczny spadek liczbowy tych bezrobotnych – z 50 208 do 22 999, oraz spadek udziału o 9,6% punktu procentowego. Ponad połowa (60,5%) długotrwale bezrobotnych nie pracowała przynajmniej od roku.

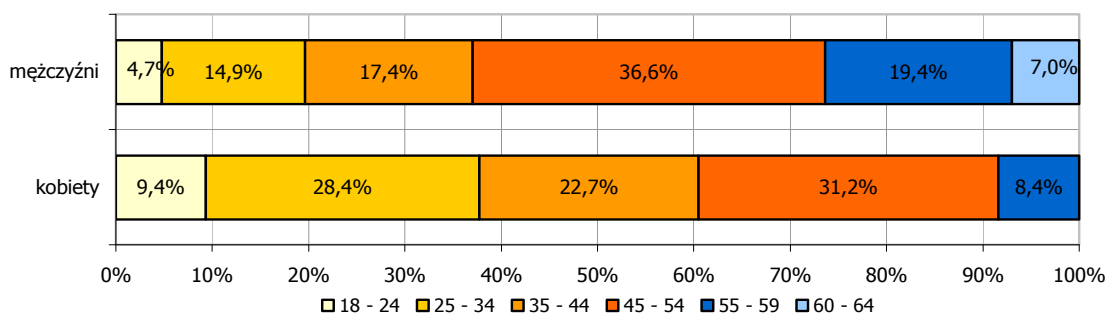
W końcu 2008r. najwięcej bezrobotnych opisywanej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (4,1 tys.), Częstochowie (4,0 tys.) oraz w Sosnowcu (3,4 tys.). Udział dłu-

gotrwanie bezrobotnych wśród ogółu wahał się od 35,1% w Tychach do 60,1% w Bytomiu i Piekarach Śląskich.

**Struktura długotrwale bezrobotnych w województwie śląskim według wieku
- stan na koniec grudnia 2008 r.**

**Struktura długotrwale bezrobotnych według wieku i płci
- stan na koniec grudnia 2008 r. (w %)**

Szczegółowe informacje dotyczące wykształcenia i stażu pracy osób zaliczanych do kategorii długotrwale bezrobotnych prezentuje poniższa tabela (stan na 31.12.2008 r.).

Długotrwale bezrobotni		Liczba bezrobotnych w danej kategorii	% w ogółem	Liczba bezrobotnych w danej kategorii - kobiety	% w ogółem kobiety	Liczba bezrobotnych w danej kategorii mężczyźni	% w ogółem mężczyźni
wykształcenie	wyższe	3 632	6,2	2 330	6,2	1 302	6,2
	policealne i średnie zawodowe	11 945	20,4	8 599	23,0	3 346	15,8
	średnie ogólnokształcące	4 195	7,2	3 382	9,1	813	3,8
	zasadnicze zawodowe	16 848	28,8	9 398	25,2	7 450	35,2
	gimnazjalne i poniżej	21 902	37,4	13 647	36,5	8 255	39,0
staż pracy	do 1 roku	9 381	16,0	6 221	16,7	3 160	14,9
	1 – 5	8 948	15,3	5 783	15,5	3 165	15,0
	5 - 10	7 578	12,9	5 008	13,4	2 570	12,1
	10 – 20	10 953	18,7	6 765	18,1	4 188	19,8
	20 – 30	8 251	14,1	4 097	11,0	4 154	19,6
	30 lat i więcej	1 292	2,2	345	0,9	947	4,5
	bez stażu	12 119	20,7	9 137	24,5	2 982	14,1
Ogółem		58 522	100,0	37 356	100,0	21 166	100,0

4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Według stanu na koniec grudnia 2008 r. na Śląsku zarejestrowanych było 29 926 osób powyżej 50 roku życia, co stanowiło 24,4% wszystkich bezrobotnych. W porównaniu do grudnia 2007 r. odnotowano spadek liczbowy o 10 590 osób, natomiast procentowy udział wśród ogólnej liczby bezrobotnych nie uległ zmianie.

W końcu 2008 r. problem grupy 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili blisko jedną trzecią zarejestrowanych: Katowice (30,6%), Bielsko – Biała (30,4%), Częstochowa (30,4%), Dąbrowa Górnicza (29,5%), Tychy (28,2%). Problem bezrobocia osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczny był w powiatach podregionu rybnickiego: Jastrzębie Zdrój (13,7%), wodzisławski (17,6%), Rybnik (19,0%) oraz rybnicki (19,9%).

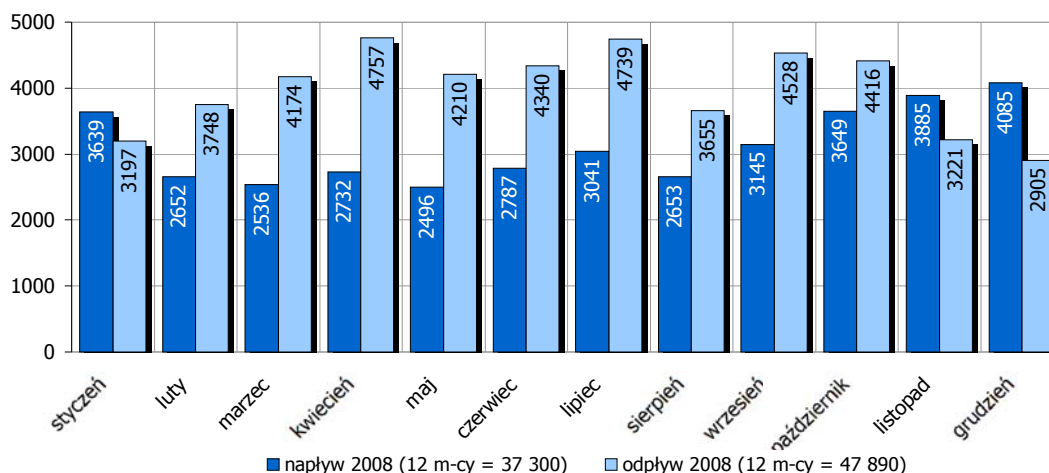
Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii zarejestrowanych, gdzie notujemy nadreprezentację mężczyzn. Według stanu na koniec grudnia 2008 r. w rejestrach śląskich urzędów pracy figurowało 14 207 bezrobotnych pań powyżej 50 roku życia. Kobiety stanowią 47,5% omawianej grupy. W porównaniu do okresu sprzed roku odnotowano spadek udziału kobiet o 1,7 punktu procentowego.

„Napływ” do ewidencji powiatowych urzędów pracy bezrobotnych powyżej 50 roku życia wyniósł w 2008 roku 37 300 osób, z czego 87,7% ewidencjonowano po raz kolejny, a 12,3% po raz pierwszy. Po szkoleniu rejestry powiatowych urzędów pracy zasililo 7,6% wszystkich bezrobotnych włączonych do ewidencji bezrobotnych z omawianej kategorii (2 830 osób).

Na przestrzeni 2008 roku wyłączono z ewidencji bezrobotnych 47 890 osób z grupy 50+. Najczęściej przyczyną wyłączeń było niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy

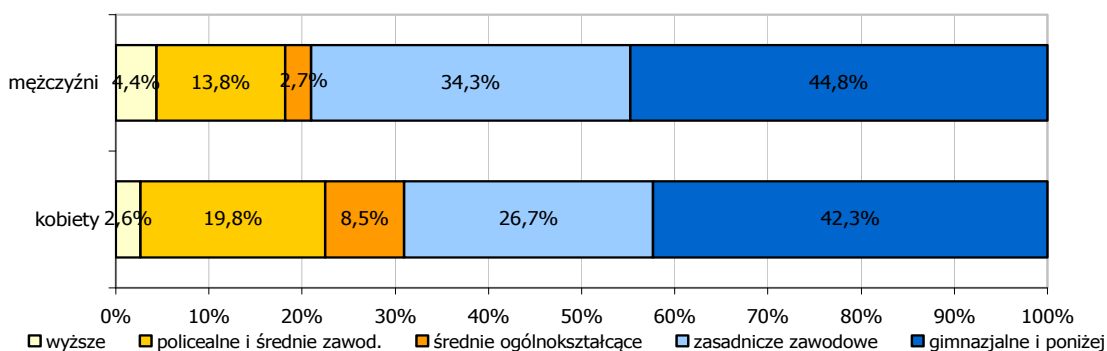
(18 324 osoby – 38,3%) oraz podjęcie pracy (12 456 osób – 26,0%). W przypadku rozpoczęcia zatrudnienia, zdecydowanie przeważała praca niesubsydiowana (84,7%). Wśród subsydiowanych form zatrudnienia dużą popularnością cieszyły się roboty publiczne (769 osób) i prace interwencyjne (380 osób). Relatywnie rzadko bezrobotni powyżej 50. roku życia rozpoczynali działalność gospodarczą z wykorzystaniem dotacji z Funduszu Pracy oraz podejmowali pracę w ramach refundacji zatrudnienia.

„Napływ” i „odpływ” wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2008 r.

Analizując sytuację osób powyżej 50 roku życia na śląskim rynku pracy w 2008 r., warto zauważyć, iż ich możliwości zatrudnieniowe często ograniczał niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób aż 40,1% posiada wykształcenie gimnazjalne i poniżej, zasadnicze zawodowe: 31,5%, policealne i średnie zawodowe: 18,5%, średnie ogólnokształcące oraz wyższe odpowiednio: 5,9% oraz 4,0%. Obserwowane są różnice w poziomie wykształcenia bezrobotnych kobiet i mężczyzn.

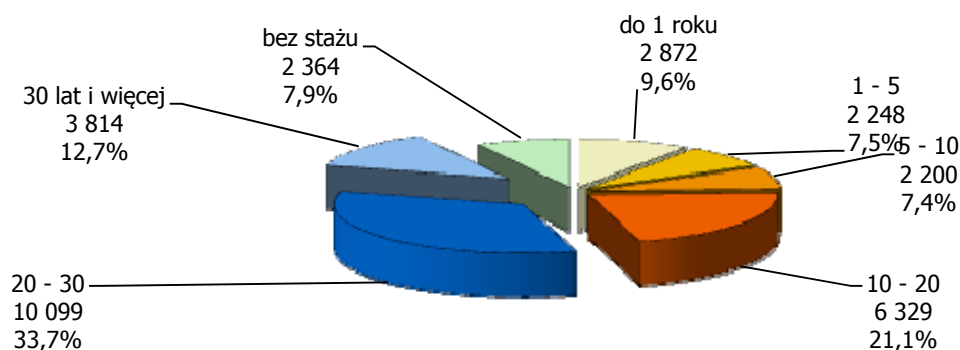
**Struktura bezrobotnych powyżej 50 roku życia wg wykształcenia i płci.
Stan na koniec grudnia 2008 r.**

Drugą barierą do odniesienia sukcesu na rynku pracy jest długoterminowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ ponad jedna trzecia pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 2 lata (33,0%).

Zdecydowana większość osób powyżej 50 roku życia posiada doświadczenie zawodowe (92,1% - 27 562). Najwięcej bezrobotnych z tej kategorii legitymowało się długim stażem pracy, powyżej 20 lat (46,5% - 13 913). Co ósmy bezrobotny z grupy 50+ nigdy nie pracował.

***Struktura bezrobocia wg stażu pracy wśród osób powyżej 50 roku życia
- stan na koniec grudnia 2008 r.***

Funkcjonujące także w społeczeństwie przeświadczenie o tym, iż osoby powyżej 50 roku życia są mało elastycznymi pracownikami, którzy nie potrafią korzystać z nowoczesnych technologii i niechętnie korzystają z możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych, powoduje iż problemem bezrobocia na śląskim rynku pracy dotyka w znacznym stopniu osoby z grupy wiekowej 50+.

4.4 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych czyli osoby nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu, stanowili na koniec 2008 r. blisko jedną trzecią wszystkich zarejestrowanych (29,4% - 36 067 osób). W ciągu roku liczba zarejestrowanych bez kwalifikacji zawodowych spadła o 17,0 tys. osób, udział obniżył się o 2,6 pkt. proc.

Od stycznia do grudnia 2008 roku w śląskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowano 76 342 osoby bez kwalifikacji zawodowych (tzw. napływ). W porównaniu do roku poprzedniego „napływ” był większy o 1 668 osób więcej (2007 r. – 74 674).

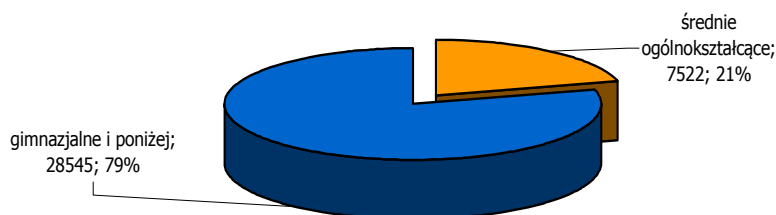
Wyłączenia z tytułu podjęcia pracy w grupie bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych dotyczyły w 2008 roku 21 738 osób. Oznacza to spadek aktywności zawodowej w tej kategorii bezrobotnych w odniesieniu do roku 2007 o 3,6 tys. osób.

W omawianej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 58,4% jest w wieku od 18 – 44 lat, 28,3% to osoby z przedziału wiekowego 45-54 lat, natomiast najniższy odsetek osób notujemy w przedziałach wiekowych 55 – 59 lat oraz 60 – 65 lat; kolejno: 10,9% i 2,4%.

Analizując czas pozostawania bez pracy stwierdzamy, że 34,0% wśród ogółu bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych poszukuje zatrudnienia od ponad roku (12 234 osób).

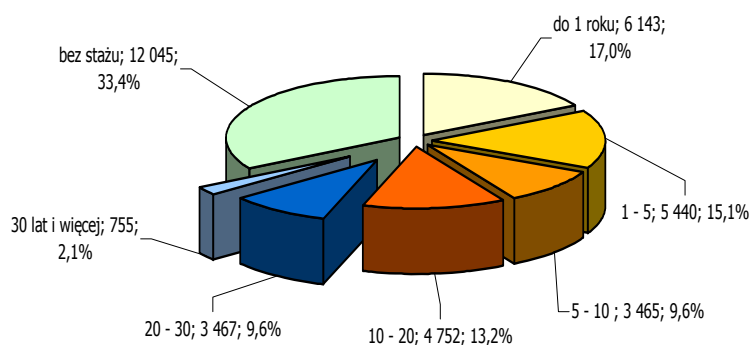
W odniesieniu do bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych trudno mówić o strukturze wykształcenia. Można dokonać rozbicia na osoby, które ukończyły szkołę średnią ogólnokształcącą lub gimnazjum (szkołę podstawową).

***Wykształcenie osób bez kwalifikacji zawodowych.
Stan na koniec grudnia 2008 r.***

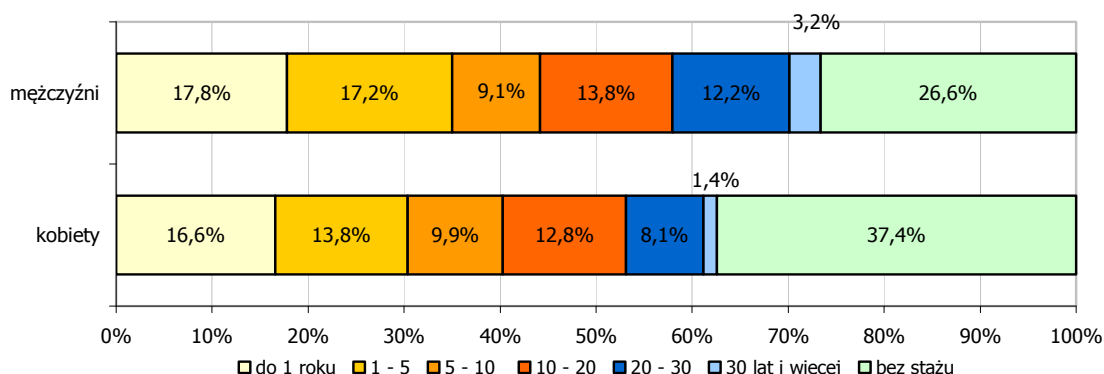

Zdecydowana większość bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych podejmowała wcześniej zatrudnienie – 66,6% (24 022 osób). Najwięcej zarejestrowanych legitymowało się stażem pracy do 1 roku – 17,0%, a najmniej powyżej 30 lat – 2,1%. Ponad jedna trzecia bezrobotnych nigdy nie pracowała.

***Struktura bezrobocia wg stażu pracy wśród osób bez kwalifikacji zawodowych.
Stan na 31.12 2008 r.***

***Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych wg stażu pracy i płci.
Stan na 31.12 2008 r.***

4.5 Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 lat.

Według stanu na koniec grudnia 2008 r. w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 11 788 osób zaliczonych do kategorii samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia., wśród których tylko 7,5% posiadało prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych (881 osób).

Kategoria bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia jest zdominowana przez kobiety, które wg stanu na 31.12.2008 panie stanowiły 92,2% ogółu zarejestrowanych w tej grupie (10 867 osób). Równocześnie udział pań wychowujących samotnie dziecko wśród wszystkich zaewidencjonowanych kobiet wynosił 14,9% .

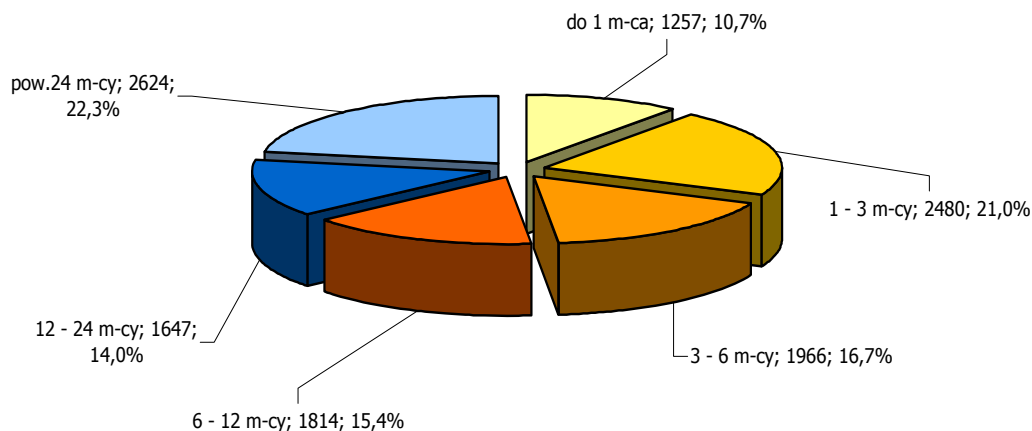
Napływ do bezrobocia w okresie 12 miesięcy 2008 roku wśród samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia wyniósł 19 890 osób. Najwyższe wartości odnotowano w październiku (1 952 osoby) natomiast najniższe w maju (1 279 osób).

Napływ kobiet, samotnych matek, wyniósł 17 336 osób, co stanowiło 87,2% wszystkich włączonych do rejestrów powiatowych urzędów pracy w tej kategorii w 2008 roku.

W ciągu roku status bezrobotnego utraciło z powodu podjęcia pracy 6 895 samotnych rodziców, w tym kobiet (88,6%). Najwięcej wyłączeń z powodu podjęcia pracy miało miejsce we wrześniu (726 osób) oraz październiku (679 osób).

Ponad połowa bezrobotnych samotnie wychowujących dziecko do 18 roku życia pozostawała bez pracy przynajmniej od 6 miesięcy (51,6% zarejestrowanych w tej kategorii tj. 6 085 osób). Wśród kobiet wskaźnik ten był nieznacznie wyższy i wynosił 52,9%. Zupełnie odmienna sytuacja wystąpiła wśród nielicznych mężczyzn, samotnych ojców, wśród których najliczniejszą grupę stanowią niepracujący w okresie od 1 miesiąca do pół roku (63,7% - 587 osób).

**Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia
według czasu pozostawania bez pracy - stan na koniec grudnia 2008 r.**

Ponad połowa omawianej kategorii to ludzie młodzi znajdujący się w przedziale wiekowym od 18 do 34 lat, stanowią oni 58,5% wszystkich zaewidencjonowanych. Kolejne 26,4% bezrobotnych mieści się w przedziale wiekowym 35 – 44 lata. W sumie 84,9% osób wychowujących dziecko do 18 roku życia nie przekroczyło 45 roku życia.

W przypadku bezrobotnych samotnie wychowujących dzieci, struktura wykształcenia jest niekorzystna. Blisko połowa (47,9% - 5 642 osoby) legitymuje się najniższym wykształceniem gimnazjalnym lub podstawowym. Kolejne 25,9% (3 057 osób) to bezrobotni, którzy ukończyli szkołę na poziomie zasadniczym zawodowym.

Blisko jedna trzecia bezrobotnych dotychczas nie pracowała. Brakiem stażu pracy legitymowało się 29,8% samotnych rodziców. Kolejne 20,5% to osoby, które pracowały do 5 lat.

**Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 7/18 roku życia.
Struktura wykształcenia i stażu pracy**

Wykształcenie /staż pracy		31.12.2007 r.				31.12.2008 r.			
		ogółem	%	kobiety	%	ogółem	%	kobiety	%
wykształcenie	wyższe	235	2,7	232	2,8	342	2,9	329	3,0
	policealne i średnie zawod.	1 281	14,7	1 240	15,0	1 870	15,9	1 767	16,3
	średnie ogólnokształcące	628	7,2	622	7,5	877	7,4	851	7,8
	zasadnicze zawodowe	2 325	26,7	2 149	26,0	3 057	25,9	2 696	24,8
	gimnazjalne i poniżej	4 248	48,7	4 008	48,6	5 642	47,9	5 224	48,1
staż pracy	do 1 roku	1 751	20,1	1 652	20,0	2 271	19,3	2 128	19,6
	1 - 5	1 669	19,1	1 546	18,7	2 416	20,5	2 211	20,3
	5 - 10	908	10,4	830	10,1	1 641	13,9	1 465	13,5
	10 - 20	603	6,9	538	6,5	1 473	12,5	1 278	11,8
	20 - 30	125	1,4	109	1,3	453	3,8	356	3,3
	30 lat i więcej	6	0,1	4	0,0	23	0,2	15	0,1
	bez stażu	3 655	41,9	3 572	43,3	3 511	29,8	3 414	31,4
	Ogółem	8 717	100,0	8 251	100,0	11 788	100,0	10 867	100,0

*dane za rok 2007 dotyczą osób bezrobotnych wychowujących samotnie co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia

4.6 Niepełnosprawni bezrobotni

Według stanu na koniec grudnia 2008 roku na Śląsku zarejestrowanych było 8 291 bezrobotnych zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2007 roku odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych o 369 osób (4,7%) natomiast udział niepełnosprawnych wśród wszystkich bezrobotnych wzrósł o 2,0 punkty procentowe z 4,8% w grudniu 2007 r. do 6,8% w grudniu 2008 r. Analiza sytuacji niepełnosprawnych na rynku pracy dotyczy tylko tych osób, które posiadają status bezrobotnego.

Kobiety nieznacznie przeważają wśród bezrobotnych niepełnosprawnych. Na koniec grudnia 2008 roku kobiety stanowiły 53,7% zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych (4 449 osób) co oznacza, że ich udział, w porównaniu do grudnia 2007 r. zwiększył się o 0,5 punktu procentowego (31 grudzień 2007 r. – 4 214 kobiet – 53,2%).

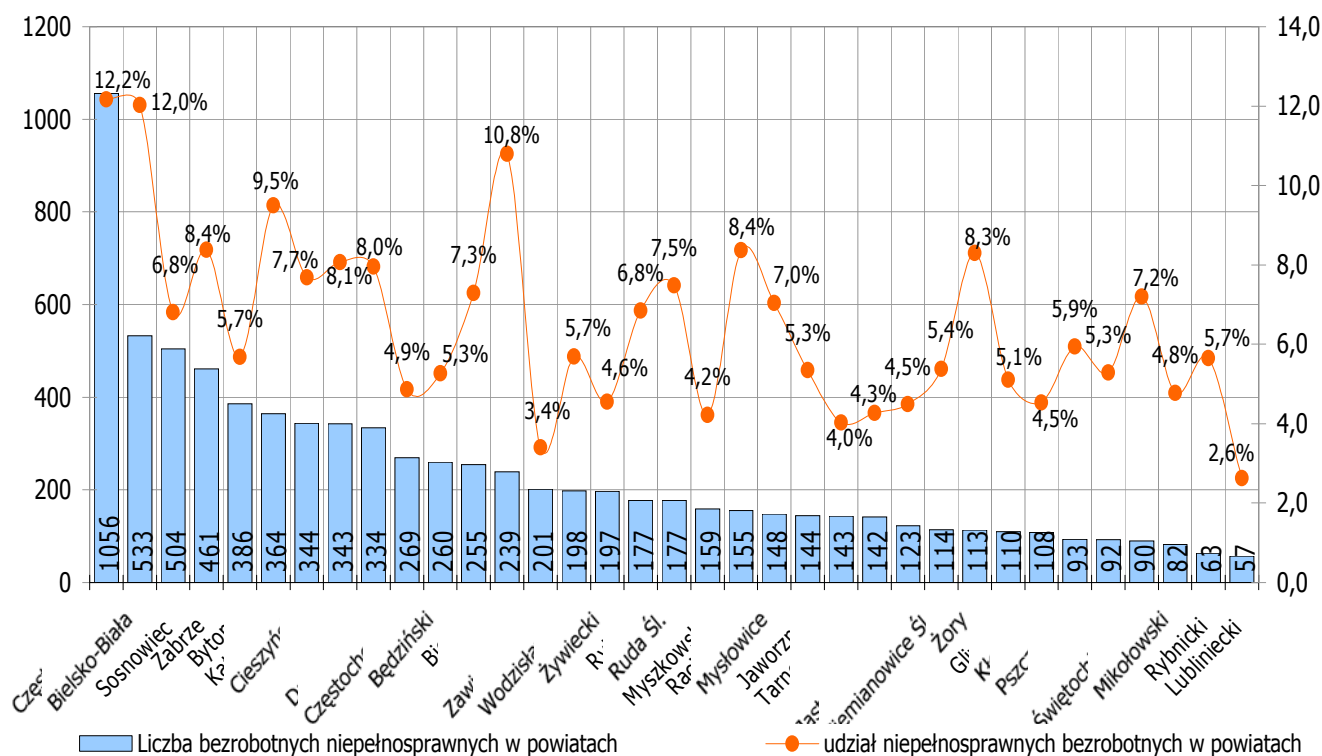
Bezrobocie osób niepełnosprawnych charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem przestrzennym przy podziale województwa na powiaty.

Wartości liczbowe wahają się od 57 osób zarejestrowanych w powiecie lublinieckim do 1 056 osób zaewidencjonowanych w mieście Częstochowa.

Biorąc pod uwagę stopę bezrobocia najwyższy udział niepełnosprawnych wśród ogółu bezrobotnych obserwowano w Częstochowie (12,2%), Bielsku – Białej (12%) oraz w Tychach (10,8%). Niskimi udziałami charakteryzowały się powiat lubliniecki (2,6%) oraz zawierciański (3,4%).

Wśród wszystkich bezrobotnych zaliczanych do kategorii niepełnosprawnych 13,4% miało prawo do pobierania zasiłku (31.12.2008 r. - 1 109 osób). Oznacza to wzrost w odniesieniu do sytuacji z grudnia 2007 r., kiedy z tego świadczenia korzystało 10,7% omawianej zbiorowości. Kobiety stanowią 54,9% wszystkich uprawnionych do zasiłku w tej kategorii (609 osób).

**Niepełnosprawni bezrobotni w powiatach województwa śląskiego
(stan na 31.12.2008 r.)**

W okresie 12 miesięcy, od stycznia do grudnia 2008 r., w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowano 12 611 osób zaliczanych do grupy niepełnosprawnych. Kobiety stanowiły 50,5% wszystkich włączonych do ewidencji bezrobotnych niepełnosprawnych (6 369 osób).

Na przestrzeni 2008 r. z powodu podjęcia pracy status bezrobotnych utraciły 4 254 osoby z orzeczoną grupą niepełnosprawności. Wyłączenia z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia przez niepełnosprawnych stanowiły zaledwie 4,1% ogółu podjęć pracy w województwie.

Równocześnie wśród niepełnosprawnych w największym stopniu obserwowano wyrównane udziały kobiet i mężczyzn rozpoczynających zatrudnienie.

Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

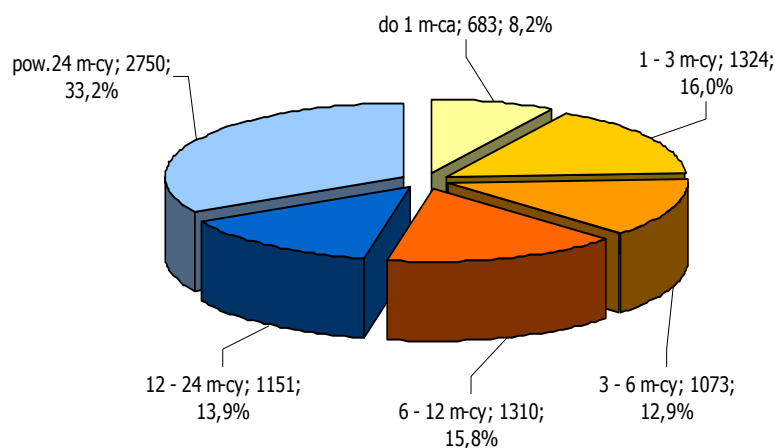
**Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy wyłączeni
z rejestrów powiatowych urzędów pracy z tytułu podjęcia zatrudnienia w 2008 r.**

Kategorie bezrobotnych	Ogółem	%	Z tego			
			kobiety	% (kolumna 2 =100%)	mężczyźni	% (kolumna 2 =100%)
1	2	3	4	5	6	7
Bezrobotni wyłączeni z tytułu podjęcia zatrudnienia w tym:	104 145	100,0*	57 881	55,6	46 264	44,4
Do 25 roku życia	28 253	27,1	15 773	55,8	12 480	44,2
Długotrwale bezrobotne	32 913	31,6	20 306	61,7	12 607	38,3
Powyżej 50 roku życia	12 456	12,0	5 302	42,6	7 154	57,4
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	x	X	5431	100,0	X	X
Bez kwalifikacji zawodowych	21 738	20,9	12 759	58,7	8 979	41,3
Bez doświadczenia zawodowego	31 395	30,1	18 957	60,4	12 438	39,6
Bez wykształcenia średniego	47 185	45,3	21 550	45,7	25 635	54,3
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	6 895	6,6	6 109	88,6	417,	11,4
Osoby, które po odbyciu kary wolności nie podjęły zatrudnienia	1 115	1,1	58	5,2	1 057	94,8
Niepełnosprawni	4 254	4,1	2 190	51,5	2 064	48,5

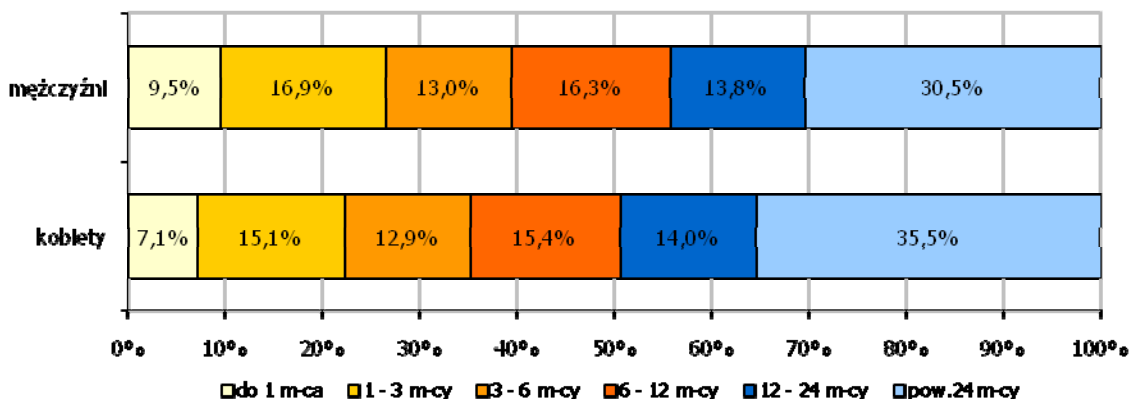
* liczby bezwzględne bezrobotnych z poszczególnych grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i odsetki nie sumują się, gdyż wyłączeni z rejestrów bezrobotni mogli należeć do kilku kategorii (np. mogli być równocześnie kwalifikowani do osób powyżej 50 roku życia i długotrwale bezrobotnych)

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych osoby długookresowo bezrobotne, które nie pracowały powyżej 12 miesięcy stanowiły 47,1% zaewidencjonowanych niepełnosprawnych.

**Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy wśród osób niepełnosprawnych
- stan na koniec grudnia 2008 r.**

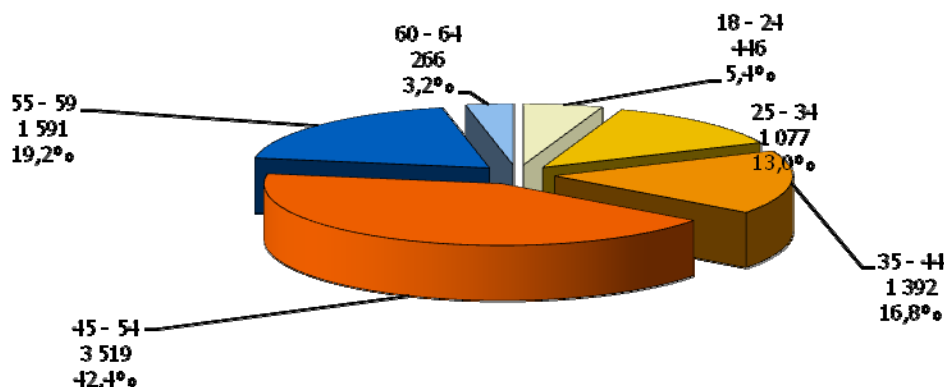

**Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych
wg czasu pozostawania bez pracy i płci
- stan na koniec grudnia 2008 r.**

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu grudnia 2008 r. osoby młode, do 34 roku życia stanowiły zaledwie jedną piątą bezrobotnych niepełnosprawnych (18,4% - 1 523 osób). Udział ten był mniejszy niż rok wcześniej, kiedy wynosił 20,4% (grudzień 2007 r.). Dominującą kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (42,4%)

**Struktura bezrobocia wg wieku wśród osób niepełnosprawnych
- stan na koniec grudnia 2008 r.**

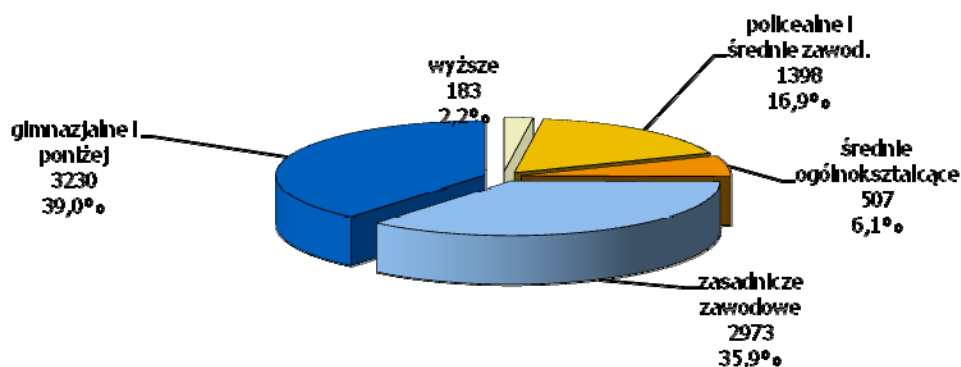

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych obserwowano niekorzystną strukturę wykształcenia. Wg stanu z dnia 31 grudnia 2008 r. ponad trzy czwarte omawianej kategorii legitymowało się świadectwem ukończenia szkoły podstawowej i gimnazjum lub szkoły zawodowej (74,8% - 6 203 osoby). W odniesieniu do grudnia 2007 r. odnotowano spadek udziału tych kategorii o 2,3 punktu procentowego.

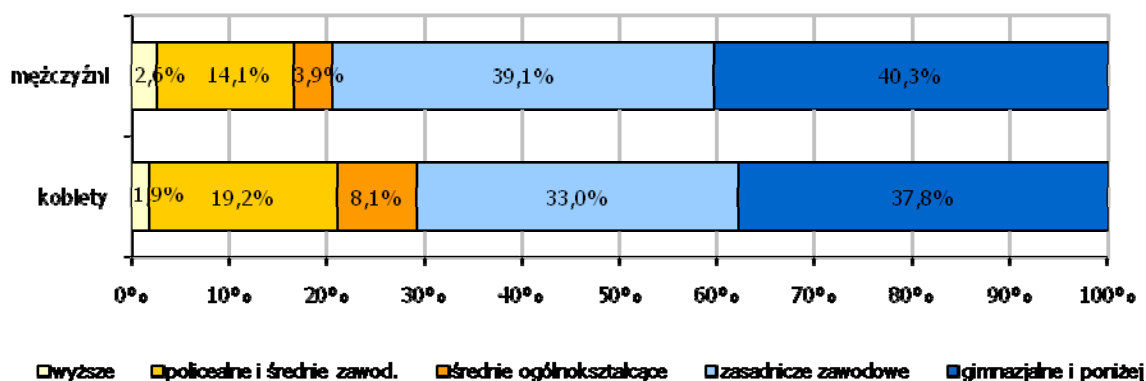
Wśród mężczyzn 1 549 osób legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym lub niższym oraz zasadniczym zawodowym. Wśród pań liczba ta była wyższa i wyniosła 1 681. Kobiety częściej kończą edukację na poziomie liceum ogólnokształcącego (360 osób) i szkoły policealnej i średniej zawodowej (855 osób).

Wśród mężczyzn wartości te wynoszą odpowiednio: 147 osób – liceum ogólnokształcące oraz 543 osoby – szkoły policealne i średnie zawodowe.

**Struktura bezrobocia wg wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych
- stan na koniec grudnia 2008 r.**

**Struktura bezrobotnych niepełnosprawnych wg wykształcenia i płci
- stan na koniec grudnia 2008**

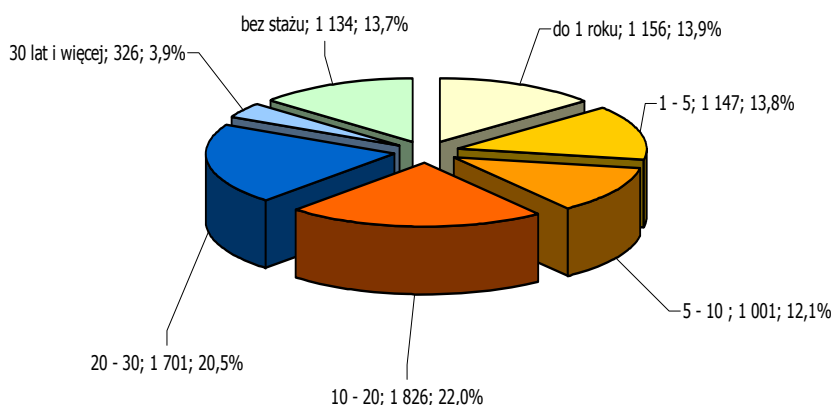
Porównując stan z grudnia 2007 i 2008 roku należy odnotować następujące zmiany w strukturze bezrobotnych niepełnosprawnych ze względu na staż pracy:

- spadł udział zarejestrowanych bezrobotnych bez stażu pracy z 15,2% w grudniu 2007 r. do 13,7% w grudniu 2008 r.;

- zmniejszył się udział osób legitymujących się krótkim stażem zatrudnienia– do 5 lat, z 28,2% (31.12.2007 r.) do 27,8% (31.12.2008 r.);

- zwiększył się odsetek bezrobotnych, którzy pracowali od 10 do 30 lat i więcej, z 41,5% (grudzień 2007 r.) do 46,5% (grudzień 2008 r.).

Struktura bezrobocia wg stażu pracy wśród osób niepełnosprawnych. Stan na koniec grudnia 2008 r.

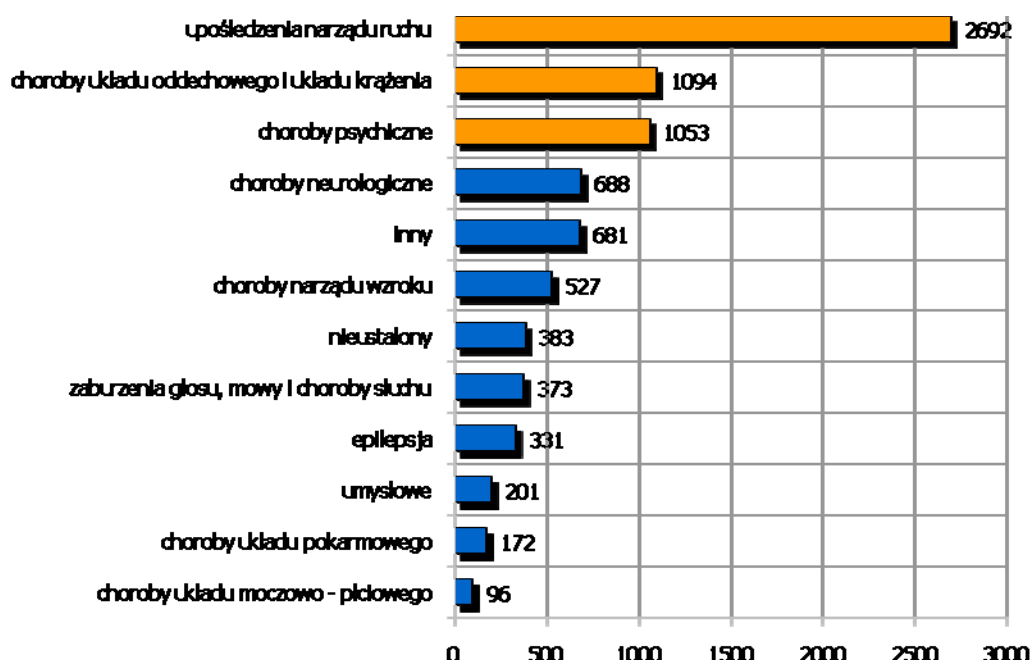

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w województwie śląskim zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 6 229 osób (75,1%). Kolejne 1 910 osób legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością (23,0%), a 152 bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności (1,8%).

Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem narządów ruchu. Bardzo dużo klientów powiatowych urzędów pracy podaje również choroby układu oddechowego i układu krążenia oraz choroby psychiczne, jako czynniki powodujące przynależność do omawianej

kategorii osób. Te trzy główne grupy dolegliwości dotyczą 58,4% zarejestrowanych ze statusem niepełnosprawnych.

Przyczyny niepełnosprawności (31.12.2008 r.)

4.7 Pozostałe kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Od 1 listopada 2007, wprowadzono nowe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zmodyfikowany formularz statystyczny do sprawozdania MPiPS-01 zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2008 r., dopiero od tej daty jest możliwe jest uzyskanie danych dotyczących następujących kategorii:

- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia.
- bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego
- bezrobotnych bez wykształcenia średniego.

Od stycznia do grudnia 2008 roku najbardziej znaczące zmiany zaszły w zbiorowości kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Wyszczególnienie	31.01.2008 r.		31.12.2008 r.	
	Liczba zarejestrowanych	% wśród ogółu	Liczba zarejestrowanych	% wśród ogółu
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	24 453	23,7	13 345	18,3
bez doświadczenia zawodowego	55 522	32,5	34 880	26,4
bez wykształcenia średniego	101 457	59,5	70 755	57,6
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	15 734	9,2	11 788	9,6
bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	3 014	1,8	2 183	1,8

Jak napisano wcześniej, od stycznia 2008 roku kategoria bezrobotnych wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia została rozszerzona i zdefiniowana jako samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia.

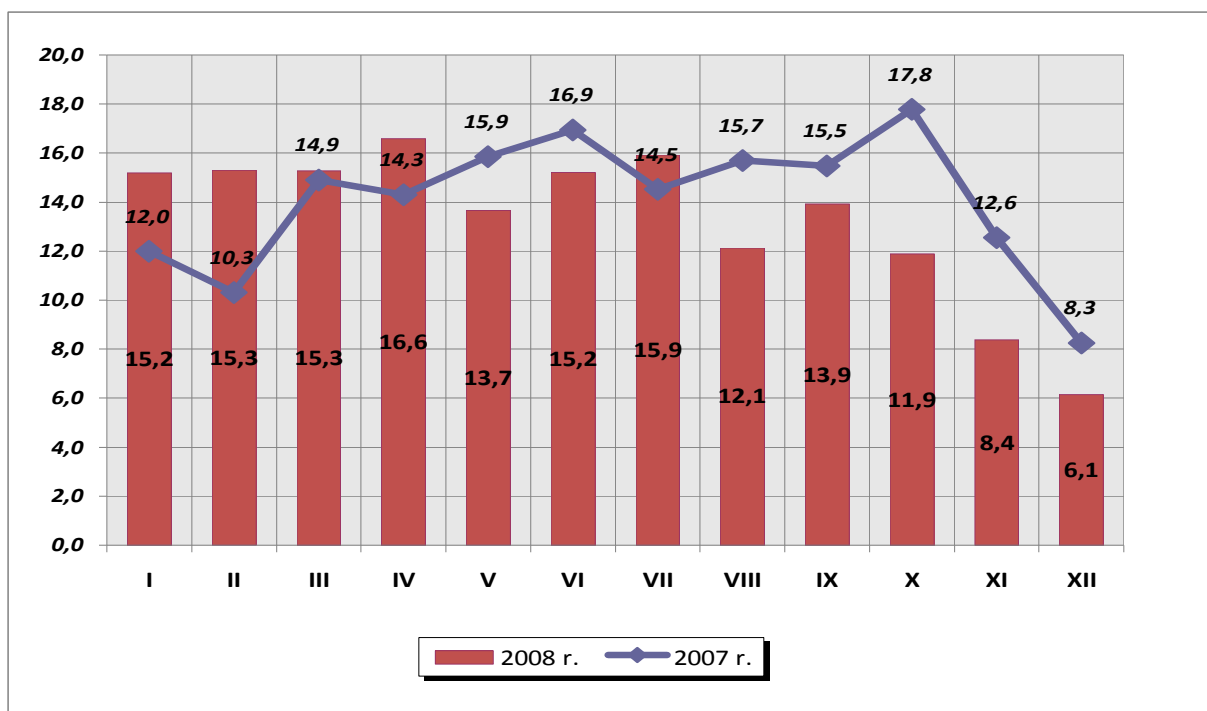
5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu

5.1 Aktywne działania urzędów pracy

5.1.1 Oferty pracy

Na przestrzeni 2008 roku do urzędów pracy naszego regionu wpłynęło 159,6 tys. ofert zatrudnienia, o 9,1 tys. mniej niż w roku 2007. W pierwszych 7 miesiącach 2008 r. średnia liczba ofert, które wpływały do urzędów wynosiła średnio ponad 15 tys., jednak następne miesiące były odzwierciedleniem nadchodzącej stagnacji gospodarczej – liczba propozycji zgłoszonych w grudniu spadła do 6,1 tys.

Oferty zgłaszane do powiatowych urzędów pracy w latach 2007-2008 (w tys.)

Jedynie w dwóch podregionach – bytomskim (o 190) i sosnowieckim (o 1,6 tys.) - w omawianym okresie wzrosła liczba ofert. Największy spadek odnotowano w podregionie gliwickim (o 4,3 tys.). Warto zauważyć, że w I półroczu 2008 r. liczba propozycji zatrudnienia była wyższa o 6,8 tys. w porównaniu do stanu z roku poprzedniego – jedynie w podregionie bielskim odnotowano spadek zgłoszonych ofert, a największy wzrost nastąpił w podregionie sosnowieckim (o 3,9 tys.). Natomiast II półrocze przyniosło spadek liczby zgłaszanych ofert - w województwie (o 15,9 tys.) i we wszystkich podregionach (najwięcej o 3,4 tys. w podregionie tyskim).

W 15 powiatach zanotowano wzrost liczby ofert pracy – od 2,9 tys. w będzińskim do 15 w rybnickim, w pozostałych nastąpił spadek zgłoszeń – największy o 4,4 tys. w Gliwicach.

Zdecydowana większość (85,9%) zgłaszanych ofert pochodziła z sektora prywatnego (w 2007r. - 87,3%). W poszczególnych powiatach odsetek ten kształtował się od 52,1% w częstochowskim do 99,0% w Sosnowcu.

Wśród zgłoszeń, 40,4 tys. ofert (25,3% ogółu) to propozycje pracy subsydiowane ze środków Funduszu Pracy (o 1,9 tys. więcej niż rok wcześniej). Najwyższy udział takich ofert odnotowano w podregionie częstochowskim – 52,7%, a w powiatach:

- myśkowskim – 70,4%,
- żywieckim – 70,3%,
- częstochowskim – 68,2%.

Natomiast w podregionie gliwickim odsetek ten wyniósł 15,3%, a Sosnowiec (8,7%) i Gliwice (8,2%) to powiaty o najniższym udziale ofert na subsydiowane miejsca pracy.

W strukturze ofert subsydiowanych dominowały oferty odbycia stażu przez bezrobotnych – 18,3 tys. (45,3%) i przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 9,1 tys. (22,5%). 4,1 tys. (10,1%) to propozycje zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych.

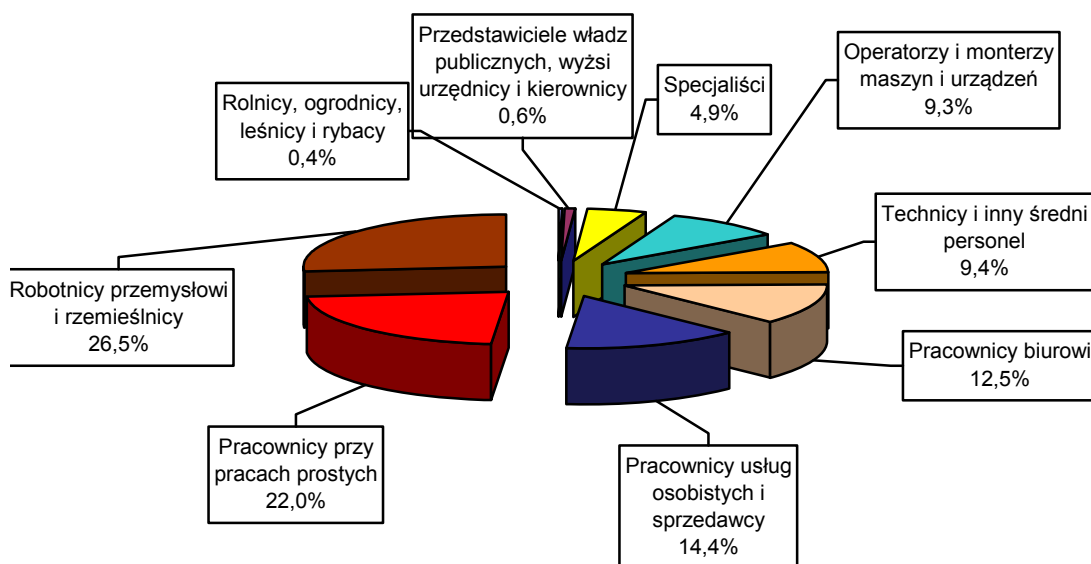
Oferty pracy według sekcji PKD

Sekcje PKD	2007 r.	2008 r.
Przetwórstwo przemysłowe	35 345 21,0%	31 283 19,7%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	28 970 17,3%	27 332 17,2%
Budownictwo	23 944 14,3%	24 881 15,6%
Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	21 314 12,7%	19 890 12,5%
Działalność usługowa, komunalna, społeczna indywidualna, pozostała	15 481 9,2%	11 356 7,1%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	12 864 7,7%	11 452 7,2%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	8 351 5,0%	7 139 4,5%
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	6 284 3,7%	7 162 4,5%
Hotele i restauracje	5 693 3,4%	5 945 3,7%
Edukacja	4 687 2,8%	5 359 3,4%

Sekcje PKD	2007 r.	2008 r.
Pośrednictwo finansowe	2 525 <i>1,5%</i>	2 907 <i>1,8%</i>
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	1 293 <i>0,8%</i>	1 390 <i>0,9%</i>
Górnictwo	757 <i>0,5%</i>	2 272 <i>1,4%</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	402 <i>0,2%</i>	639 <i>0,4%</i>
Organizacje i zespoły eksterytorialne	14 <i>0,0%</i>	21 <i>0,0%</i>
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	7 <i>0,0%</i>	16 <i>0,0%</i>
Rybacktwo	4 <i>0,0%</i>	11 <i>0,0%</i>

W grupie wielkich grup zawodowych (kod 1 cyfrowy) najwięcej ofert pracy skierowanych było do „robotników przemysłowych i rzemieślników” – 42,2 tys. (wzrost o 1,2 tys. w stosunku do roku poprzedniego), „pracowników przy pracach prostych” – 34,9 tys. (spadek o 0,6 tys.), „pracowników usług osobistych i sprzedawców” – 22,8 tys. (spadek o 2,2 tys.). Największy spadek liczby propozycji zatrudnienia dotyczył „operatorów i monterów maszyn i urządzeń” – o 4,0 tys. oraz „pracowników biurowych” – o 3,7 tys.

Struktura ofert pracy według wielkich grup zawodowych

Najczęściej zgłaszane oferty pracy w podregionach województwa śląskiego w 2008 r.
(liczba zgłoszeń – co najmniej 300 ofert)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy	Udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
podregion bielski			
522107	Sprzedawca	1 207	8,9%
914103	Robotnik gospodarczy	806	6,0%
931301	Robotnik budowlany	727	5,4%
419101	Pracownik biurowy	505	3,7%
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	403	3,0%
932190	Poz. robot. przy pracach prostych w przem.	389	2,9%
913207	Sprzątaczką	341	2,5%
343101	Pracownik administracyjny	300	2,2%
podregion bytomski			
419101	Pracownik biurowy	1 478	8,4%
522107	Sprzedawca	974	5,5%
914103	Robotnik gospodarczy	882	5,0%
931301	Robotnik budowlany	767	4,4%
913207	Sprzątaczką	504	2,9%
712102	Murarz	409	2,3%
722204	Ślusarz	400	2,3%
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	358	2,0%
743604	Szwaczka	316	1,8%
podregion częstochowski			
419101	Pracownik biurowy	1 134	9,7%
914103	Robotnik gospodarczy	1 099	9,4%
522107	Sprzedawca	740	6,3%
932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetw.	452	3,8%
343101	Pracownik administracyjny	420	3,6%
743604	Szwaczka	394	3,4%
913207	Sprzątaczką	386	3,3%
932190	Poz. robot. przy pracach prostych w przem.	306	2,6%
podregion gliwicki			
419101	Pracownik biurowy	984	5,9%
931301	Robotnik budowlany	897	5,4%
522107	Sprzedawca	839	5,0%
914103	Robotnik gospodarczy	812	4,8%
711101	Górnik eksploatacji podziemnej	481	2,9%
722204	Ślusarz	443	2,6%
913207	Sprzątaczką	429	2,6%
712102	Murarz	394	2,4%
413103	Magazynier	367	2,2%
932190	Poz. robot. przy pracach prostych w przem.	345	2,1%
podregion katowicki			
522107	Sprzedawca	3 211	9,5%
419101	Pracownik biurowy	2 603	7,7%
931301	Robotnik budowlany	2 405	7,1%
913207	Sprzątaczką	1 338	4,0%
914103	Robotnik gospodarczy	1 285	3,8%
712102	Murarz	998	3,0%
722204	Ślusarz	861	2,5%
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	741	2,2%

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy	Udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
413103	Magazynier	670	2,0%
343101	Pracownik administracyjny	638	1,9%
932103	Pakowacz	484	1,4%
711101	Górnik eksploatacji podziemnej	414	1,2%
913204	Pomoc kuchenna	364	1,1%
512201	Kucharz	361	1,1%
932190	Poz. robot. przy pracach prostych w przem.	348	1,0%
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	346	1,0%
724201	Elektromonter (elektryk) zakładowy	340	1,0%
514102	Fryzjer	325	1,0%
512302	Kelner	307	0,9%
721202	Spawacz ręczny gazowy	305	0,9%
915202	Dozorca	303	0,9%
podregion rybnicki			
522107	Sprzedawca	1 836	11,4%
419101	Pracownik biurowy	1 384	8,6%
914103	Robotnik gospodarczy	820	5,1%
931301	Robotnik budowlany	796	4,9%
413103	Magazynier	400	2,5%
343101	Pracownik administracyjny	390	2,4%
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	364	2,3%
932103	Pakowacz	339	2,1%
podregion sosnowiecki			
914103	Robotnik gospodarczy	2 574	6,7%
419101	Pracownik biurowy	2 068	5,4%
522107	Sprzedawca	1 835	4,8%
931301	Robotnik budowlany	1 651	4,3%
721401	Monter kadłubów okrętowych	1 165	3,0%
413103	Magazynier	886	2,3%
712102	Murarz	871	2,3%
913207	Sprzątaczką	801	2,1%
932190	Poz. robot. przy pracach prostych w przem.	783	2,0%
722204	Ślusarz	743	1,9%
721203	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	718	1,9%
421102	Kasjer handlowy	713	1,9%
833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	605	1,6%
515902	Pracownik ochrony mienia i osób	561	1,5%
828111	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	544	1,4%
832302	Kierowca samochodu ciężarowego	496	1,3%
721202	Spawacz ręczny gazowy	493	1,3%
724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	461	1,2%
932103	Pakowacz	438	1,1%
712301	Cieśla	435	1,1%
933104	Robotnik magazynowy	401	1,0%
712401	Brukarz	397	1,0%
713802	Monter rurociągów okrętowych	390	1,0%
828104	Monter maszyn i urządzeń okrętowych	385	1,0%
711101	Górnik eksploatacji podziemnej	300	0,8%
724206	Elektromonter okrętowy	300	0,8%
podregion tyski			
419101	Pracownik biurowy	887	7,9%

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy	Udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
522107	Sprzedawca	842	7,5%
914103	Robotnik gospodarczy	710	6,3%
931301	Robotnik budowlany	662	5,9%
711101	Górnik eksploatacji podziemnej	392	3,5%

5.1.2 Popyt na pracę w świetle monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach dwukrotnie w ciągu roku przygotowuje raport „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych”. Raporty te są podstawowym narzędziem prowadzenia monitoringu zjawisk zachodzących na regionalnym rynku pracy, który pozwala między innymi na ocenę istniejącego systemu kształcenia zawodowego i szkoleń zawodowych dla poszukujących pracy.

„Ranking” składa się z kilku części, w których przedstawiono stan i strukturę zawodową bezrobotnych, oferty zatrudnienia napływające do urzędów pracy, zawody generujące długotrwale bezrobocie oraz szczegółowe informacje o zawodach wykazujących deficytowość i nadwyżkowość w danym okresie.

Za zawód nadwyżkowy uznajemy taki, w którym liczba bezrobotnych rejestrujących się w danym okresie przekracza liczbę ofert pracy zgłaszanych w tym samym czasie do powiatowych urzędów pracy. Natomiast zawodem deficytowym nazywamy zawód, w którym liczba propozycji zatrudnienia jakimi dysponują urzędy przekracza liczbę rejestrujących się w danym zawodzie bezrobotnych. Trzecią kategorią zawodów stanowią „zawody zrównoważone”, czyli takie w których liczba zgłoszonych ofert pracy odpowiada liczbie rejestrujących się bezrobotnych.

W momencie pisania niniejszej analizy, najbardziej aktualny ranking ujmował okres I półrocza 2008 r.

Analizując strukturę dużych grup zawodowych następujące kategorie można uznać za deficytowe:

- *Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy,*
- *Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni ,*
- *Kierowcy i operatorzy pojazdów ,*
- *Pracownicy obsługi biurowej ,*
- *Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach,*
- *Leśnicy i rybacy,*
- *Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie,*
- *Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów,*
- *Operatorzy i monterzy maszyn,*
- *Górnicy i robotnicy budowlani.*

W wymienionych wyżej 10 grupach zawodów zarejestrowanych jest 26,5% bezrobotnych oraz zgłoszono w nich 54,7% ofert pracy.

W I półroczu 2008 r. 6 dużych grup zawodów były zrównoważonymi:

- *Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych,*
- *Przedstawiciele władz publicznych, wyższy urzędnicy, zawodowi działacze,*
- *Kierownicy dużych i średnich organizacji,*
- *Pracownicy usług osobistych i ochrony,*
- *Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń,*
- *Siły zbrojne.*

W zawodach tych na koniec czerwca 2008 r. zarejestrowanych było 15,7% ogółu bezrobotnych oraz 18,8% zgłoszonych ofert pracy.

Pozostałe 14 dużych grup to zawody nadwyżkowe, w których zarejestrowanych było 38,6% bezrobotnych i wpłynęło dla nich 26,5% ofert pracy.

Na 1 632 zawody i specjalności w jakich w I półroczu 2008 roku zarejestrowani byli bezrobotni w powiatowych urzędach pracy naszego województwa w 127 kategoriach zgłaszano propozycje pracy a nie odnotowano napływu bezrobotnych. Oferty te stanowiły 1% wszystkich ofert pracy zgłoszonych w tym okresie.

414 zawodów i specjalności było w I półroczu deficytowe na rynku pracy. Bezrobotni z tej grupy stanowili 22,0% wszystkich zarejestrowanych, a zgłoszone propozycje zatrudnienia aż 67,7% wszystkich ofert pracy. Za zawody o najwyższym wskaźniku „deficytowości”, w których w I półroczu 2008 roku zarejestrowanych było co najmniej 100 bezrobotnych(42 kategorie) uznajemy:

- Spawacz ręczny łukiem elektrycznym,
- Robotnik gospodarczy,
- Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przem.,
- Kierowca operator wózków jezdniowych,
- Elektromonter instalacji elektrycznych
- Spawacz ręczny gazowy,
- Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani,
- Cieśla,
- Pracownik biurowy,
- Robotnik budowlany,
- Kasjer handlowy,
- Pokojowa (w hotelu),
- Kierowca samochodu ciężarowego,
- Pracownik ochrony mienia i osób,
- Pakowacz,
- Recepcjonista,
- Rejestratorka medyczna,
- Monter sprzętu gospodarstwa domowego,
- Operator suwnic (suwnicowy),
- Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny),
- Magazynier,
- Dekarz.

W końcu czerwca odnotowaliśmy 86 zawodów i specjalności zrównoważonych, w tym 5:

- Górnik eksploatacji podziemnej,
- Szwaczka,
- Elektromonter (elektryk) zakładowy,
- Portier,
- Rozbieracz-wykrawacz

W których zarejestrowanych było co najmniej 100 bezrobotnych.

W omawianym okresie odnotowano 1 006 zawodów i specjalności nadwyżkowych, w tym ponad 40, w których zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych (dla potrzeb informacji

przyjęto poziom co najmniej 300 osób). Biorąc pod uwagę intensywność nadwyżki to w najtrudniejszej sytuacji były następujące grupy bezrobotnych:

- Rolnik pracujący na własne potrzeby,
- Technik żywienia i gospodarstwa domowego,
- Technik rolnik,
- Przędzacz,
- Asystent ekonomiczny(technik ekonomista),
- Technik mechanik,
- Pozostali specjaliści ds. ekonomicznych,
- Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych,
- Specjalista administracji publicznej,
- Ekonomista,
- Pedagog,
- Pozostali pracownicy do spraw finansowo-statystycznych,
- Obuwnik przemysłowy.

Natomiast „najliczniejszymi” zawodami nadwyżkowymi na koniec czerwca 2008 roku były:

- Sprzedawca – 11 027 osób,
- Asystent ekonomiczny (technik ekonomista) – 3 095 osób,
- Ślusarz – 2 818 osób,
- Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 2 421 osób,
- Krawiec – 2 405 osób,
- Kucharz – 2 273 osoby,
- Technik mechanik – 1 593 osoby.

5.1.3 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy

Szkolenia to jedna z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, której głównym zadaniem jest umożliwienie osobom zarejestrowanym w urzędach pracy nabycia lub podniesienia kwalifikacji zawodowych i tym samym umożliwienie skutecznego poszukiwania pracy, czyli wejścia na rynek pracy osób bezrobotnych.

Zgodnie Ustawą z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁶ urzędy pracy mogą wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób oraz przyznawanie i wypłacanie dodatków szkoleniowych lub stypendiów. Szkolenia mogą trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (indywidualne).

W ciągu 2008 r. szkolenia polegające na przyuczeniu do zawodu, re kwalifikacji, podwyższaniu kwalifikacji oraz nabyciu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy ukończyły 19 523 osoby. W porównaniu, do 2007 r. liczba uczestników tej formy aktywizacji bezrobotnych była niższa o 2 067 osób, tj. o 9,6%.

¹⁶ Dziennik Ustaw Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami

W ubiegłym roku, po raz pierwszy od kilku lat, wśród przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy nieznacznie przeważały kobiety, stanowiące 50,6% w omawianej zbiorowości. Większy odsetek kobiet wśród osób kończących to m.in. rezultat rosnącego udziału pań wśród całej populacji bezrobotnych.

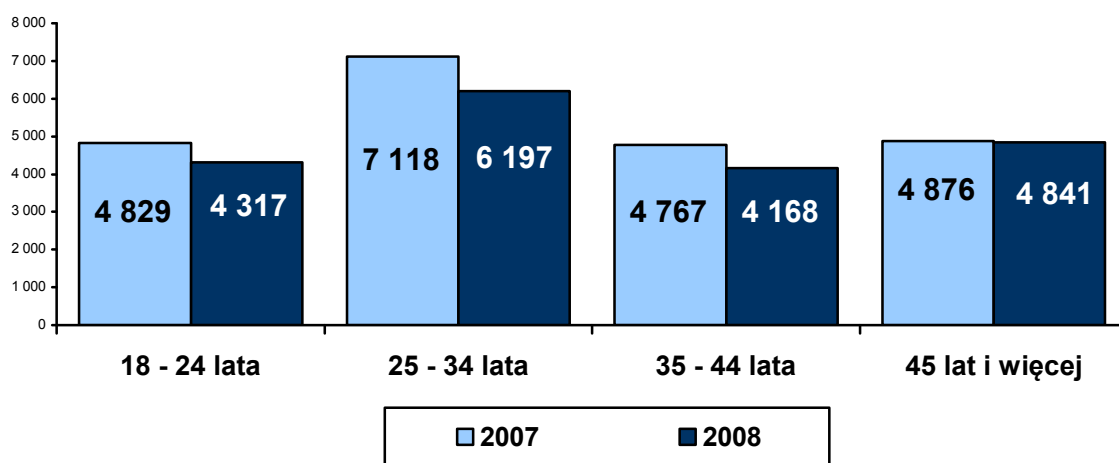
W 2008 r., co szósty bezrobotny ukończył szkolenie oferowane przez śląskie urzędy pracy (15,9%). Oznacza to wzrost udziału osób szkolących się w populacji bezrobotnych o 2,9 punktu procentowego (udział osób przeszkolonych w 2007r. – 13,0%). Ale mimo tego wzrostu, wskaźnik udziału bezrobotnych w szkoleniach jest nadal znacząco niższy od wytycznych Komisji Europejskiej z 1997r., która zaleciła szkolenie 25% bezrobotnych.

Do szkoleń cieszących się największą popularnością należy zaliczyć¹⁷:

- usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy – 3 526 osób tj. 18,1%, w tym 261 kobiet tj. 7,4%
- informatyka i wykorzystanie komputerów – 1 575 osób tj. 8,1%, w tym 1 209 kobiet tj. 76,8%
- sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 1 571 osób tj. 8,0%, w tym 1 421 kobiet tj. 91,0%
- pozostałe usługi – 1 405 osób tj. 7,2%, w tym 599 kobiet tj. 42,6%
- rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 838 osób tj. 4,3%, w tym 763 kobiety tj. 91,1%
- zarządzanie i administrowanie – 761 osób tj. 3,9%, w tym 442 kobiety tj. 58,1%
- architektura i budownictwo – 680 osób tj. 3,5%, w tym 36 kobiet tj. 5,3%
- usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 680 osób tj. 3,5%, w tym 666 kobiet tj. 97,9%

Okazuje się, że wśród szkoleń cieszących się największym powodzeniem, szkolenia z zakresu usług transportowych (w tym kursy prawa jazdy) oraz architektury i budownictwa były tymi, którymi kobiety właściwie nie były zainteresowane. Pozostałe to szkolenia zdecydowanie sfeminizowane.

Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy ukończyli szkolenia według wieku

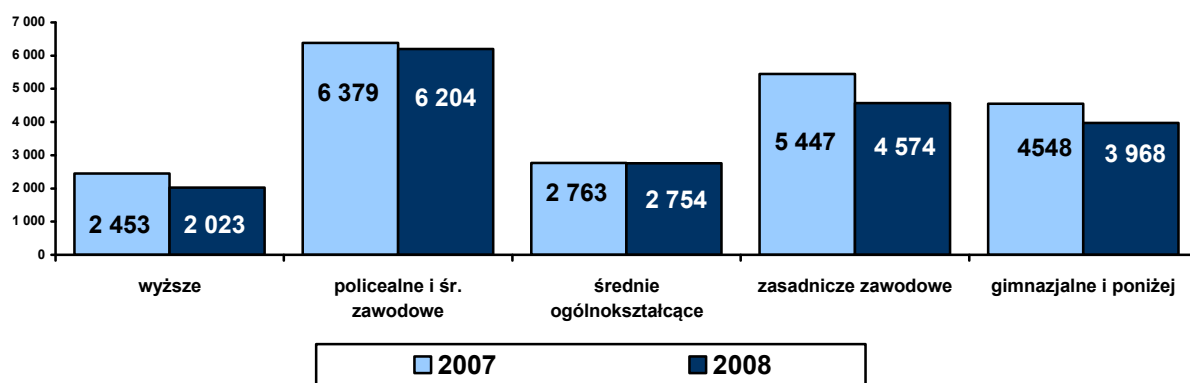

¹⁷ osoby, które ukończyły szkolenia w 2008 r.

W 2008 r. odnotowano spadek liczby osób przeszkolonych we wszystkich kategoriach wiekowych, chociaż nadal prym wśród chętnych do zmiany i podnoszenia kwalifikacji wiodą ludzie młodzi, do 34 roku życia, którzy stanowili ponad połowę (53,8%) osób przeszkolonych (w 2007 r. – 55,3%). I to jest pozytywna informacja. Drugą pozytywną informacją jest to, że wśród przeszkolonych rośnie udział osób w wieku powyżej 45 lat. W porównaniu do 2007 r. był to już, co czwarty przeszkolony (w 2008 r. odnotowano wzrost odsetka tych osób o 2,3 punktu procentowego). Nieznacznie rośnie również udział osób przeszkolonych w wieku 35 – 44 lata – o 0,2 punktu procentowego. W pozostałych kategoriach wiekowych odnotowano spadek liczby jak i odsetka tych osób.

Wiek	Osoby, które ukończyły szkolenie w roku		Spadek w stosunku do 2007r.		% do ogółu przeszkolonych bezrobotnych	
	2007 r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.
18-24	4 829	4 317	- 512	- 10,6%	22,4	22,1
25-34	7 118	6 197	- 921	- 12,9%	32,9	31,7
35-44	4 767	4 168	- 599	- 12,6%	22,1	21,3
45 i więcej	4 876	4 841	- 35	- 0,7%	22,6	24,9
Ogółem	21 590	19 523	- 2 067	- 9,6%	100,0	100,0

Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy ukończyli szkolenia według wykształcenia

Wśród osób kończących szkolenia, co trzeci bezrobotny legitymował się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (31,8%), a co siódmy średnim ogólnokształcącym (14,1%). W porównaniu, do 2007r. właśnie w tych dwóch grupach nastąpił wzrost ich odsetka w całej populacji osób przeszkolonych (odpowiednio o 2,3 oraz o 1,3 punktu procentowego) mimo spadku ich liczebności. Natomiast w pozostałych kategoriach nastąpił spadek i liczebności i udziału. Jest to niepokojące zjawisko, ponieważ szczególnie dotyczy osoby z najniższym poziomem wykształcenia: odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym spadł o 1,8 punktu procentowego, a udział osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – o 0,8 punktu procentowego.

Poziom wykształcenia	Osoby, które ukończyły szkolenia w roku		Spadek w stosunku do 2007 r.		% do ogółu przeszkolonych bezrobotnych	
	2007 r.	2008 r.	osoby	%	2007 r.	2008 r.
wyższe	2 453	2 023	- 430	- 17,5	11,4	10,4
policealne i średnie zawodowe	6 379	6 204	- 175	- 2,7	29,5	31,8
średnie ogólnokształcące	2 763	2 754	- 9	- 0,3	12,8	14,1
zasadnicze zawodowe	5 447	4 574	- 873	- 16,0	25,2	23,4
gimnazjalne i poniżej	4 548	3 968	- 580	- 12,8	21,1	20,3
Ogółem	21 590	19 523	- 2 067	- 9,6	100,0	100,0

W stosunku do 2007 r. największe spadki liczebności osób przeszkolonych miały miejsce wśród bezrobotnych z najniższym poziomem wykształcenia: zasadniczym zawodowym – o 873 osoby tj. o 16,0% oraz z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – o 580 osób tj. o 12,8%. Również wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym nastąpił znaczący spadek ich liczebności – o 430 osób tj. o 17,5%.

Wśród osób, które ukończyły szkolenia znaleźli się bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego – 10 275 osób tj. 52,6%
- długotrwale bezrobotni – 7 593 osoby tj. 38,9%
- bezrobotni do 25 roku życia – 4 580 osób tj. 23,5%
- bezrobotni powyżej 50 roku życia – 2 643 osoby tj. 13,5%
- bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka – 1 244 osoby tj. 6,4%
- bezrobotni samotnie wychowujący, co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia – 1 103 osoby tj. 5,6%
- bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia – 196 osób tj. 1,0%

Efektywność szkoleń przedstawiająca relacje pomiędzy liczbą osób przeszkolonych i liczbą osób, które znalazły zatrudnienie po przeszkoleniu lub w trakcie szkolenia kształtowała się w 2008 r. na poziomie 37,4% i była niższa niż w 2007 r. (38,8%).

Podobnie jak w 2007 r. wyższa efektywność cechowała szkolenia z udziałem mężczyzn. Co drugi mężczyzna (ponad 44% panów - 4 287 osób) znalazł zatrudnienie w trakcie szkolenia lub w ciągu trzech miesięcy po jego zakończeniu. W 2007 r. efektywność szkoleń w tej grupie była nieco wyższa i wynosiła 46%.

Niższa efektywność szkoleń wśród kobiet to znajdowanie zatrudnienia, przez, co trzecią uczestniczkę szkoleń (31%), przy czym i tak ich efektywność była nieco niższa niż w ubiegłym roku (32%).

Wyszczególnienie	Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy w 2008 roku:						Efektywność szkoleń (%)		
	ukończyli szkolenie			podjęli pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia					
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Osoby szkolone ogółem	19 523	9 884	9 639	7 310	3 023	4 287	37,4	30,6	44,5
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	2	0	2	2	0	2	100,0	0,0	100,0
Weterynaria	1	1	0	1	1	0	100,0	100,0	0,0
BHP	1	0	1	1	0	1	100,0	0,0	100,0
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	6	1	5	5	1	4	83,3	100,0	80,0
Usługi stolarskie, szklarskie	19	0	19	13	0	13	68,4	0,0	68,4
Zarządzanie i administrowanie	761	442	319	515	255	260	67,7	57,7	81,5
Pozostałe usługi	1 405	599	806	750	259	491	53,4	43,2	60,9
Ochrona własności i osób	187	80	107	86	37	49	46,0	46,3	46,0
Opieka zdrowotna	72	70	2	33	24	9	45,8	34,3	x
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	646	27	619	292	9	283	45,2	33,3	45,7
Architektura i budownictwo	680	36	644	298	5	293	43,8	13,9	45,5
Usługi transportowe w tym kursy prawa jazdy	3 526	261	3 265	1 475	106	1 369	41,8	40,6	41,9
Inne obszary szkoleń	4 622	1 747	2 875	1 761	588	1 173	38,1	33,7	40,8
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	838	763	75	308	269	39	36,8	35,3	52,0
Języki obce	548	402	146	198	144	54	36,1	35,8	37,0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	108	98	10	39	33	6	36,1	33,7	60,0

Wyszczególnienie	Bezrobotni i poszukujący pracy, którzy w 2008 roku:						Efektywność szkoleń (%)		
	ukończyli szkolenie			podjęli pracę w trakcie lub w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu szkolenia					
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
Prace sekretarskie i biurowe	607	570	37	190	182	8	31,3	31,9	21,6
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	680	666	14	209	205	4	30,7	30,8	28,6
Usługi gastronomiczne	345	317	28	103	93	10	29,9	29,3	35,7
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	1 571	1 429	142	437	341	96	27,8	23,9	67,6
Usługi krawieckie, obuwnicze	66	66	0	15	15	0	22,7	22,7	0,0
Informatyka i wykorzystanie komputerów	1 575	1 209	366	343	241	102	21,8	19,9	27,9
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	361	353	8	76	75	1	21,1	21,2	12,5
Nauka aktywnego poszukiwania pracy	479	417	62	99	84	15	20,7	20,1	24,2
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	232	203	29	40	38	2	17,2	18,7	6,9
Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	164	127	37	18	17	1	11,0	13,4	2,7
Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	2	0	2	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Prawo	0	0	0	1	1	0	x	x	x
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	18	0	18	20	0	20	x	x	x ¹⁸
Ochrona środowiska	1	0	1	0	0	0	0,0	0,0	0,0

* Tabela przedstawia wszystkie kategorie szkoleń – dane posegregowano malejąco według efektywności szkoleń ogółem

¹⁸ x – brak danych oznacza, że uczestnicy szkoleń ukończyli je w poprzednim okresie sprawozdawczym, a w obecnym okresie znaleźli zatrudnienie tzn. Znaleźli prace w okresie do 3 miesięcy po zakończeniu szkolenia.

Zgodnie z przedstawionymi powyżej danymi najwyższa efektywność szkoleń charakteryzuje szkolenia indywidualne. Natomiast wśród szkoleń grupowych bardzo wysoką efektywność uzyskują szkolenia w obszarach: szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu, usługi stolarskie i szklarskie, opieka zdrowotna, ochrona własności i osób oraz technika i handel artykułami technicznymi.

5.1.4 Zatrudnienie subsydiowane

W 2008 roku z powodu podjęcia różnego rodzaju form zatrudnienia subsydiowanego wyrejestrowano 12 594 osoby, w tym 6 342 kobiety (50,4%). Spośród ogółu podejmujących pracę bezrobotni korzystający z form subsydiowanego zatrudnienia w 2008 r. stanowili 12,1% (9,3% w roku poprzednim). We wszystkich podregionach w omawianym okresie zwiększył się odsetek bezrobotnych zaangażowanych w zatrudnienie subsydiowane:

- w bielskim do 12,6% (9,6% w 2007 r.),
- w bytomskim – 12,2% (9,3% w 2007 r.),
- w częstochowskim – 18,4% (13,9% w 2007 r.),
- w gliwickim – 8,9% (6,0% w 2007 r.),
- w katowickim – 10,5% (8,6% w 2007 r.),
- w rybnickim – 10,0% (8,1% w 2007 r.),
- w sosnowieckim – 11,2% (9,2% w 2007 r.),
- w tyskim – 13,0% (7,6% w 2007 r.).

W porównaniu do 2007 roku liczba bezrobotnych rozpoczynających subsydiowane zatrudnienie zwiększyła się o 817 osób (o 6,9%). Wzrost „odpływu” z powodu podjęcia zatrudnienia subsydiowanego odnotowano w 22 powiatach, a największy nastąpił w:

- Częstochowie – o 188 osób (23,9%),
- Zabrze – o 164 osoby (45,6%),
- powiecie mikołowskim – o 147 osoby (159,8%),
- Siemianowicach Śląskich – o 136 osób (50,2%).

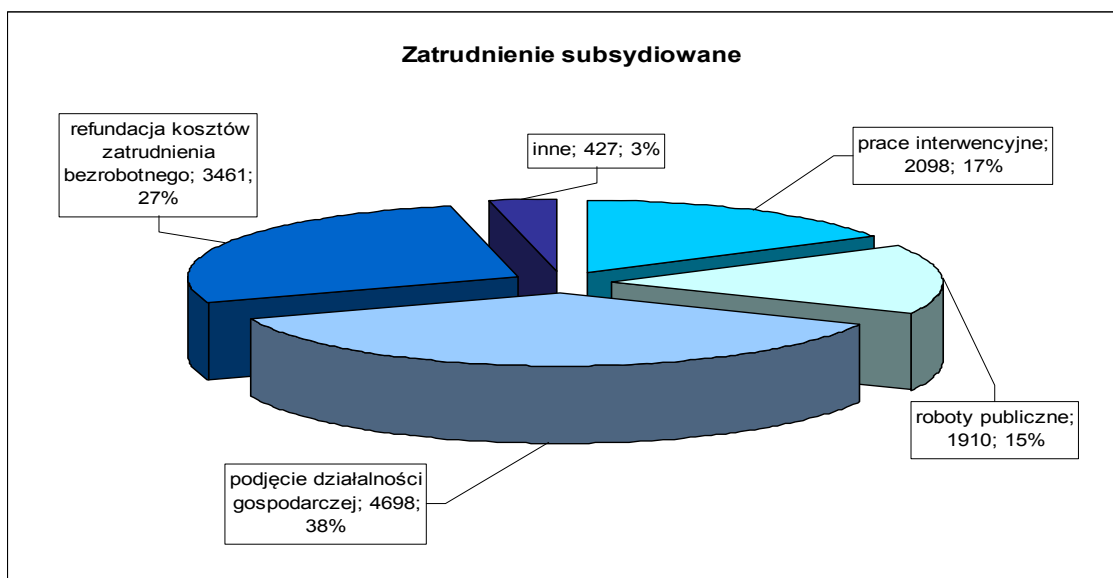
W 14 powiatach liczba beneficjentów tych form zatrudnienia w 2008 r. zmniejszyła się – najwięcej w Chorzowie (o 133 osoby – 29,6%), powiecie myszkowskim (o 62 osoby – 15,1%) oraz w Mysłowicach (o 44 osoby – 28,0%).

Osobom bezrobotnym mogą być przyznane jednorazowo środki z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie - nie wyższej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia (od dnia 01 lutego 2009r. – do kwoty 17.811,30 zł). W przypadku gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu.

Dotacja na podjęcie działalności gospodarczej, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej jest bezzwrotna pod warunkiem, że osoba która ją otrzymała prowadziła działalność gospodarczą lub była członkiem spółdzielni socjalnej przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy.

Podejmowanie działalności gospodarczej było w 2008 r. najpopularniejszą formą subsydiowanego zatrudnienia - z tego tytułu wyłączono 4 698 osób, w tym 2 084 kobiety.

Udział tej kategorii w ogólnej liczbie podejmujących pracę subsydiowaną wynosił od 52,4% w podregionie gliwickim do 27,2% w podregionie tyskim. W stosunku do roku poprzedniego liczba bezrobotnych podejmujących pracę na „własny rachunek” zwiększyła się o 157 osób. Najwięcej osób rozpoczynających działalność gospodarczą odnotowano w Częstochowie (370), powiecie będzińskim (280), Katowicach (273) i w Sosnowcu (260).

Podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą mogą być zrefundowane koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Podmiot, który otrzymał refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy musi zatrudniać na utworzonym stanowisku pracy skierowanego lub skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż 24 miesiące, w przeciwnym wypadku jest zobowiązany do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami.

Wśród form subsydiowanego zatrudnienia 3 461 osób (w tym 1 780 kobiet) zostało zatrudnionych w ramach refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy skierowanych bezrobotnych. W porównaniu do roku poprzedniego grupa korzystająca z tego instrumentu zwiększyła się o 1 042 osoby. Zwiększył się również udział tej formy w ogólnej liczbie subsydiowanego zatrudnienia i wynosił:

- w podregionie bielskim – 22,1 % (15,4% w 2007 r.),
- w podregionie bytomskim – 15,0% (15,3% w 2007 r.),
- w podregionie częstochowskim – 20,5% (17,5% w 2007 r.),
- w podregionie gliwickim – 29,2% (20,5% w 2007 r.),
- w podregionie katowickim – 33,4% (22,9% w 2007 r.),
- w podregionie rybnickim – 36,9% (32,3% w 2007 r.),
- w podregionie sosnowieckim – 26,7% (16,3% w 2007 r.),
- w podregionie tyskim – 48,2% (38,1% w 2007 r.).

Najwięcej wyrejestrowanych z powodu podjęcia takiej formy pracy odnotowano w Częstochowie – 299 osób, Zabrze – 243, Katowicach – 195 i w Sosnowcu – 179.

Najwyższy poziom udziału omawianego instrumentu w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji z tytułu podjęcia zatrudnienia subsydiowanego odnotowano w Świętochłowicach – 50,9%, Rudzie Śląskiej – 50,3%, Zabrze – 46,4% i w Piekarach Śląskich – 45,7%.

Powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych mogą inicjować oraz finansować prace interwencyjne. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne. Generalnie prace interwencyjne mogą być organizowane przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy w przypadku pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz przez okres 24 miesięcy w przypadku pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji.

W 2008 roku do prac interwencyjnych zaangażowano 2 098 bezrobotnych (w tym 1 339 kobiet). W porównaniu do stanu z 2007 roku liczba podejmujących takie prace zmniejszyła się o 396 osób (w tym 145 kobiet). W 2008 r. udział zatrudnienia do prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 16,7% (21,2% w roku poprzednim). Spadek wystąpił we wszystkich podregionach z wyjątkiem podregionu bielskiego:

- podregion bielski – 17,6 % (16,4% w 2007 r.),
- podregion bytomski – 15,0% (18,6% w 2007 r.),
- podregion częstochowski – 16,2% (21,6% w 2007 r.),
- podregion gliwicki – 4,0% (15,0% w 2007 r.),
- podregion katowicki – 14,7% (19,1% w 2007 r.),
- podregion rybnicki – 20,3% (20,7% w 2007 r.),
- podregion sosnowiecki – 19,3% (26,2% w 2007 r.),
- podregion tyski – 21,7% (28,7% w 2007 r.).

Najwięcej bezrobotnych podjęło prace interwencyjne w powiatach: częstochowskim – 182 osoby, myszkowskim – 170, zawierciańskim – 168 i pszczyńskim – 144. W 13 powiatach wzrosła w 2008 r. liczba podejmujących omawianą formę zatrudnienia, najwięcej w powiecie tarnogórskim – o 32 osoby i Sosnowcu o 29 osób. Warto również zauważyć wysoki udział podjąć prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego w powiecie pszczyńskim (68,2%) i myszkowskim (48,7%), w Mysłowicach (34,5%) oraz Jastrzębim-Zdroju (34,3%).

Roboty publiczne mogą być organizowane przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz opieki społecznej. Zatrudnienie bezrobotnego przy robotach publicznych nie może przekraczać 6 miesięcy.

W 2008 roku 1 910 bezrobotnych (w tym 881 kobiet) zostało zatrudnionych w ramach robót publicznych i liczba ta wzrosła o 40 osób w porównaniu z rokiem 2007. W ogólnej liczbie zatrudnionych w ramach zatrudnienia subsydiowanego roboty publiczne stanowią 15,2% (15,9% w 2007 r.), a w poszczególnych podregionach wskaźnik ten kształtuje się od 2,5% w podregionie tyskim (2,6% w 2007 r.) do 33,0% w podregionie bytomskim (30,1% w 2007 r.). Najwięcej osób zatrudniono w ramach omawianej formy w Częstochowie (346), powiecie częstochowskim (255) i w Bytomiu (251), natomiast w 7 powiatach w 2008 r. nie zorganizowano tych robót. Najwyższy odsetek zatrudnienia w ramach robót publicznych w ogólnej liczbie podjąć pracy subsydiowanej odnotowano w Bytomiu – 55,7% (51,3%

w 2007 r.), powiecie bielskim – 36,3% (35,3% w 2007 r.), powiecie częstochowskim – 35,5% (33,3% w 2007 r.) oraz w Jaworznie – 34,2% (37,2% w 2007 r.).

5.1.5 Staże oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

Osoby bezrobotne zaliczone przez ustawę do kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy mogą liczyć na możliwość korzystania z dwóch specjalnych instrumentów ich aktywizacji zawodowej to jest: stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych.

Staż przeznaczony jest dla młodych bezrobotnych do 25 roku życia oraz bezrobotnych absolwentów szkół wyższych, którzy nie ukończyli 27 roku życia. Staż służy nabywaniu przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Odbywa się na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą, według programu określonego w umowie. Przy ustalaniu programu powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe bezrobotnego.

Okres odbywania stażu nie może przekraczać 12 miesięcy. Bezrobotnemu w trakcie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych.

Przygotowanie zawodowe odbywa się w formie:

- praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego,
- przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy.

Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 12 do 18 miesięcy, a przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy.

Przygotowanie zawodowe jest realizowane na podstawie umowy zawieranej między starostą a pracodawcą lub między starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową, wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy.

W 2008 roku w województwie śląskim staże rozpoczęło 17 717 osób, tj. o 1 313 osób mniej niż rok wcześniej. Znaczny spadek liczby potencjalnych odbiorców staży związany był z jednoczesnym spadkiem liczby osób do 25 roku życia. W poszczególnych miesiącach 2008 roku liczba kierowanych na staże dla bezrobotnych wahała się od 1 012 osób (grudzień) do 1 884 osoby (wrzesień).

W ubiegłym roku większą popularnością cieszyło się rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Z tego instrumentu w 2008 roku skorzystały 7 872 osoby, tj. o 1 540 osób więcej niż rok wcześniej.

Wśród rozpoczynających staże oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy dominowały kobiety, stanowiąc ponad trzy czwarte osób korzystających z tych form aktywizacji zawodowej.

5.1.6 Dodatki aktywizacyjne

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku, który w okresie jego pobierania podejmie zatrudnienie przysługuje świadczenie w postaci dodatku aktywizacyjnego, jeżeli:

- 1) w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę - dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę, a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku, przez okres, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.
- 2) z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową – dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

Dodatek aktywizacyjny przyznawany jest na wniosek bezrobotnego.

W 2008 roku uprawnienia do dodatku aktywizacyjnego nabyło 8 025 bezrobotnych, z czego 7 888 osób podjęło zatrudnienie z własnej inicjatywy, a 137 osób zostało skierowanych przez powiatowy urząd pracy.

W końcu roku do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego uprawnionych pozostawało 1 366 osób, w tym 725 kobiet (w końcu 2007 r. było to odpowiednio 1 251 osób, w tym 555 kobiet).

5.1.7 Poradnictwo zawodowe i kluby pracy

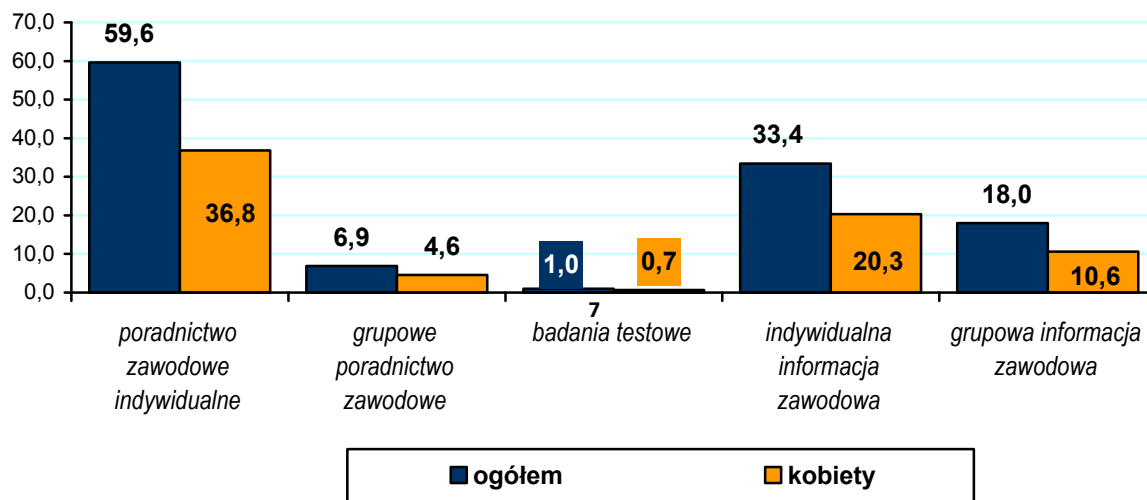
Zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. do podstawowych usług rynku pracy zaliczane jest poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa¹⁹. Działania urzędów pracy w tym zakresie polegają głównie na udzielaniu bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz na udzielaniu pomocy pracodawcom w rekrutacji i selekcji kandydatów do pracy i wspieraniu rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników poprzez udzielanie porad zawodowych²⁰.

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, podobnie jak inne usługi rynku pracy, świadczone są zgodnie z zasadami dostępności, dobrowolności, równości bez względu na płeć, wiek, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznania religijne lub przynależność związkową, swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia, bezpłatności a także poufności i ochrony danych.

¹⁹ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. art. 35 ust. 1 ((Dz.U. z 2008r. Nr 69, poz. 415, Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 237 poz. 1654, z 2009r. Nr 6, poz. 33)

²⁰ tamże art. 38

**Usługi poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej świadczone w 2008 r.
(w tys.)**

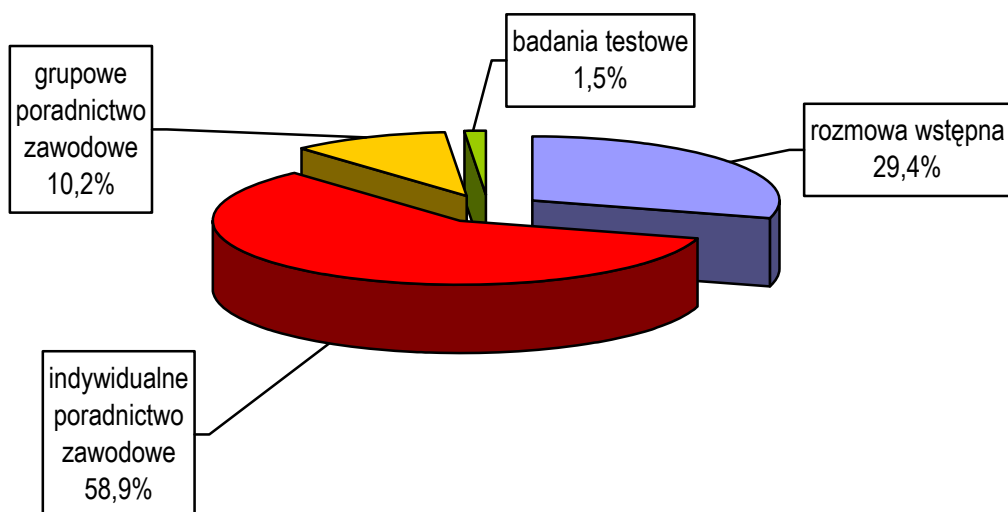
W 2008r. w powiatowych urzędach pracy działających na terenie województwa śląskiego świadczone 118,9 tys. usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej z których w większości korzystały kobiety (61,4 %). Wśród osób korzystających z tego typu usług zdecydowaną większość stanowili bezrobotni, dokładna analiza jest niemożliwa, gdyż brakuje danych dotyczących struktury klientów korzystających z usług indywidualnej informacji zawodowej.

Klienci korzystali przede wszystkim z usług poradnictwa zawodowego (67,5 tys. osób tj. 56,8%) w ramach, którego oferowano im porady indywidualne, grupowe i badania testowe.

W ramach porad indywidualnych prowadzono zarówno wstępne rozmowy mające na celu określenie potrzeb osób zainteresowanych jak i „właściwe” doradztwo tzn. cykl rozmów doradczych określających preferencje zawodowe klientów, ich kompetencje i możliwości poszukiwania pracy w różnych zawodach przy pomocy m.in. Indywidualnego Planu Działania (IPD). Z indywidualnego poradnictwa zawodowego skorzystało 59,6 tys. osób tj. 88,3% (w tym 36,8 tys. osób tj. 61,7%), a z grupowego poradnictwa zawodowego skorzystał, co dziesiąty klient (w tym 4,6 tys. kobiet tj. 66,7%).

Badaniami testowymi objęto 1,0 tys. osób (1,5%), z czego większość stanowiły kobiety (0,7 tys. osób tj. 66,7%).

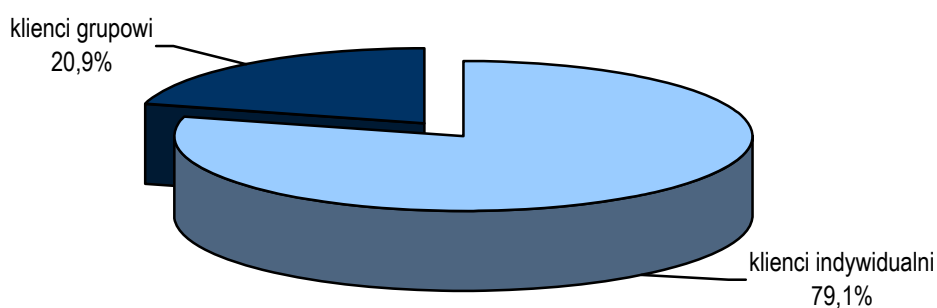
Klienci korzystający z usług poradnictwa zawodowego w 2008 r. N=67,5 tys.

W ciągu całego 2008r. informację zawodową uzyskało 51,4 tys. osób – 33,4 tys. klientów indywidualnych (65,0%) oraz 18,0 tys. (35,0%) klientów uczestniczących w spotkaniach grupowych (1 761 grup).

Klienci korzystający z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej 2008 r.

N=118 915

Dokładne dane dotyczące omawianej tematyki zawarto w tabeli:

Wyszczególnienie	Liczba osób, które skorzystały z:			Liczba osób objętych badaniami testowymi	Informacja zawodowa	
	usług poradnictwa zawodowego	w tym porady indywidualnej	w tym porady grupowej		liczba klientów indywid.	liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupowych
Ogółem	19 871	39 777	6 884	1 012	33 377	17 994
z tego						
bezrobotni	18 500	37 380	6 639	956	x	17 375
w tym:						
kobiety	12 515	24 330	4 609	675	20 290	10 628
bezrobotni do 25 roku życia	5 064	10 891	2 064	245	x	5 867
bezrobotni powyżej 50 roku życia	3 401	6 877	884	146	x	2 167
bezrobotni do 6 miesięcy	10 486	21 145	4 032	559	x	15 144
bezrobotni 6 – 12 miesięcy	2 131	4 558	734	162	x	784
bezr. pow. 12 m-cy	5 883	11 677	1 873	235	x	1 447
zamieszkali na wsi	2 026	7 373	1 186	39	x	2 152
niepełnosprawni	968	2 185	221	36	x	703
cudzoziemcy	8	28	5	1	x	4
Poszukujący pracy	465	899	41	38	x	127
Inni	906	1 498	204	18	x	492

W 2008 r. śląskie urzędy pracy udzielały pomocy pracodawcom:

- w określeniu zarówno wymagań dotyczących stanowisk pracy jak i przy doborze kandydatów do pracy – 10 pracodawców
- w określeniu wyłącznie wymagań dotyczących stanowisk pracy – 60 pracodawców
- wyłącznie przy doborze kandydatów do pracy – 55 pracodawców

Kluby Pracy

W 2008r. śląskie urzędy pracy starały się pomagać osobom bezrobotnym w aktywnym poszukiwaniu pracy. Ta pomoc polegała na organizacji szkoleń i zajęć aktywizacyjnych organizowanych w ramach Klubów Pracy, których na terenie województwa śląskiego jest 38. Na przestrzeni całego roku w zajęciach klubów pracy uczestniczyły 1,4 tys. osób, wśród których:

- 1 321 osób tj. 97,7% miało status bezrobotnego
- 31 osób tj. 2,3% to poszukujący pracy

Z kolei w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyło 5,7 tys. osób, z czego 4,6 tys. osób tj. 80,6% było bezrobotnymi, a 1,1 osób tj. 19,4% miało status poszukujących pracy.

Wśród instytucji, które pomagają aktywizować bezrobotnych i poszukujących pracy prym wiodą powiatowe urzędy pracy, które przeszkoliły w ramach klubów pracy 1,3 tys. osób tj. 99,2% i przeprowadziły zajęcia aktywizujące dla 3,7 tys. osób tj. 64,8%. Pozostałe osoby zostały aktywizowane przez instytucje i organizacje współpracujące z powiatowymi urzędami pracy oraz Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w Katowicach.

5.2 Pasywne działania urzędów pracy

5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku

W województwie śląskim pomimo spadku poziomu bezrobocia w całej populacji zarejestrowanych, nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych mających, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2004r., prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Na koniec 2008 r. liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w województwie śląskim wynosiła 21 101 osób tj. 17,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy i była wyższa niż w grudniu 2007 r. o 1 181 osób tj. o 5,9%.

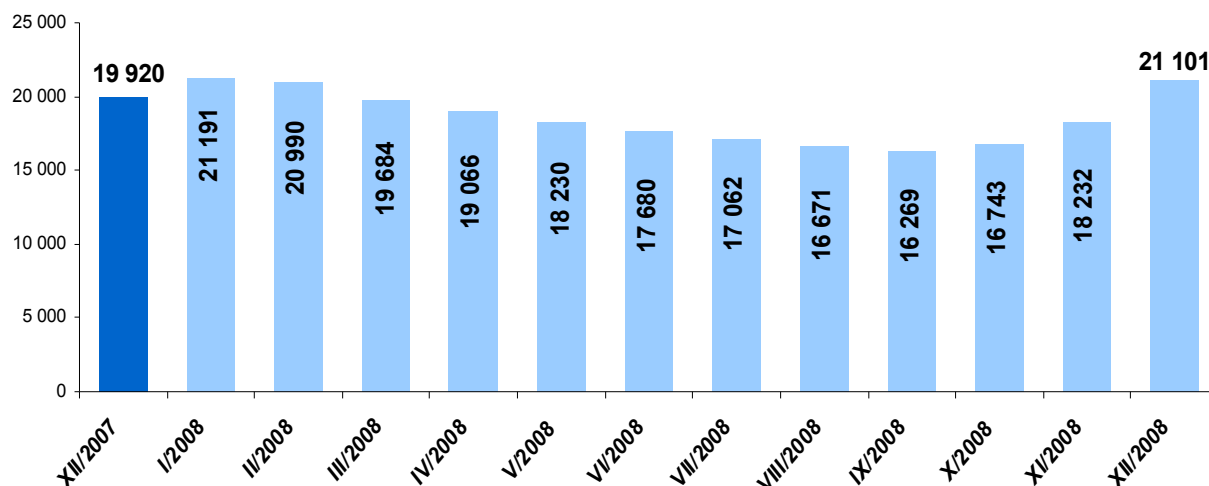
Dokładne dane zawarto w tabeli:

Rok	Bezrobotni ogółem (stan na 31 grudnia)	Wzrost/ spadek %w stosunku do roku poprzedniego	Bezrobotni z prawem do zasiłku (stan na 31 grudnia)	Wzrost/ spadek % w stosunku do roku poprzedniego
2008	122 748	- 26,0	21 101	+ 5,9
2007	165 960	- 27,8	19 920	- 22,5
2006	229 819	- 18,3	25 703	- 19,3
2005	281 280	- 9,2	31 864	- 9,7
2004	309 704	- 4,9	35 273	- 10,9
2003	325 516	- 1,4	39 592	- 12,2
2002	330 150	+ 5,4	45 087	- 12,0
2001	313 353	+ 20,6	51 252	+ 30,8
2000	259 790	-	39 189	-

W omawianej kategorii bezrobotnych 20 628 osób tj. 97,8% stanowiły osoby, które poprzednio pracowały, a 473 osoby tj. 2,2% trafiło do rejestrów urzędów pracy po raz pierwszy.

Na przestrzeni 2008 roku poziom bezrobocia w tej subpopulacji bezrobotnych kształtował się następująco:

*Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w grudniu 2007 r.
oraz na przestrzeni 2008 r.*

Największy wzrost poziomu bezrobocia wśród osób uprawnionych do pobierania zasiłku miał miejsce w styczniu, a spadek we wrześniu 2008 r. Wzrost liczby zasiłkobiorców był związany z „napływem” do bezrobocia osób poprzednio pracujących, legitymujących się wystarczająco długim stażem pracy(co najmniej 365 dni w okresie 18 miesięcy poprzedzających okres rejestracji).

W 2008 roku zarejestrowano 42 701 osób z prawem do zasiłku tj. 16,2% ogółu napływu do bezrobocia.

W poszczególnych podregionach województwa śląskiego liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku wyglądała następująco:

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Bezrobotni z prawem do zasiłku	% bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród ogółu zarejestrowanych
Stan na 31.12.2007 r.			
Województwo śląskie	165 960	19 920	12,0
Podregiony			
- bielski	17 942	2 556	14,2
- bytomski	18 353	1 932	10,5
- częstochowski	24 626	3 342	13,6
- gliwicki	16 621	1 624	9,8
- katowicki	22 444	2 825	12,6
- rybnicki	18 553	1 715	9,2
- sosnowiecki	36 898	4 704	12,7
- tyski	10 523	1 222	11,6
Stan na 31.12.2008 r.			
Województwo śląskie	122 748	21 101	17,2

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Bezrobotni z prawem do zasiłku	% bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród ogółu zarejestrowanych
Podregiony			
- bielski	16 736	3 722	22,2
- bytomski	14 253	1 737	12,2
- częstochowski	20 352	4 948	24,3
- gliwicki	11 902	1 473	12,4
- katowicki	14 991	2 226	14,8
- rybnicki	13 133	1 528	11,6
- sosnowiecki	25 133	4 324	17,2
- tyski	6 248	1 143	18,3

Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród ogółu zarejestrowanych należy zaznaczyć, iż największy odsetek tych bezrobotnych był w podregionach częstochowskim oraz bielskim, a najmniejszy w podregionie rybnickim.

Analizując wielkości bezwzględne najwięcej osób uprawnionych do pobierania zasiłku znajduje się w podregionie częstochowskim i sosnowieckim.

Jednocześnie, udział omawianej subpopulacji bezrobotnych w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych zwiększył się o 5,2 punktu procentowego w stosunku do 2007 roku. Największy wzrost miał miejsce w podregionach: częstochowskim – o 10,7 punktu procentowego, bielskim – o 8,0 punktów procentowych oraz tyskim – o 6,7 punktu procentowego.

Analizując liczbę bezrobotnych z prawem do zasiłku w poszczególnych powiatach można zauważyć duże zróżnicowanie terytorialne.

Z danych zamieszczonych w poniższej tabeli wynika, że wzrost liczby bezrobotnych z prawem do zasiłku miał miejsce w 14 powiatach (największy w powiecie częstochowskim – o 119,6%, żywieckim – o 63,9% i bielskim – o 52,0%), natomiast spadek odnotowano w 22 jednostkach terytorialnych województwa śląskiego od 44,1% w Chorzowie do 0,8% w Rudzie Śląskiej.

Bezrobotni z prawem do zasiłku

Powiat	Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku (stan na 31.12.)		Spadek/ Przyrost w stosunku do 2007 r. (%)	Udział % wśród ogółu bez- robotnych (stan na 31.12.2008)
	2007 r.	2008 r.		
Województwo śląskie	19 920	21 101	5,9	17,2
Będziński	1 107	939	-15,2	19,0
Bielski	558	848	52,0	24,2
Cieszyński	658	824	25,2	18,4
Częstochowski	735	1614	119,6	29,2
Gliwicki	226	269	19,0	12,5
Kłobucki	588	617	4,9	25,9
Lubliniecki	271	344	26,9	15,8
Mikołowski	317	314	-0,9	18,3
Myszkowski	886	1059	19,5	28,1
Pszczynski	274	211	-23,0	13,5
Raciborski	240	264	10,0	14,3
Rybnicki	157	151	-3,8	13,6
Tarnogórski	434	416	-4,1	11,7
Bieruńsko-Lędzki	163	148	-9,2	19,6
Wodzisławski	477	402	-15,7	11,5
Zawierciański	1 319	1260	-4,5	21,3
Żywiecki	739	1211	63,9	28,0
Bielsko-Biała	601	839	39,6	18,9
Bytom	1 019	818	-19,7	12,0
Chorzów	596	333	-44,1	10,0
Częstochowa	1 133	1658	46,3	19,1
Dąbrowa Górnicza	734	679	-7,5	16,2
Gliwice	521	527	1,2	12,4
Jastrzębie-Zdrój	259	230	-11,2	8,4
Jaworzno	329	343	4,3	12,7
Katowice	734	591	-19,5	15,4
Mysłowice	239	209	-12,6	9,9
Piekary	208	159	-23,6	9,1
Ruda Śl.	367	364	-0,8	15,4
Rybnik	365	290	-20,5	11,2
Siemianowice Śl.	581	483	-16,9	22,8
Sosnowiec	1 215	1103	-9,2	14,9
Świętochłowice	308	246	-20,1	19,7
Tychy	468	470	0,4	21,2
Zabrze	877	677	-22,8	12,3
Żory	217	191	-12,0	14,0

Biorąc pod uwagę przestrzenny rozkład bezrobotnych z prawem do zasiłku, wg stanu w końcu 2008 r., skrajne udziały tej kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych zamykały się w przedziale od 8,4% (Jastrzębie-Zdrój) do 29,2% (powiat częstochowski).

Bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku

Na koniec 2008 r. kobiety stanowiły ponad połowę bezrobotnych z prawem do zasiłku (11 670 osób tj. 55,3%). Do zasiłku dla bezrobotnych uprawniona była co szósta zarejestrowana (16,0%). Dla bezrobotnych mężczyzn analogiczny odsetek był wyższy i wynosił 19,0%. W stosunku do okresu sprzed roku liczba bezrobotnych kobiet z prawem do zasiłku wzrosła o 925 osób tj. o 8,6%.

W 2008 r. do bezrobocia „napłynęło” 22 296 kobiet uprawnionych do pobierania zasiłku, co stanowiło 52,2% ogólnej liczby nowozarejestrowanych bezrobotnych z prawem do zasiłku. Wśród napływających do bezrobocia 17 299 kobiet z prawem do zasiłku rejestrowano w urzędach pracy po raz kolejny (77,6%). Zaledwie co piąta nowozarejestrowana kobieta bezrobotna z prawem do zasiłku trafiła do urzędu pracy po raz pierwszy (4 997 osób tj. 22,4%).

Wśród bezrobotnych kobiet z prawem do zasiłku, powracających do bezrobocia, 1 924 pań objętych było aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, w tym między innymi:

- 92 osoby powróciły po pracach interwencyjnych,
- 65 osób po ukończeniu robót publicznych,
- 121 osób po odbytych stażach,
- 83 osoby po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy,
- 1 563 osoby po szkoleniu.

Wśród zasiłkobiorców najwyższy udział kobiet odnotowuje się w podregionie tuskim – 65,1%. Analizując wielkości bezwzględne widzimy, że najwięcej bezrobotnych pań z prawem do zasiłku znajdowało się w ewidencji urzędów pracy podregionu częstochowskiego, sosnowieckiego oraz bielskiego.

Dokładne dane zawarto w tabeli:

Podregiony	Bezrobotni z prawem do zasiłku	w tym	
		bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku	%kobiet wśród ogółu zasiłkobiorców
Stan na 31.12.2007r.			
Województwo śląskie	19 920	10 745	53,9
Podregiony			
- bielski	2 556	1 388	54,3
- bytomski	1 932	989	51,2
- częstochowski	3 342	1 572	47,0
- gliwicki	1 624	997	61,4
- katowicki	2 825	1 651	58,4
- rybnicki	1 715	947	55,2
- sosnowiecki	4 704	2 477	52,7
- tyski	1 222	724	59,2

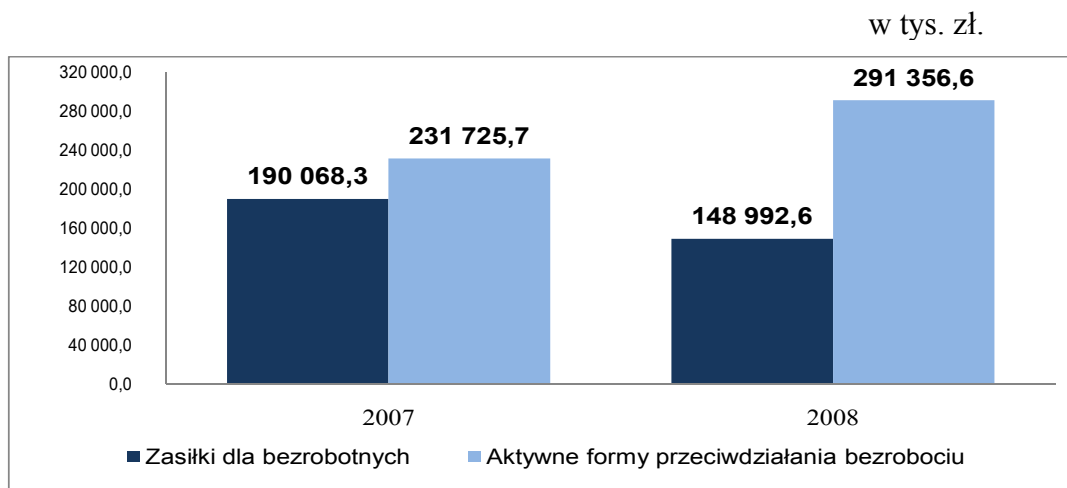
Stan na 31.12.2008r.			
Województwo śląskie	21 101	11 670	55,3
Podregiony			
- bielski	3 722	2 054	55,2
- bytomski	1 737	964	55,5
- częstochowski	4 948	2 486	50,2
- gliwicki	1 473	897	60,9
- katowicki	2 226	1 328	59,7
- rybnicki	1 528	919	60,1
- sosnowiecki	4 324	2 278	52,7
- tyski	1 143	744	65,1

W stosunku do końca 2007 r. wzrósł udział kobiet wśród bezrobotnych z prawem do zasiłku – w całej subpopulacji o 1,4 punktu procentowego. W poszczególnych podregionach wzrost udziału wahał się od 0,9 punktu procentowego w podregionie bielskim do 5,9 punktu procentowego w podregionie tyskim. Jedynie w podregionie gliwickim wystąpił spadek o 0,5 punktu procentowego, a w podregionie sosnowieckim nie odnotowano zmian w udziale kobiet wśród ogółu zasiłkobiorców.

6 Wydatki z Funduszu Pracy

Podstawowym instrumentem służącym do łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy, głównym jego zadaniem jest finansowanie świadczeń przysługujących bezrobotnym oraz finansowanie programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. W związku z tym, duży wpływ na skalę i strukturę wydatków Funduszu ma sytuacja na rynku pracy, a w szczególności poziom bezrobocia oraz liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłków i świadczeń. Jak wynika ze sprawozdawczości dotyczącej przychodów i wydatków Funduszu Pracy w 2008 roku powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego wydatkowały z tych środków 468,3 mln złotych tj. o 25,4 tys. zł. więcej niż w roku poprzednim.

Z punktu widzenia oceny skuteczności programów rynku pracy istotna jest analiza wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Zmiany zachodzące w tym aspekcie oceniamy bardzo korzystnie. Widoczna jest wyraźna tendencja do zwiększania udziału wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu oraz redukowania kosztów działań pasywnych. W odniesieniu do 2007 roku zmalała kwota przeznaczona na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych o 41 075,7 tys. zł, tzn. o 21,6%. Wzrosła natomiast wysokość kwot przeznaczonych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Wydatki z tego tytułu w 2008 r. osiągnęły poziom 291 356,6 tys. zł. (o 59 630,9 tys. zł. więcej niż w roku poprzednim) i stanowią one 62,2% wszystkich wydatków z Funduszu Pracy.

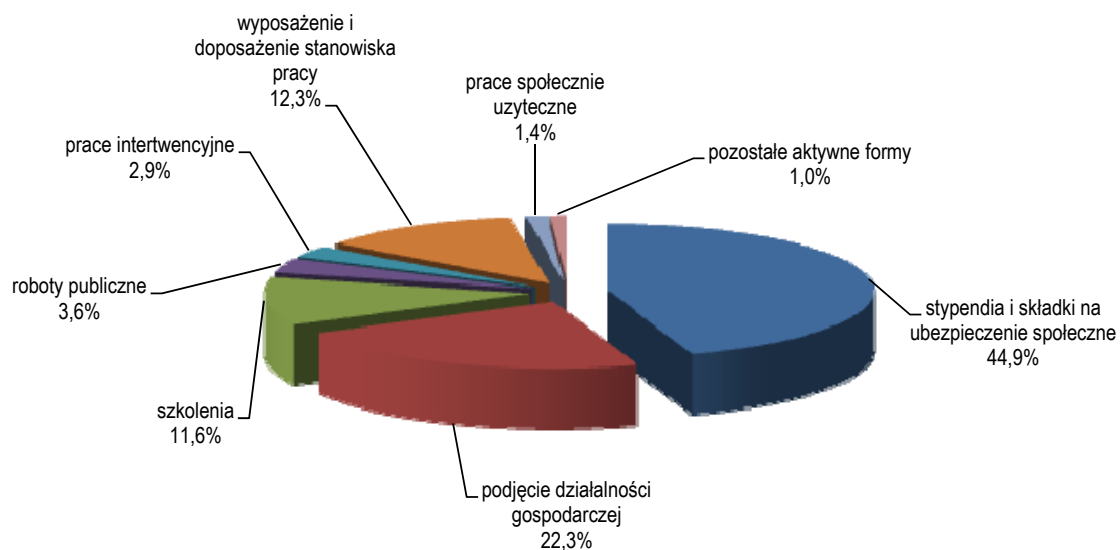

Jak widać z danych zamieszczonych w tabeli, największą pozycję wśród wydatków poniesionych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej stanowiły w 2008r., podobnie jak w roku poprzednim, *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu, przygotowania zawodowego i nauki* (prawie 131 mln zł). Drugim co do wielkości wydatkiem były *środki na podjęcie działalności gospodarczej* (ponad 65 mln zł), stanowiące 22,3% udziału w całkowitych wydatkach na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Największy wzrost wydatków w odniesieniu do roku 2007 dotyczył właśnie wydatków na *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu, przygotowania zawodowego i nauki* o 41,3%. Znaczący był również wzrost *środków na podjęcie działalności gospodarczej* - 19,6%. Niewielki spadek wydatków w stosunku do 2007 roku wystąpił tylko w dwóch kategoriach i dotyczył wydatków na *prace interwencyjne* o 0,2% oraz kosztów związanych z *opieką nad dzieckiem i osobą zależną* o 17,2%.

W 2008 roku około 4 tys. osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku zostało objętych aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu tj. *pracami społecznie użytecznymi*. Wydatki na ten program stanowiły 1,4% ogółu wydatków na aktywne formy w województwie śląskim i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 18,5%.

Wyszczególnienie	Wydatki w tys. zł		Wzrost /spadek
	2007 r.	2008 r.	
Wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w tym wybrane wydatki:	231 725,7	291 356,6	+59 630,9
- Stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu, przygotowania zawodowego i nauki	92 687,9	130 933,6	+38 245,7
- Podjęcie działalności gospodarczej	54 355,8	65 019,2	+10 663,4
- Szkolenia	32 138,4	33 864,4	+1 726
- Prace interwencyjne	8 382,2	8 364,5	-17,7
- Roboty publiczne	8 734,1	10 424,4	+1 690,3
- Prace społecznie użyteczne	3 368,3	3 989,8	+621,5
- Wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy	30 430,4	35 919,8	+5 489,4
- Przejazdy, zakwaterowanie i wyżywienie	1 523,0	1 896,0	+373
- Refundacje składek na ubezpieczenia społeczne	94,9	106,7	+11,8
- Opieka nad dzieckiem i osobą zależną	10,7	8,8	-1,9

Strukturę wydatków w 2008 roku na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu obrazuje wykres.

Wybrane wydatki z Funduszu Pracy w 2008 roku (w tys. zł)

Powiatowe Urzędy Pracy	Wydatki z Funduszu Pracy - ogółem	w tym na:		wydatki z Funduszu Pracy na programy na rzecz promocji zatrudnienia								
		zasiłki dla bezrobotnych łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne	na dodatki aktywizacyjne	ogółem	w tym na:							
					szkolenia ogółem	prace interwencyjne	roboty publiczne	prace społecznie użyteczne	refundacja kosztów wyposażenia i doposażenie stanowiska pracy	środki na podjęcie działalności gospodarczej	stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu, przygotowania zawod. i nauki	przejazdy zakwaterowanie i wyżywienie
Będzin	23 568,2	8 489,9	387,7	13 663,9	1 711,2	446,1	107,4	193,5	1 552,4	3 965,7	5 536,9	121,6
Bielsko Biała	21 533,6	10 312,5	209,8	10 437,2	494,5	353,7	1 273,0	150,6	1 818,1	3 260,2	3 032,0	20,9
Bytom	20 372,7	7 220,0	467,3	11 785,2	1 455,3	30,9	1 433,3	317,2	465,0	1 886,0	6 096,8	77,4
Chorzów	16 757,8	3 790,6	195,3	11 933,2	1 916,1	183,0	107,3	555,1	1 910,7	2 176,7	4 997,1	64,7
Cieszyn	13 218,0	5 485,0	155,1	6 997,6	544,7	79,4	547,9	87,2	1 635,2	1 541,1	2 445,2	81,8
Częstochowa	49 887,5	15 877,0	403,2	31 215,6	2 045,2	739,6	3 112,4	311,5	4 873,6	8 508,4	11 364,7	206,9
Dąbrowa Górnicza	19 178,9	5 626,0	170,2	12 367,9	1 911,3	359,4	10,3	217,4	1 138,1	3 481,4	5 180,7	53,7
Gliwice	19 081,0	5 561,9	24,0	12 471,7	3 470,5	194,8	345,3	266,2	72,0	3 601,2	4 187,5	216,2
Jastrzębie	9 250,5	1 724,4	63,8	6 924,9	507,9	306,5	0,0	0,0	740,6	1 000,0	4 340,3	12,9
Jaworzno	10 228,1	2 583,3	88,5	6 645,8	1 187,9	198,7	402,1	58,4	663,6	1 194,0	2 908,1	12,4
Katowice	19 435,1	4 726,4	252,4	13 007,5	1 061,3	384,6	464,0	31,8	1 127,8	3 589,3	6 295,6	14,0
Kłobuck	10 469,1	4 595,5	111,8	5 298,4	237,1	39,9	85,6	37,5	213,5	1 347,1	3 119,6	218,0
Lubliniec	7 578,2	2 174,1	54,0	4 841,4	655,1	259,4	377,2	139,8	262,9	1 629,0	1 392,1	112,6
Mikołów	9 045,6	2 245,7	58,1	6 121,9	369,7	44,1	0,0	33,5	1 651,5	1 588,2	2 411,2	18,4
Mysłowice	5 967,6	1 775,4	99,8	3 866,1	386,5	159,6	170,9	64,1	455,5	249,2	2 365,0	0,0
Myszków	16 907,6	7 272,6	187,3	8 593,1	485,4	799,0	41,1	48,0	485,1	1 639,9	4 983,1	65,0
Piekary Śląskie	5 022,4	1 326,1	39,7	3 433,4	545,2	15,4	70,4	0,0	615,5	478,3	1 672,0	23,7
Pszczyna	7 783,6	1 801,0	40,1	5 480,3	88,4	567,9	61,1	74,9	209,0	519,4	3 959,6	0,0
Racibórz	5 391,4	1 875,7	38,8	3 109,4	308,9	14,5	0,0	34,7	298,0	689,1	1 724,4	31,4
Ruda Śląska	9 868,7	2 917,4	96,1	6 159,6	1 245,8	54,5	0,0	74,9	653,3	886,0	3 200,6	16,6
Rybnik	14 756,4	3 300,3	60,6	10 773,9	613,6	219,6	62,3	259,8	1 234,6	1 921,5	6 395,3	30,4
Siemianowice Śląskie	15 047,1	4 158,4	268,2	9 929,1	1 281,8	171,3	564,7	120,0	1 310,8	1 681,0	4 799,2	0,0
Sosnowiec	23 615,0	8 575,7	228,0	13 772,9	2 459,2	481,1	262,1	56,2	1 217,5	3 743,3	5 503,1	23,6
Świętochłowice	7 154,7	2 203,5	122,5	4 409,2	804,3	36,0	0,0	0,0	700,2	543,2	2 276,6	31,4
Tarnowskie Góry	13 235,3	3 063,8	71,3	9 634,9	1 420,2	432,9	361,9	100,9	786,4	2 266,7	4 075,9	134,5
Tychy	14 552,0	4 116,6	144,2	9 781,3	624,1	169,9	87,0	109,9	2 912,8	1 453,8	4 319,5	45,5
Wodzisław Śląski	13 372,3	2 960,2	68,7	9 653,9	628,2	232,8	0,0	73,1	1 283,2	2 019,1	5 373,8	36,3
Zabrze	21 853,2	6 152,7	449,0	14 165,6	3 695,5	44,6	66,7	269,1	2 027,4	2 942,8	4 957,3	53,0
Zawiercie	25 936,3	9 466,4	435,0	14 955,5	1 255,8	922,3	337,8	151,0	1 428,1	2 469,4	8 309,2	75,4
Żory	5 665,0	1 690,2	70,0	3 570,9	227,4	38,8	72,6	14,5	649,5	657,1	1 895,7	7,4
Żywiec	12 591,3	5 924,3	54,0	6 355,3	226,3	384,2	0,0	139,0	1 527,9	2 091,1	1 815,5	90,3
Ogółem woj. śląskie	468 324,2	148 992,6	5 114,5	291 356,6	33 864,4	8 364,5	10 424,4	3 989,8	35 919,8	65 019,2	130 933,6	1 896,0

ZAŁĄCZNIKI

Tablica 1	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych – stan na koniec miesiąca w 2008 r.
Tablica 2	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z prawem do zasiłku - "stan" na koniec miesiąca w 2008 r.
Tablica 3	Zarejestrowani "napływ" i wyłączeni "odpływ" z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2008 roku - O G Ó Ł E M
Tablica 4	Zarejestrowani "napływ" i wyłączeni "odpływ" z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2008 roku - K O B I E T Y
Tablica 5	Oferty pracy zgłoszone w poszczególnych miesiącach 2008 roku
Tablica 6	Zarejestrowani bezrobotni wg wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy
Tablica 7	Liczba bezrobotnych według stanu na koniec kwartału według powiatów
Tablica 8	Stopa bezrobocia w 2008 r. według powiatów

Tablica 1

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych - "stan" na koniec miesiąca w 2008r.													
Wyszczególnienie		O G Ó Ł E M											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ogółem		170 583	165 013	155 557	145 988	137 052	130 013	124 949	122 357	118 374	115 405	118 790	122 748
z tego osoby	poprzednio pracujące	130 467	126 556	119 815	112 610	105 716	100 549	96 439	94 027	90 387	88 578	91 812	96 101
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6 781	6 465	6 057	5 671	5 308	5 037	4 673	4 383	3 952	3 798	3 844	4 127
	dotychczas nie pracujące	40 116	38 457	35 742	33 378	31 336	29 464	28 510	28 330	27 987	26 827	26 978	26 647
Zamieszkali na wsi		33 017	32 155	30 435	28 306	26 824	25 347	24 633	24 150	23 537	23 509	24 374	26 194
w tym posiadający gospodarstwa rolne		1 514	1 426	1 358	1 339	1 265	1 208	1 149	1 133	1 109	1 111	1 225	1 401
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		7 226	6 764	6 164	3 814	4 452	3 623	4 324	4 824	5 889	5 986	6 074	6 028
Cudzoziemcy		96	92	89	89	79	77	67	75	67	73	71	72
Do 25 roku życia		28 819	27 744	25 389	23 741	22 218	21 081	20 832	20 960	21 686	21 453	22 051	22 133
Które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia		2 184	1 924	1 685	1 539	1 325	1 064	1 430	1 758	1 800	1 985	2 120	2 059
Długotrwale bezrobotne		102 420	97 996	92 113	85 386	79 580	74 173	69 345	66 447	61 978	58 421	58 223	58 522
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Powyżej 50 roku życia		40 958	39 862	38 224	36 199	34 485	32 932	31 234	30 232	28 849	28 082	28 746	29 926
Bez kwalifikacji zawodowych		54 903	53 112	50 129	46 385	43 478	41 373	38 419	37 220	36 313	34 565	35 154	36 067
Bez doświadczenia zawodowego		55 522	53 285	44 961	41 920	39 202	37 710	36 302	35 993	35 842	34 434	34 798	34 880
Bez wykształcenia średniego		101 457	98 611	96 450	89 779	83 371	78 198	73 670	71 187	68 569	66 232	68 051	70 755
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia		15 734	15 376	14 728	14 059	13 405	13 043	12 654	12 564	12 124	11 778	11 633	11 788
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		3 014	2 954	2 807	2 640	2 475	2 324	2 117	2 009	1 957	1 969	2 103	2 183
Niepełnosprawni		8 208	8 103	8 100	7 946	7 804	7 748	7 570	7 535	7 493	7 605	7 965	8 291
K O B I E T Y													
Ogółem		103 213	99 305	93 748	88 791	83 970	80 396	77 954	76 341	73 406	71 016	72 044	73 071
z tego osoby	poprzednio pracujące	75 847	73 262	69 518	65 964	62 406	59 904	57 966	56 508	53 999	52 552	53 591	54 973
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	4 939	4 697	4 383	4 076	3 814	3 609	3 296	3 088	2 799	2 676	2 671	2 821
	dotychczas nie pracujące	27 366	26 043	24 230	22 827	21 564	20 492	19 988	19 833	19 407	18 464	18 453	18 098
Zamieszkali na wsi		19 147	18 583	17 587	16 484	15 629	14 943	14 685	14 410	13 922	13 875	14 196	14 979
w tym posiadający gospodarstwa rolne		831	782	738	746	728	697	673	657	639	647	699	801
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		4 869	4 578	4 156	2 506	3 002	2 505	2 995	3 421	4 054	4 026	4 042	3 981
Cudzoziemcy		58	56	56	57	51	51	43	47	43	45	46	48
Do 25 roku życia		18 143	17 243	15 767	14 895	14 162	13 790	13 923	13 976	14 330	14 014	14 139	13 953
Które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia		1 441	1 275	1 116	1 065	913	719	1 040	1 299	1 303	1 374	1 423	1 354
Długotrwale bezrobotne		65 675	62 662	59 039	55 082	51 600	48 294	45 417	43 491	40 379	37 780	37 449	37 356
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		24 453	23 639	19 603	17 433	16 434	15 768	15 052	14 719	14 005	13 375	13 346	13 345
Powyżej 50 roku życia		19 858	19 292	18 588	17 735	17 041	16 369	15 607	15 026	14 216	13 709	13 873	14 207
Bez kwalifikacji zawodowych		34 546	33 085	31 231	29 299	27 863	26 838	25 312	24 522	23 705	22 473	22 572	22 744
Bez doświadczenia zawodowego		36 003	34 280	29 468	27 702	26 123	25 471	24 738	24 547	24 316	23 185	23 227	23 073
Bez wykształcenia średniego		55 129	53 321	52 731	49 726	46 605	44 064	41 894	40 396	38 664	36 941	37 261	37 931
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia		14 328	13 978	13 396	12 851	12 295	11 962	11 653	11 593	11 179	10 862	10 750	10 867
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		246	236	210	204	208	210	194	183	181	170	185	188
Niepełnosprawni		4 356	4 285	4 277	4 255	4 211	4 163	4 082	4 097	4 018	4 080	4 290	4 449

Tablica 2

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z prawem do zasiłku - "stan" na koniec miesiąca w 2008r.												
Wyszczególnienie		O G Ó Ł E M										
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Ogółem		21 191	20 990	19 684	19 066	18 230	17 680	17 062	16 671	16 269	16 743	18 232
z tego osoby	poprzednio pracujące	20 382	20 104	18 928	18 245	17 523	17 130	16 582	16 082	15 685	16 202	17 733
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1 622	1 648	1 550	1 493	1 438	1 450	1 381	1 331	1 263	1 294	1 371
	dotychczas nie pracujące	809	886	756	821	707	550	480	589	584	541	499
Zamieszkali na wsi		4 835	4 747	4 542	4 394	4 239	4 105	4 042	4 080	4 086	4 366	4 844
w tym posiadający gospodarstwa rolne		406	375	362	389	391	371	377	376	390	412	473
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		232	232	212	234	258	143	127	154	150	162	194
Cudzoziemcy		6	5	6	4	5	5	4	6	9	6	5
Do 25 roku życia		2 904	3 068	2 772	2 730	2 469	2 164	1 977	2 137	2 113	2 167	2 313
Które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia		110	101	87	85	77	65	52	70	57	57	68
Długotrwale bezrobotne		416	466	358	371	362	301	338	287	311	273	262
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Powyżej 50 roku życia		5 915	5 726	5 590	5 511	5 367	5 256	5 052	4 889	4 710	4 782	5 009
Bez kwalifikacji zawodowych		3 889	4 029	3 771	3 609	3 464	3 272	3 087	2 985	2 973	3 010	3 171
Bez doświadczenia zawodowego		1 393	1 495	955	1 008	869	707	630	739	730	676	627
Bez wykształcenia średniego		10 688	10 714	10 222	9 812	9 374	9 044	8 592	8 273	8 066	8 328	9 097
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia		922	921	884	873	854	848	833	841	783	774	795
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		109	104	102	94	92	99	94	90	87	91	95
Niepełnosprawni		891	865	861	860	865	884	860	843	861	886	967
K O B I E T Y												
Ogółem		11 471	11 270	10 582	10 360	10 164	10 116	9 943	9 556	9 309	9 618	10 366
z tego osoby	poprzednio pracujące	11 432	11 237	10 553	10 330	10 136	10 093	9 919	9 535	9 286	9 593	10 341
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1 036	1 084	1 007	971	929	947	868	832	799	822	864
	dotychczas nie pracujące	39	33	29	30	28	23	24	21	23	25	25
Zamieszkali na wsi		2 348	2 310	2 218	2 183	2 182	2 164	2 166	2 126	2 158	2 357	2 612
w tym posiadający gospodarstwa rolne		212	200	193	221	236	223	218	217	230	252	267
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		167	167	157	141	138	94	90	109	104	115	141
Cudzoziemcy		3	4	5	3	4	3	2	4	6	4	4
Do 25 roku życia		872	856	790	759	738	710	712	712	703	756	843
Które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia		77	72	68	65	57	46	44	57	44	44	56
Długotrwale bezrobotne		156	215	154	157	181	151	157	141	162	135	137
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka		629	617	386	142	137	139	133	140	129	125	120
Powyżej 50 roku życia		2 800	2 727	2 677	2 648	2 630	2 634	2 577	2 464	2 384	2 441	2 517
Bez kwalifikacji zawodowych		2 143	2 143	2 008	1 957	1 942	1 905	1 872	1 814	1 801	1 827	1 903
Bez doświadczenia zawodowego		174	159	28	29	31	30	30	27	29	29	26
Powyżej 50 roku życia		4 980	4 934	4 704	4 632	4 612	4 599	4 489	4 221	4 164	4 312	4 637
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia		828	829	788	777	766	753	740	756	705	700	715
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia		5	4	4	4	4	6	5	6	8	6	7
Niepełnosprawni		518	502	496	498	508	509	500	482	486	486	540

Tablica 3
Zarejestrowani "napływ" i wyłączeni "odpływ" z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2008 roku - O G Ó Ł E M

Wyszczególnienie		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani w m-cu sprawozdawczym		25 597	20 504	17 736	19 828	17 411	19 525	22 533	20 509	25 148	26 152	24 316	23 763
z tego	po raz pierwszy	4 712	3 939	3 056	3 740	3 764	4 380	5 094	4 480	6 425	5 743	4 095	3 657
	po raz kolejny (od 1990r.)	20 885	16 565	14 680	16 088	13 647	15 145	17 439	16 029	18 723	20 409	20 221	20 106
z zarejestrowanych	po pracach interwencyjnych	41	35	62	72	42	36	43	37	30	54	36	34
	po robotach publicznych	194	50	25	45	32	59	115	91	86	144	62	215
	po stażu	1 654	1 414	1 599	1 819	1 409	1 212	1 314	1 206	1 561	1 701	1 531	1 775
	po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy	393	354	434	602	467	457	385	485	627	801	814	770
	po szkoleniu	502	632	939	1 072	1 174	1 551	2 200	1 781	1 423	2 740	3 750	2 203
	po pracach społecznie użytecznych	700	44	96	173	215	219	335	186	159	245	546	1 214
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w m-cu sprawozdawczym		20 974	26 074	27 192	29 397	26 347	26 564	27 597	23 101	29 131	29 121	20 931	19 805
z tego z przyczyn	podjęcia pracy w m-cu sprawozdawczym	8 516	9 686	9 491	10 425	8 526	8 802	8 189	6 991	10 135	9 404	7 042	6 938
	niesubsydiowanej	8 041	9 060	8 741	9 149	7 640	7 520	7 038	5 960	8 849	8 132	5 995	5 426
	w tym pracy sezonowej	26	31	29	18	20	16	15	12	33	27	19	26
	subsydiowanej	475	626	750	1 276	886	1 282	1 151	1 031	1 286	1 272	1 047	1 512
	z tego	prac interwencyjnych	117	204	226	286	175	143	167	231	181	104	97
		robót publicznych	140	138	137	327	88	165	187	125	192	139	97
		podjęcia działalności gospodarczej	85	124	219	383	329	569	444	378	487	511	693
		podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	95	123	134	221	254	355	337	331	338	370	598
		inne	38	37	34	59	40	50	16	30	38	23	27
	rozpoczęcia szkolenia	478	1 031	1 097	1 491	1 666	1 820	1 805	1 830	2 953	3 061	1 995	713
	rozpoczęcia stażu	1 097	1 368	1 655	1 751	1 579	1 498	1 588	1 453	1 884	1 750	1 082	1 012
	rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy	393	594	662	851	797	672	775	635	809	603	508	573
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	627	880	836	613	336	280	383	282	310	267	124	32
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	7 027	9 327	10 351	10 438	10 085	9 686	10 948	8 698	9 471	10 266	7 781	8 505
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	881	1 168	1 109	1 429	1 265	1 393	1 390	1 246	1 436	1 257	841	721
	podjęcia dalszej nauki	10	17	7	5	2	1	4	3	75	302	33	9
	ukończenia 60/65 lat	61	61	74	68	57	51	56	52	38	60	31	58
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	188	201	134	137	123	207	189	168	131	152	143	123
	nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	207	172	100	126	114	140	230	149	113	107	85	121
	innych	1 489	1 569	1 676	2 063	1 797	2 014	2 040	1 594	1 776	1 892	1 266	1 000
Bezrobotni według stanu w końcu m-ca sprawozdawczego		170 583	165 013	155 557	145 988	137 052	130 013	124 949	122 357	118 374	115 405	118 790	122 748
w tym zarejestrowani po raz pierwszy		41 083	39 492	36 899	34 617	32 816	31 073	29 857	28 839	28 261	26 897	26 260	25 878

Tablica 4
Zarejestrowani "napływ" i wyłączeni "odpływ" z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2008 roku – K O B I E T Y

Wyszczególnienie			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Bezrobotni zarejestrowani w m-cu sprawozdawczym			13 597	10 602	9 385	10 897	9 523	11 088	12 830	11 616	14 647	14 712	13 067	12 334		
z tego	po raz pierwszy		2 548	1 985	1 555	1 933	2 104	2 677	3 134	2 602	3 801	3 281	2 111	1 765		
	po raz kolejny (od 1990r.)		11 049	8 617	7 830	8 964	7 419	8 411	9 696	9 014	10 846	11 431	10 956	10 569		
z zarejestrowanych	po pracach interwencyjnych		26	18	40	44	24	16	28	27	17	28	21	19		
	po robotach publicznych		76	28	15	15	17	37	52	40	45	39	29	113		
	po stażu		1 309	1 128	1 284	1 440	1 094	959	1 056	948	1 277	1 315	1 218	1 395		
	po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy		300	271	357	486	381	348	297	389	500	632	635	616		
	po szkoleniu		215	299	427	542	569	709	992	869	696	1 514	2 254	1 257		
	po pracach społecznie użytecznych		399	26	47	78	109	102	170	102	85	137	304	717		
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w m-cu sprawozdawczym			11 923	14 510	14 942	15 854	14 344	14 662	15 272	13 229	17 582	17 102	12 039	11 307		
z tego z przyczyn	podjęcia pracy w m-cu sprawozdawczym		4 828	5 321	5 112	5 456	4 493	4 643	4 348	3 929	6 168	5 491	4 080	4 012		
	z tego	niesubsydiowanej	4 564	4 962	4 725	4 857	4 061	4 081	3 797	3 393	5 479	4 823	3 559	3 238		
		w tym pracy sezonowej		19	16	13	10	10	9	9	7	22	17	12	12	
		subsydiowanej		264	359	387	599	432	562	551	536	689	668	521	774	
		z tego	prac interwencyjnych	91	134	144	165	96	87	90	109	181	109	66	67	
			robót publicznych		59	64	71	111	39	47	95	43	100	109	81	62
			podjęcia działalności gospodarczej		42	70	88	185	135	235	191	186	217	234	198	303
			podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego		45	69	64	105	137	166	166	177	172	193	162	324
			inne		27	22	20	33	25	27	9	21	19	23	14	18
		rozpoczęcia szkolenia		181	485	572	638	751	859	824	929	1 721	1 649	1 155	410	
	rozpoczęcia stażu		830	1 091	1 314	1 318	1 239	1 211	1 244	1 132	1 556	1 383	852	824		
	rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy		307	472	525	661	632	520	580	490	660	464	415	460		
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej		341	480	449	304	143	129	190	166	194	163	67	15		
	niepotwierdzenia gotowości do pracy		3 606	4 552	5 007	4 958	4 840	4 784	5 548	4 392	4 846	5 367	3 878	4 244		
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego		696	925	887	1 162	1 038	1 152	1 110	1 019	1 176	1 039	676	577		
	podjęcia dalszej nauki		9	6	4	2	2	0	3	2	62	218	25	7		
	ukończenia 60/65 lat		44	42	47	49	34	41	34	42	25	44	22	38		
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych		112	105	77	76	59	73	71	82	64	84	78	64		
	nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego		129	89	46	73	71	97	126	82	68	70	63	79		
	innych		840	942	902	1 157	1 042	1 153	1 194	964	1 042	1 130	728	577		
	Bezrobotni według stanu w końcu m-ca sprawozdawczego			103 213	99 305	93 748	88 791	83 970	80 396	77 954	76 341	73 406	71 016	72 044	73 071	
w tym zarejestrowani po raz pierwszy			26 957	25 715	23 971	22 397	21 317	20 381	19 698	18 988	18 331	17 216	16 530	16 001		

Tablica 5

Wyszczególnienie	Oferty pracy zgłoszone w poszczególnych miesiącach 2008 roku											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ogółem	15 196	15 304	15 269	16 585	13 660	15 216	15 914	12 139	13 917	11 877	8 384	6 143
z ogółem na:												
staże	1 292	1 546	1 604	2 110	1 680	1 301	2 016	1 686	1 805	1 476	1 084	726
miejsca przygotowania zawodowego	710	713	852	1 221	884	647	1 053	760	655	741	517	358
prace społecznie użyteczne	513	1 096	797	399	156	176	282	121	254	105	52	106
dla niepełnosprawnych	507	512	339	444	439	414	437	338	316	337	287	212
dla osób w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	112	111	140	169	142	237	254	211	186	172	124	85

Osoby zarejestrowane w miesiącach jako:

poszukujące pracy	906	556	521	591	469	587	549	522	710	749	615	536
w tym niepełnosprawne nie pozostające w zatrudnieniu	787	441	412	453	352	464	200	205	262	268	242	149

Osoby, które:

podjęły zatrudnienie w miesiącu sprawozdawczym w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy	26	20	1	2	19	13	2	11	0	19	24	0
podjęły zatrudnienie w miesiącu sprawozdawczym z własnej inicjatywy	619	705	818	807	686	676	641	539	753	684	507	453
osoby uprawnione w końcu miesiąca sprawozdawczego do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego	1 385	1 574	1 739	1 812	1 704	1 762	1 554	1 390	1 412	1 598	1 496	1 366

Tablica 6

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni wg wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy			
	2007r.		2008r.	
	II kwartał	IV kwartał	II kwartał	IV kwartał
Ogółem	189 565	165 960	130 013	122 748
z tego: według wieku				
18 - 24 lat	30 901	27 122	21 081	22 133
25 - 34	51 045	44 636	35 341	34 295
35 - 44	38 179	32 295	24 605	22 659
45 - 54	53 111	46 052	35 553	31 445
55 lat i więcej	16 329	15 855	13 433	12 216
z tego: z wykształceniem				
wyższym	11 965	12 341	10 282	12 095
policealnym i średnim zawodowym	41 272	37 074	29 729	28 530
średnim ogólnokształcącym	14 679	13 252	11 804	11 368
zasadniczym zawodowym	57 542	48 732	36 733	34 064
gimnazjalnym i poniżej	64 107	54 561	41 465	36 691
z tego: według czasu pozostawania bez pracy				
do 1 miesiąca	16 459	15 571	16 346	17 796
1 - 3 miesięcy	21 566	30 257	19 244	31 329
3 - 6 miesięcy	26 530	23 324	19 624	20 169
6 - 12 miesięcy	31 788	23 345	22 440	16 688
12 - 24 miesięcy	28 752	22 704	16 530	12 889
powyżej 24 miesięcy	64 470	50 759	35 829	23 877
z tego: wg dotychczasowego stażu pracy				
do 1 roku	26 839	24 163	19 396	18 541
1 - 5 lat	30 344	27 184	22 166	22 779
5 – 10 lat	24 863	21 302	16 568	15 513
10 – 20 lat	32 563	27 934	21 560	19 788
20 – 30 lat	24 456	21 086	16 774	15 442
30 i więcej	5 125	4 867	4 085	4 038
<i>bez stażu</i>	<i>45 375</i>	<i>39 424</i>	<i>29 464</i>	<i>26 647</i>

Tablica 7

Powiaty	Liczba bezrobotnych według stanu na koniec				
	31.12.2007r.	2008r.			
		I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
Będziński	7 679	7 430	6 288	5 298	4 935
Bielski	3 635	3 488	2 932	3 089	3 498
Cieszyński	5 585	5 239	4 482	4 329	4 478
Częstochowski	6 417	5 603	4 577	4 350	5 524
Gliwicki	2 791	2 457	2 187	2 120	2 153
Kłobucki	3 278	3 497	2 915	2 318	2 382
Lubliniecki	2 405	2 272	2 009	1 798	2 171
Mikołowski	3 324	3 043	2 646	2 251	1 716
Myszkowski	4 011	4 159	3 739	3 473	3 764
Pszczynski	2 762	2 352	1 564	1 453	1 564
Raciborski	2 163	2 224	1 884	1 774	1 851
Rybnicki	1 499	1 365	1 031	1 026	1 114
Tarnogórski	4 368	4 414	3 759	3 297	3 551
Bieruńsko-Lędziński	1 346	1 183	970	835	754
Wodzisławski	5 263	4 742	3 472	3 377	3 482
Zawierciański	8 491	8 226	7 367	6 171	5 909
Żywiecki	3 933	3 933	3 680	3 805	4 329
Bielsko-Biała	4 789	4 805	4 254	4 103	4 431
Bytom	8 935	8 656	7 288	6 825	6 791
Chorzów	5 190	4 837	3 939	3 589	3 322
Częstochowa	10 920	9 957	7 996	7 401	8 682
Dąbrowa G.	6 906	6 292	5 326	4 620	4 195
Gliwice	5 933	5 195	4 485	4 186	4 249
Jastrzębie-Zdrój	4 143	3 651	2 840	2 585	2 740
Jaworzno	3 968	3 692	3 070	2 455	2 694
Katowice	6 826	5 741	4 258	3 697	3 831
Mysłowice	2 700	2 612	2 312	2 112	2 103
Piekary Śląskie	2 645	2 593	2 131	1 831	1 740
Ruda Śl.	3 196	3 255	2 727	2 563	2 366
Rybnik	3 624	3 353	2 567	2 458	2 585
Siemianowice Śl.	2 789	2 608	2 490	2 112	2 120
Sosnowiec	9 854	9 160	7 547	6 913	7 400
Świętochłowice	1 743	1 721	1 422	1 355	1 249
Tychy	3 091	2 646	2 061	2 085	2 214
Zabrze	7 897	7 478	6 482	5 429	5 500
Żory	1 861	1 678	1 316	1 291	1 361
Województwo	165 960	155 557	130 013	118 374	122 748

Tablica 8.

Stopa bezrobocia w 2008r. Dane w %

Powiaty / miesiące	2008r.											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Będziński	16,1	15,7	15,1	14,2	13,2	13,0	12,3	11,9	11,2	10,5	10,6	10,6
Bielski	8,0	8,0	7,7	7,1	6,7	6,5	6,6	6,7	6,8	6,9	7,3	7,7
Cieszyński	9,0	9,0	8,4	8,1	7,6	7,3	7,3	7,2	7,0	6,9	7,2	7,3
Częstochowski	14,9	14,1	13,1	12,2	11,9	11,0	10,6	10,5	10,5	10,7	11,7	13,0
Gliwicki	8,4	8,2	7,5	7,2	6,9	6,7	6,7	6,5	6,5	6,4	6,5	6,6
Kłobucki	11,5	11,5	11,2	10,9	10,5	9,5	8,9	8,4	7,7	7,1	7,4	7,9
Lubliniecki	10,1	9,8	9,2	8,9	8,5	8,2	8,1	7,6	7,4	7,6	7,9	8,9
Mikołowski	9,4	8,9	8,5	8,1	7,7	7,5	7,3	6,9	6,4	5,6	5,1	5,0
Myszkowski	17,1	16,9	16,6	16,5	15,6	15,1	14,9	14,6	14,2	14,0	14,2	15,3
Pszczynski	6,0	5,9	5,6	4,9	4,4	3,8	3,8	3,7	3,5	3,5	3,6	3,8
Raciborski	6,9	6,7	6,5	6,2	5,8	5,6	5,6	5,5	5,2	5,1	5,2	5,5
Rybnicki	10,1	9,8	8,9	8,0	7,4	6,8	6,8	6,5	6,8	7,2	7,2	7,4
Tarnogórski	9,5	9,3	8,9	8,6	8,1	7,7	7,4	7,0	6,8	6,8	6,9	7,3
Bieruńsko-Lędzki	5,3	5,0	4,8	4,4	4,1	4,0	3,6	3,5	3,4	3,2	3,2	3,1
Wodzisławski	11,4	11,0	10,2	9,1	8,2	7,7	7,4	7,4	7,5	7,5	7,5	7,7
Zawierciański	18,4	18,1	17,4	16,9	16,3	15,9	15,1	14,6	13,6	13,2	13,0	13,2
Żywiecki	7,5	7,4	7,3	7,1	6,9	6,9	6,9	7,0	7,1	7,6	7,8	8,0
M. Bielsko - Biała	5,4	5,3	5,2	5,0	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4	4,5	4,8	4,8
M. Bytom	16,2	15,7	15,3	14,6	13,7	13,2	12,8	12,6	12,4	12,1	12,0	12,4
M. Chorzów	12,8	12,8	11,7	11,2	10,2	9,7	9,3	9,3	8,9	8,6	8,6	8,3
M. Częstochowa	9,7	9,3	8,8	8,1	7,5	7,2	6,8	6,8	6,7	6,8	7,3	7,8
M. Dąbrowa G.	11,8	11,0	10,6	10,0	9,7	9,1	8,7	8,7	8,0	6,6	6,7	7,3
M. Gliwice	6,2	5,9	5,4	5,1	4,8	4,7	4,7	4,5	4,4	4,3	4,5	4,5
M. Jastrzębie Zdrój	9,8	9,6	8,9	8,1	7,5	7,1	6,6	6,4	6,5	6,4	6,7	6,9
M. Jaworzno	12,9	12,4	12,0	11,5	11,2	10,2	9,5	8,8	8,3	8,2	8,7	9,1
M. Katowice	3,3	3,0	2,8	2,5	2,3	2,1	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,9
M. Mysłowice	9,4	9,1	8,7	8,5	8,3	7,8	7,6	7,7	7,1	7,0	7,6	7,2
M. Piekary Śląskie	15,1	14,7	14,1	13,4	12,6	11,9	11,5	10,6	10,4	9,9	10,1	10,0
M. Ruda Śląska	7,4	7,3	6,8	6,5	6,0	5,7	5,5	5,4	5,4	4,9	5,0	5,0
M. Rybnik	6,7	6,5	6,0	5,4	5,0	4,6	4,4	4,3	4,4	4,5	4,7	4,7
M. Siemianowice Śl.	14,1	13,3	12,6	12,5	12,2	12,1	11,4	10,9	10,5	10,3	10,7	10,5
M. Sosnowiec	12,3	12,0	11,1	10,4	9,7	9,3	8,8	8,8	8,6	8,3	8,5	9,2
M. Świętochłowice	13,1	12,4	12,5	10,5	10,3	10,5	10,3	10,3	10,0	9,2	9,4	9,4
M. Tychy	5,1	4,7	4,4	4,1	3,8	3,5	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8
M. Zabrze	13,1	12,9	12,3	11,7	11,3	10,8	10,2	9,9	9,2	8,8	9,0	9,3
M. Żory	10,2	9,8	9,0	8,5	7,7	7,2	7,3	7,3	7,1	6,8	7,2	7,4

Województwo śląskie	9,4	9,1	8,6	8,1	7,6	7,3	7,0	6,9	6,7	6,5	6,7	6,9
KRAJ	11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8	9,1	9,5